

KLIENTŲ INFORMACIJA

	TURINYS	Psł.
1.	Duomenų apdorojimo atmintinė	3
2.	Įstatai	4
3.	Draudimo sąlygos	8
3. 1	Bendrosios daugelio rizikų draudimo sąlygos – 2021 versija (BDRDS 21)	8
3. 2	Specialiosios daugelio rizikų draudimo sąlygos – 2022 versija (SDRDS22)	18
3. 3	Papildomos draudimo sąlygos žemės ūkio produkcijos nuostolių draudimui (pasėlių ir augalų draudimas) – 2019 versija (PDS19)	22

Išvadas

Ši informacija suteiks Jums galimybę pilnai susipažinti su pasėlių draudimo sąlygomis prieš sudarant draudimo sutartį.

Vereinigte Hagelversicherung VVaG		
Wilhelmstr. 25 · D-35392 Giessen Telefonas: + 49 641 7968-0 Faksas: + 49 641 7968-222	Banko sąskaitos rekvizitai: SEB Vilniaus Bankas Banko kodas 70440 Sąskaitos nr.: LT34 7044 0600 0623 8914	Luminor bankas Banko kodas 40100 Sąskaitos nr.: LT06 4010 0425 0191 1671
Stebėtojų tarybos pirmininkas: Klaus Mugele, Ūkininkas Valdyba: Dr. Rainer Langner (pirm.), Dr. Jan Keller, Thomas Gehrke	Savidraudos draugijos buveinė: Gysenas, Vokietija Registrą tvarkantis teismas: Giessen HRB 2380 Svetainė: www.vereinigte-hagel.de	
„Vereinigte Hagelversicherung VVaG“, filialas „VH Lietuva“, Europos pr. 50, LT-46366 Kaunas Telefonas: + 370 37 3977 43 Faksas: + 370 37 3977 46 El. paštas: info@vereinigte-hagel.lt Svetainė: www.vereinigte-hagel.lt Įmonės kodas: 301723587 Pagrindinis įgaliotinis: M. Rusteika		

Duomenų apdorojimo atmintinė

o. Kas žinotina apie duomenų apdorojimą

Dvidešimt pirmajame šimtmečiuje, informacinės visuomenės amžiuje, dirbti su kompiuteriais ir kaupti firmos ir klientų duomenis duomenų bankuose tapo savaime suprantamu dalyku. Nei viena draudimo bendrovė neapsieina šiuo metu be duomenų apdorojimo. Iš mūsų „duomenų apdorojimo atmintinės“ Jūs galite sužinoti, kokius duomenis mes apdorojame ir kaip jais naudojames.

Bendros pastabos

Draudimo bendrovės šiandien jums keliamus reikalavimus gali įvykdyti tik pasitelkdamos į pagalbą elektroninį duomenų apdorojimą (informacinės technologijas). Tik taip galima korektiškai, greitai ir ekonomiškai vykdyti visus sutartinius įsipareigojimus. Mums pateiktų Jūsų asmeninių duomenų apdorojimą reguliuoja Lietuvos Civilinis Kodeksas bei asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas. Taigi, duomenų apdorojimas yra galimas, jeigu tai numatyta Lietuvos Civiliniame Kodekse bei asmens duomenų teisinės apsaugos įstatyme ar kitame teisiniame akte, arba jeigu yra atitinkamo asmens sutikimas. Lietuvos Civilinis Kodeksas bei asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas leidžia visuomet apdoroti ir naudoti duomenis, jeigu jie tarnauja sutartyse ar į jas panašiuose pasitikėjimo susitarimuose numatytiems tikslams arba jeigu tai būtina duomenis apdorojančios institucijos teisėtų interesų gynimui ir jeigu tai nepažeidžia atitinkamo asmens interesų.

Sutikimo pareiškimas

Nepriklausomai nuo atskirais atvejais atliktino interesų apsvaistymo, duomenų apdorojimui užsitikrinant saugų teisinį pagrindą, į Jūsų noro apdrausti žemės ūkio augalus paskelbimą, t.y. draudimo paraišką ir į pasėlių plotų pateikimo formą įtrauktas duomenų apdorojimo sutikimas, pagal Lietuvos Civilinį Kodeksą bei asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymą. Jūsų duotas sutikimas duomenų apdorojimui galioja ir pasibaigus draudimo sutarčiai, bet šį sutikimą Jūs galite bet kada atšaukti, vadovaudamasis sąžiningumo principu. Jeigu pateikiant paraišką draudimo sutarčiai sudaryti duomenų apdorojimo sutikimas visiškai išbraukiamas ar dalinai apkarpmas, tai, esant tam tikroms aplinkybėms, draudimo sutartis gali būti nesudaroma. Nepaisant duomenų apdorojimo sutikimo atšaukimo, visiškai išbraukimo ar dalinio jo apkarpmo, duomenų apdorojimas ir naudojimas galimas įstatymu apibrėžtose ribose, kaip jau buvo pažymėta bendrose pastabose.

Toliau pateikiame Jums keletą esminių duomenų apdorojimo ir panaudojimo pavyzdžių.

1. Duomenų kaupimas pas Jūsų draudiką

Mes kaupiami duomenis, kurie būtini draudimo sutarčiai. Tai pirmiausia draudimo paraiškos ir auginamų augalų pranešimo duomenys, taip pat draudimo techniniai duomenys, tokie kaip kliento numeris (draudimo numeris), draudimo įmoka, draudimo suma (hektaro vertė), draudimo sutarties trukmė, draudimo objektas, draudiminės apsaugos rūšis (draudžiama rizika). Mūsų kaupiami asmens duomenys: asmens vardas, pavardė, adresas, asmens kodas bei kontaktiniai duomenys ir banko rekvizitai. Mūsų kaupiami firmos duomenys: firmos pavadinimas bei įmonės kodas, adresas, kontaktiniai duomenys, banko rekvizitai, žemės ūkio ir kaimo verslo valdos numeris. Mūsų kaupiami Jūsų ūkio duomenys apie pasėlius: draudžiami pasėliai (sėjimo ir derliaus nuėmimo datos bei pasėlio kodas), draudimo vieta (ariamų plotų vieta bei dydis, pasėlio lauko pavadinimas, seniūnijos identifikacinis numeris, bloko numeris, lauko numeris bloke). Draudiminio įvykio atveju mes kaupiami Jūsų duomenis apie nuostolius ir duomenis, susijusius su žalos nustatymu (dalyvaujantys žalų sureguliuavimo ekspertai, įvertinimo rezultatai). Taip pat kaupiami duomenis apie draudimo rūšį bei dydį.

2. Duomenų perdavimas perdraudikams

Už savo draudėjų interesus atsakingas draudikas visuomet galvos apie savo prisiimtų rizikų padengimą. Dėl to mes dalį savo rizikų atiduodame savo šalies ir užsienio perdraudikams. Šiems draudikams taip pat reikalingi atitinkami mūsų draudimo techniniai duomenys: draudimo numeris, įmoka, draudiminės apsaugos, rizikos ir rizikos priedo prie įmokos rūšis, o atskirais atvejais ir Jūsų asmens duomenys. Jeigu perdraudikai dalyvauja rizikų ir žalų įvertinime, jiems suteikiami atitinkamai reikalingi duomenys.

3. Duomenų teikimas valstybinėms ataskaitų institucijoms

Ginant draudėjo interesus, draudikas perduoda valstybinėms ataskaitų instancijoms (pvz. Nacionalinei mokėjimo agentūrai) duomenis, dalinių draudimo įmokų subsidijų apskaičiavimo tikslui.

4. Duomenų perdavimas ekspertams

Kad žalą vertinantys asmenys (ekspertai) galėtų nustatyti žalos dydį, jiems būtina perduoti draudimo techninius duomenis, duomenis apie draudžiamas augalų rūšis bei pasėlio plotus, duomenis apie draudiminės apsaugos apimtį ir rūšį, taip pat su Jūsų pasėlių žala susijusius duomenis.

5. Aptarnavimas per draudimo tarpininkus

Jūsų draudimo reikalais rūpinasis draudimo kompanijos VEREINIGTE HAGEL tarpininkai. Tvarkingam aptarnavimui ir konsultavimui užduoties atlikimui, tarpininkams perduodame reikalingus duomenis iš Jūsų draudimo paraiškos, draudimo sutarties ir pasėlių pranešimo; tai tokie duomenys kaip draudimo numeriai, įmokų dydžiai, draudiminės apsaugos ir rizikos apimtys. Agro Risk įmonių grupės tarpininkai, šiuos, su asmenimis susijusius duomenis, apdoroja ir naudoja tiek, kiek tai reikalinga minėtam klientų aptarnavimui ir konsultavimui. Tarpininkus taip pat informuojame apie svarbių kliento duomenų pasikeitimus. Kiekvienas tarpininkas įstatymu ir sutartimi įpareigotas laikytis Lietuvos Civilinio Kodekso, asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo reikalavimų ir nepažeisti jo paslapties saugojimo pareigos (pvz. profesijos ir duomenų slaptumo).

6. Kita informacija ir paaiškinimai

Pagal Lietuvos Civilinį Kodeksą bei asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymą, be pradžioje paminėtos atšaukimo teisės Jūs turite teisę ir į informacijos gavimą, tam tikromis aplinkybėmis taip pat turite teisę į sukauptų duomenų koregavimą, užblokavimą ar panaikinimą.

Dėl galimos tolimesnės informacijos suteikimo ar paaiškinimo, kreipkitės, prašau, į mūsų įmonės asmenį, atsakingą už informacijos saugumą. Reikalavimą dėl pas perdraudiką sukauptų duomenų pateikimo, koregavimo, užblokavimo ar panaikinimo, perduokite savo draudikui.

Turinys	I. Bendroji dalis	§ 23 Kvorumas
	§ 1 Pavadinimas, teisinė forma, buveinė	§ 24 Sprendimai, sprendimų priėmimui reikalingas balsų skaičius
	§ 2 Ūkinės veiklos pobūdis ir veiklos tikslai	§ 25 Susirinkime svarstomi klausimai
	§ 3 Bendrovės ūkiniai metai, pranešimų skelbimo tvarka	§ 26 Kita
	II. Narystė	IV. Bendrovės regioniniai skyriai
	§ 4 Narystės pradžia ir pabaiga	§ 27 Sudėtis
	§ 5 Ne narių draudimas	§ 28 Balsavimo teisė ir atstovavimas
	III. Bendrovės sąranga	§ 29 Rinkimai ir kadencija
	§ 6 Valdymo organai	§ 30 Regioniniai susirinkimai
	Valdyba	§ 31 Sprendimai, sprendimų priėmimui reikalingas balsų skaičius
	§ 7 Bendrovės atstovavimas	§ 32 Bendrovės regioninių skyrių funkcijos
	§ 8 Sudėtis	§ 33 Išlaidos
	§ 9 Sprendimų priėmimas	V. Sąnaudų padengimas
	§ 10 Valdybos įgaliojimai	§ 34 Draudimo įmokos
	Stebėtojų taryba	§ 35 Priemokos
	§ 11 Sudėtis	VI. Rezervai ir atidėjimai, draudimo įmokų grąžinimas
	§ 12 Rinkimai ir kadencija	§ 36 Numatomų išmokėjimų techninis atidėjimas
	§ 13 Pirmininkas, posėdžio protokolai	§ 37 Draudimo įmokų grąžinimo techninis atidėjimas
	§ 14 Sprendimai, sprendimų priėmimui reikalingas balsų skaičius	§ 38 Teisės aktuose ir įstatuose numatyti rezervai
	§ 15 Funkcijos, pareigos	§ 39 Bendrovės turtas
	Bendrovės narių atstovų susirinkimas	VII. Įstatų ir Bendrųjų draudimo sąlygų keitimas
	§ 16 Sudėtis	§ 40 Įstatų ir Bendrųjų draudimo sąlygų keitimo sąlygos, pakeitimų poveikis ir įgaliojimai daryti pakeitimus
§ 17 Pirmininkavimas ir dalyvavimas bendrovės narių atstovų susirinkime	VIII. Bendrovės likvidavimas ir susijungimas, draudimo portfelio perkėlimas	
§ 18 Balsavimo teisė	§ 41 Bendrovės likvidavimo, susijungimo, draudimo portfelio perkėlimo sąlygos	
§ 19 Eilinis bendrovės narių atstovų susirinkimas	§ 42 Bendrovės turto paskirstymas	
§ 20 Neeilinis bendrovės narių atstovų susirinkimas		
§ 21 Sušaukimo tvarka		
§ 22 Vaizdo ir garso perdavimas		

I. I. Bendroji dalis**§ 1 straipsnis. Pavadinimas, teisinė forma, buveinė**

- Bendrovės pavadinimas yra „Vereinigte Hagelversicherung VVaG“. Bendrovė yra savidraudos bendrovė.
- Bendrovės buveinė yra Gießen.

§ 2 straipsnis. Ūkinės veiklos pobūdis ir veiklos tikslai

- Bendrovė siekia apdrausti savo narius nuo turtui padarytos žalos (visų pirma nuo negautų pajamų) žemės ūkio ir sodininkystės (daržininkystės) produktų auginimo srityje, visų pirma nuo žalos, kuri patiriama dėl krušos ar nuo stichinių nelaimių padarytos žalos. Tiek, kiek tai yra suderinama su draudimo priežiūros įstatymo 15 straipsnio 1 dalies nuostatomis, bendrovė gali išduoti ir priimti perdraudimą, taip pat būti dalininke kitose įmonėse.
- Bendrovė gali išplėsti savo veiklą, imdamasi kitų šakų draudimo. Tose draudimo šakose, kuriose bendrovė pati nevykdo draudimo veiklos, bendrovė kitų draudimo įmonių vardu gali tarpininkauti sudarant draudimo sutartis.
- Draudimus, neviršijančius 10 % visos draudimo sumos, bendrovė gali taip pat sudaryti už pastovų užmokestį, draudėjams netampant bendrovės nariais.

§ 3 Ūkiniai metai, pranešimų skelbimo tvarka

- Bendrovės ūkiniai metai yra kalendoriniai metai.
- Bendrovės pranešimai skelbiami Vokietijos oficialiajame leidinyje

II. Narystė**§ 4 Narystės pradžia ir pabaiga**

- Bendrovės nariai yra draudėjai.
- Narystė prasideda nuo tos datos, kai draudimas pradeda galioti sudarius draudimo sutartį arba nuo draudimo sutarties perėjimo kitam asmeniui, išskyrus tuos atvejus, kai tai yra sutartis pagal šių įstatų 5 straipsnio nuostatas.
- Narystė baigiasi, kai pasibaigia draudimo sutarties galiojimas.

§ 5 Ne narių draudimas

Bendrovė, laikydama šių įstatų 2 straipsnio nuostatų, gali vykdyti draudi-

mo veiklą už fiksuotus tarifus, draudėjams netampant bendrovės nariais.

III. Bendrovės sąranga**§ 6 Valdymo organai**

Bendrovėje veikia šie valdymo organai:

- valdyba,
- stebėtojų taryba,
- bendrovės narių atstovų susirinkimas.

VALDYBA**§ 7 Bendrovės atstovavimas**

Bendrovei teisiškai atstovauja du valdybos nariai (veikdami kartu) arba vienas iš valdybos narių kartu su prokuristu.

§ 8 Sudėtis

- Valdyba susideda bent iš dviejų narių.
- Visais kitais atvejais stebėtojų taryba nustato narių skaičių ir gali kurį nors iš narių paskirti valdybos pirmininku ir jo pavaduotoju.

§ 9 Sprendimų priėmimas

- Valdybos sprendimai priimami balsuojant.
- Valdyba priima sprendimus balsų dauguma. Balsams pasiskirsčius po lygiai, lemia valdybos pirmininko balsas; ši taisyklė netaikoma, jei valdyba susideda iš dviejų narių.
- Prokuristo paskyrimui turi pritarti visi valdybos nariai.
- Leidžiama priimti sprendimus nešaukiant valdybos posėdžio, balsuojant raštu arba kitomis nuotolinio ryšio priemonėmis, išskyrus tuos atvejus, kai kuris nors iš valdybos narių nesutinka su šia tvarka.
- Įrodinėjimo tikslais sprendimai turi būti tinkamai protokoluojami.
- Kita detali tvarka nustatoma valdybos darbo reglamente.

§ 10 Valdybos įgaliojimai

- Valdyba, vadovaudamasi teisės aktais, įstatais ir stebėtojų tarybos priimtu valdybos darbo reglamentu, vykdo bendrovės ūkinę veiklą.
- Tik gavusi stebėtojų tarybos pritarimą valdyba gali:
  - nustatyti saugumo priedų ir priemonių dydį;

- b) nustatyti draudimo įmokų grąžinimo tvarką;
- c) pirkti ir parduoti žemės sklypus;
- d) imti paskolas ir išduoti paskolos raštus, išskyrus tuos atvejus, kai prisiimamų įsipareigojimų suma neviršija 30 tūkst. Eur;
- e) pervesti lėšas į rezervus ir paimiti lėšas iš rezervų, nustatyti ir keisti bendrovės regioninių skyrių ribas bei bendrovės regioniniams skyriams ir jų pirmininkams patvirtintą darbo reglamentą ir darbo instrukcijas.

STEBĖTOJŲ TARYBA

§ 11 Sudėtis

1. Stebėtojų taryba susideda iš 15 narių, iš kurių bent 12 turi būti bendrovės nariais. Stebėtojų tarybos sudėtis turi būti tokia, kad ją būtų užtikrinamas visų bendrovės narių regioninis atstovavimas.
2. Stebėtojų tarybos nariai eina savo pareigas visuomeniniais pagrindais. Stebėtojų tarybos nariams mokama išlaidų kompensacija, kurios dydį nustato bendrovės narių atstovų susirinkimas.

§ 12 Rinkimai ir kadencija

1. Stebėtojų tarybos nariai slaptu balsavimu renkami bendrovės narių atstovų susirinkime paprasta atiduotų balsų dauguma.
2. Stebėtojų tarybos narių kadencija baigiasi pasibaigus bendrovės narių atstovų susirinkimui, kuriame priimamas sprendimas dėl stebėtojų tarybos veiklos ataskaitos už ketvirtuosius ūkinius metus nuo jų kadencijos pradžios patvirtinimo. Į šį laikotarpį neįskaičiuojami kadencijos pradžios ūkiniai metai.
3. Kadencija gali būti atnaujinama. Kandidatų, kuriems tuo momentu yra sukakę 67 metai, kadencija negali būti atnaujinama.
4. Bendrovės narių atstovų susirinkimas trijų ketvirčių atiduotų balsų dauguma gali atšaukti išrinktą stebėtojų tarybos narį.
5. Jei stebėtojų tarybos narys, nesibaigus jo kadencijai, baigia eiti pareigas stebėtojų taryboje, regioniniai bendrovės skyriai siūlo naują kandidatą, dėl kurio sprendimas priimamas artimiausiame bendrovės narių atstovų susirinkime. Jis išrenkamas likusiai prieš laiką pareigas stebėtojų taryboje baigusio eiti stebėtojų tarybos nario kadencijos trukmei.

§ 13 Pirmininkavimas, posėdžio protokolas

1. Kiekviena naujai išrinkta stebėtojų taryba iš savo narių tarpo slaptu balsavimu renka pirmininką ir bent vieną pavaduotoją.
2. Stebėtojų tarybos posėdžiams vadovauja jos pirmininkas, jam nesant – vienas iš pirmininko pavaduotojų, o tais atvejais, kai jų nėra, posėdžiams vadovauja vyriausiasis amžiumi stebėtojų tarybos narys.
3. Pirmininko nurodymu posėdžiai gali būti taip pat rengiami telefoninės konferencijos forma arba naudojant elektroninių ryšių priemones (visų pirma vaizdo konferencijos būdu). Atskiri stebėtojų tarybos nariai taip pat gali dalyvauti telefonu arba naudodamiesi kitomis elektroninių ryšių priemonėmis (visų pirma vaizdo perdavimo priemonėmis). Be to, posėdyje nedalyvaujantys stebėtojų tarybos nariai dalyvauti priimant stebėtojų tarybos sprendimus gali pateikdami savo balsą raštu iki posėdžio pradžios. Kitą detalią tvarką stebėtojų taryba gali nustatyti savo darbo reglamente.
4. Stebėtojų tarybos posėdžiai fiksuojami protokole, kuriame nurodomi svarstyti klausimai, svarstymų rezultatai ir priimami sprendimai. Protokolą pasirašo posėdžio pirmininkas ir du iš posėdyje dalyvaujančių narių.
5. Stebėtojų taryba gali iš savo narių tarpo sudaryti komisijas, kurių paskirtis yra padėti rengiantis tam tikrų funkcijų atlikimui; turi būti sudaroma audito komisija, kaip numatyta akcijų įstatymo (AktG) 107 straipsnio 3 dalyje.

§ 14 Sprendimai, sprendimų priėmimui reikalingas balsų skaičius

1. Iš principo, stebėtojų tarybos sprendimai priimami posėdžiuose. Stebėtojų taryba turi teisę priimti sprendimus, jei jos posėdyje dalyvauja bent pusė jos narių. Telefonu ar elektroninių ryšių priemonėmis dalyvaujantys stebėtojų tarybos nariai laikomi dalyvaujančiais posėdyje. Sprendimai priimami posėdyje dalyvaujančių narių balsų dauguma. Balsams pasiskirsčius po lygiai, laikoma, kad siūlomas sprendimas atmestas.
2. Jeigu renkant asmenį pirmajame rinkimų ture nesurenkama balsų dauguma, tai dėl dviejų daugiausiai balsų surinkusių asmenų

rengiamas galutinis balsavimas. Jei ir po to balsai pasiskirsto po lygiai, sprendimą lemia burtai.

3. Stebėtojų tarybos pirmininkas gali balsavimą organizuoti taip, kad stebėtojų tarybos nariai atsiųstų balsus raštu, taip pat telekomunikacijų priemonėmis, išskyrus tuos atvejus, kai kuris nors iš stebėtojų tarybos narių nesutinka su šia tvarka. Jei balsavimas vyksta raštu, sprendimai priimami visų stebėtojų tarybos narių balsų dauguma.
4. Stebėtojų taryba turi būti šaukiama ne rečiau nei kas pusę kalendorinių metų.
5. Stebėtojų tarybą raštu šaukia pirmininkas, pranešime apie sušaukimą nurodymas susirinkimo tikslą ir vietą; jis gali šią užduotį pavesti valdybai.

§ 15 Funkcijos, pareigos

1. Stebėtojų taryba privalo prižiūrėti bendrovės valdymą ir atlikti pareigas, kurios jai yra priskirtos teisės aktuose ir įstatuose Stebėtojų taryba gali patvirtinti savo darbo reglamentą.
2. Konkrečiai, stebėtojų taryba:
  - a) skiria ir atšaukia valdybos narius ir valdybos pirmininką, reguliuoja jų darbo santykius;
  - b) tikrina metinę finansinę ataskaitą, metinį pranešimą ir valdybos pasiūlymą dėl balansinio pelno panaudojimo, teikia ataskaitas bendrovės narių atstovų susirinkimui;
  - c) tvirtina metinę finansinę ataskaitą;
  - d) nustato formulę, pagal kurią paskirstoma bendrovės narių atstovų susirinkimo nustatyta pinigų suma, skirta stebėtojų tarybos narių išlaidoms kompensuoti;
  - e) nustato dienpinigių ir kelionpinigių kompensacijos dydį bendrovės narių atstovams, dalyvaujantiems bendrovės narių atstovų susirinkime;
  - f) skiria tris stebėtojų tarybos narius dalyvauti audito komisijos veikloje;
  - g) duoda pritarimą skubiems įstatų pakeitimams, kuriuos atlikti reikalauja priežiūros institucija; tačiau sprendimo dėl šių pakeitimų projektas turi būti pateiktas artimiausiam bendrovės narių atstovų susirinkimui sprendimų priėmimui;
  - h) duoda pritarimą šių įstatų 10 straipsnyje išvardytiems veiksams.

BENDROVĖS NARIŲ ATSTOVŲ SUSIRINKIMAS

§ 16 Sudėtis

1. Į bendrovės narių atstovų susirinkimo sudėtį įeina delegatai, kuriuos iš bendrovės narių tarpo išrenka bendrovės regioniniai skyriai, ir stebėtojų tarybos nariai, kurie yra bendrovės nariai.
2. Bendrovės narių atstovų susirinkimas, kaip aukščiausias bendrovės valdymo organas, atstovauja visiems bendrovės nariams.

§ 17 Pirmininkavimas ir dalyvavimas bendrovės narių atstovų susirinkime

1. Bendrovės narių atstovų susirinkimui pirmininkauja stebėtojų tarybos pirmininkas, jo pavaduotojas arba stebėtojų tarybos išrinktas narys.
2. Bendrovės narių atstovų susirinkime turi dalyvauti valdybos ir stebėtojų tarybos nariai.
3. Stebėtojų tarybos nariams, pasikonsultavus su susirinkimo vado vu, leidžiama dalyvauti bendrovės narių atstovų susirinkime naudojantis vaizdo ir garso perdavimo priemonėmis, jei dėl darbo reikalų ar ligos jie negali dalyvauti asmeniškai arba jei dėl panašių ypatingų aplinkybių dalyvavimas kiekvienu atskiru atveju iš jų pareikalautų neproporcingai didelių pastangų. Šiuo atveju stebėtojų tarybos nariai, dalyvaujantys telefonu ar elektroninių ryšių priemonėmis, laikomi dalyvaujančiais susirinkime.
4. Bendrovės nariai turi teisę dalyvauti bendrovės narių atstovų susirinkime. Regioninių skyrių vadovams ir kitiems asmenims, kuriuos pakvietė valdyba, leidžiama dalyvauti bendrovės narių atstovų susirinkime. Šis leidimas gali būti bet kada atšauktas.

§ 18 Balsavimo teisė

1. Balsavimo teisę turi bendrovės regioninių skyrių delegatai arba jų išrinkti atstovai, taip pat stebėtojų tarybos nariai, kurie yra bendrovės nariai. Balsavimo teisę turintys asmenys negali įgalioti kitus asmenis atstovauti jiems bendrovės narių atstovų susirinkime.
2. Kiekvienas balsavimo teisę turintis asmuo turi po vieną balsą.
3. Balsavimo teisę turintis asmuo negali pasinaudoti balsavimo teise, kai balsuojama dėl jo veiklos ataskaitos patvirtinimo arba kai priimamas sprendimas dėl jo ir bendrovės santykių.

§ 19 Eilinis bendrovės narių atstovų susirinkimas

Eilinis bendrovės narių atstovų susirinkimas vyksta kiekvienais metais, per pirmuosius aštuonis ūkinės veiklos metų mėnesius.

§ 20 Neeilinis bendrovės narių atstovų susirinkimas

Neeilinis bendrovės narių atstovų susirinkimas turi būti šaukiamas:

- jei jį sušaukti būtina bendrovės interesais;
- jei jį sušaukti reikalauja stebėtojų taryba ar priežiūros institucija;
- jei sušaukti neeilinį bendrovės narių atstovų susirinkimą raštu reikalauja bent 12 balsavimo teisę bendrovės narių atstovų susirinkime turinčių asmenų, nurodydami valdybai šio susirinkimo tikslus ir priežastis.

§ 21 Sušaukimas

- Susirinkimo vietą ir laiką nustato valdyba bendru sutarimu su stebėtojų taryba. Bendrovės narių atstovų susirinkimas vyksta bendrovės buveinėje arba keliuose rotacijos būdu nustatomose vietose Vokietijos Federacinėje Respublikoje; tuo tikslu taip pat atsižvelgiama į įvairias bendrovės regioninių skyrių veiklos teritorijas.
- Bendrovės narių atstovų susirinkimas gali vykti mišriu būdu, daliai narių atstovų fiziškai susirenkant į susirinkimą, o kitai daliai narių atstovų susirinkime dalyvaujant per vaizdo konferenciją, kitomis vaizdo ir garso perdavimo priemonėmis ar telefonu. Valdyba bendru sutarimu su stebėtojų taryba sprendžia, ar bendrovės narių atstovų susirinkimas vyks gyvai ar mišriu būdu, daliai narių atstovų fiziškai susirenkant į susirinkimą, o kitai daliai narių atstovų susirinkime dalyvaujant per vaizdo konferenciją, kitomis vaizdo ir garso perdavimo priemonėmis ar telefonu.
- Šaukiant bendrovės narių atstovų susirinkimą paskelbiama jo vieta, diena, valanda ir darbotvarkė, būtina nurodant klausimus, dėl kurių susirinkime bus priimami sprendimai. Kiekvienas regioninio skyriaus susirinkimas ir kiekvienas balsavimo teisę bendrovės narių atstovų susirinkime turintis asmuo, nurodęs tikslą ir priežastis, gali raštu reikalauti, kad valdyba į bendrovės narių atstovų susirinkimo darbotvarkę įtrauktų ir paskelbtų klausimus, dėl kurių bus priimami sprendimai.
- Sprendimai gali būti priimami tik tais klausimais, apie kurių svarstymą buvo paskelbta iš anksto.

§ 22 Vaizdo ir garso perdavimas

- Leidžiama transliuoti bendrovės narių atstovų susirinkimą naudojant vaizdo ir garso perdavimo įrangą.
- Valdyba bendru sutarimu su stebėtojų taryba sprendžia, ar ir kokių būdu bus transliuojamas bendrovės narių atstovų susirinkimas naudojant vaizdo ir garso perdavimo įrangą.

§ 23 Kворumas

- Bendrovės narių atstovų susirinkimo kворumas yra, jei jame dalyvauja ne mažiau kaip pusė balsavimo teisę turinčių asmenų.
- Jei bendrovės narių atstovų susirinkimas vyksta mišriu būdu, bendrovės regioninių skyrių delegatai arba jų išrinkti atstovai bendrovės narių atstovų susirinkime gali dalyvauti ir neatvykdami į jo vietą, o visi balsavimo teisę turintys asmenys visas savo teises arba jų dalį gali visiškai ar iš dalies įgyvendinti elektroninių ryšių priemonėmis. Tokiu atveju bendrovės regioninių skyrių delegatai arba jų išrinkti atstovai, dalyvaujantys telefonu arba elektroninių ryšių priemonėmis, laikomi dalyvaujančiais susirinkime.
- Jei bendrovės narių atstovų susirinkimo kvorumo nėra, per artimiausius du mėnesius turi būti šaukiamas pakartotinis susirinkimas, kuris gali priimti sprendimus nepriklausomai nuo dalyvaujančiųjų skaičiaus. Tai turi būti aiškiai nurodyta kvietime į šį pakartotinį susirinkimą.

§ 24 Sprendimai, Sprendimų priėmimui reikalingas balsų skaičius

- Bendrovės narių atstovų susirinkimo sprendimų priėmimui pakanka at duotų balsų daugumos, išskyrus tuos atvejus, kai teisės aktuose arba įstatuose numatyta didesnė balsų dauguma. Balsams pasiskirsčius po lygiai, laikoma, kad siūlomas sprendimas atmetas. Sprendimams dėl įstatų ir draudimo sąlygų pakeitimo turi pritariti du trečdaliai bendrovės narių atstovų susirinkime dalyvaujančių balsavimo teisę turinčių asmenų. Jei renkant asmenį pirmajame rinkimų ture nesurenkama balsų dauguma, tai dėl dviejų daugiausiai balsų surinkusių asmenų rengiamas galutinis balsavimas. Jei ir po to balsai pasiskirsto po lygiai, sprendimą lemia burtai.
- Sprendimą dėl to, kokių būdu bus balsuojama bendrovės narių atstovų susirinkime, priima pirmininkas. Balsavimas gali vykti pritariant šūks-

mais, jei tam neprieštaruja daugiau nei penki balsavimo teisę turintys asmenys.

§ 25 Susirinkime svarstomi klausimai

- Eiliniame bendrovės narių atstovų susirinkime valdyba privalo informuoti apie bendrovės ekonominę padėtį ir apie paskutinių ūkinių metų finansinę ataskaitą, o stebėtojų taryba supažindinti su finansinės ataskaitos audito rezultatais.
- Eilinis bendrovės narių atstovų susirinkimas priima sprendimus teisės aktuose ir įstatuose konkrečiai nurodytais atvejais. Visų pirma, eilinis bendrovės narių atstovų susirinkimas priima sprendimus dėl:
  - stebėtojų tarybos narių paskyrimo;
  - auditoriaus paskyrimo;
  - trijų bendrovės narių ir jų pavaduotojų, turinčių dalyvauti audito darbe, išrinkimo (šių įstatų 26 straipsnio 1 dalis);
  - įstatų pakeitimo;
  - draudimo šakų atsisakymo ir naujų draudimo šakų įvedimo;
  - bendrovės likvidavimo, susijungimo su kitomis bendrovėmis ir draudimo portfelio perkėlimo, kai perduodamas bendrovės draudimo portfelis;
  - išrinkto stebėtojų tarybos nario atšaukimo;
  - valdybos ir stebėtojų tarybos veiklos ataskaitų patvirtinimo;
  - stebėtojų tarybos narių išlaidų kompensacijos bendros sumos dydžio;
  - balansinio pelno panaudojimo.

§ 26 Balsavimo teisė ir atstovavimas

- Audito komitetas:
  - finansinių metų sąskaitų uždarymą tikrina audito komitetas, kuris susideda iš audito komisijos narių (šių įstatų 13 straipsnio 5 dalies 2-oji sakinio dalis) ir pagal šių įstatų 25 straipsnio 2 dalies c punktą išrinktų trijų narių arba jų pavaduotojų. Audito komitetas yra atskaitingas bendrovės narių atstovų susirinkimui.
- Mažumos teisės:
  - mažumos gali naudotis ypatingomis, teisės aktuose joms suteiktomis teisėmis tiek, kiek nustatyta akcijų įstatymo 122 straipsnyje.

IV. Bendrovės regioniniai skyriai**§ 27 Sudėtis**

- Bendrovės valdyba visą bendrovės veiklos teritoriją suskirsto į regionus, kurių nariai sudaro atskirus bendrovės regioninius skyrius. Valdyba, esant svarbioms priežastims ir pritarus stebėtojų tarybai, gali šiuos regionus keisti ar perskirstyti.
- Bendrovės regioniniai skyriai remia bendrovės interesus ir padeda bendrovės nariams pareikšti savo pageidavimus ir pasiūlymus.

§ 28 Balsavimo teisė ir atstovavimas

- Teisę dalyvauti regioniniame susirinkime turi visi bendrovės regioninio skyriaus nariai. Bendrovės regioninio skyriaus narys gali raštu įgalioti kitą asmenį atstovauti jam tik su sąlyga, kad įgaliotasis asmuo susirinkime dalyvauja gyvai. Vienas įgaliotasis asmuo negali atstovauti daugiau nei dviem bendrovės regioninio skyriaus nariams.
- Kiekvienas bendrovės regioninio skyriaus narys turi tik po vieną balsą, net jei jis yra sudaręs daugiau nei vieną draudimo sutartį.

§ 29 Rinkimai ir kadencija

- Bendrovės regioninio skyriaus nariai iš savo narių tarpo penkerių metų laikotarpiui renka pirmininką ir bent vieną pavaduotoją. Kadencija gali būti atnaujinama. Kandidatų, kuriems tuo momentu yra sukažė 67 metai, kadencija negali būti atnaujinama.
- Pirmininkai eina savo pareigas visuomeniniais pagrindais, laikydami bendrovės regioniniams skyriams ir jų pirmininkams patvirtinto darbo reglamento ir darbo instrukcijų.

§ 30 Regioniniai susirinkimai

- Eilinis regioninis susirinkimas, jei įmanoma, turi įvykti kiekvienais metais tarp ūkinių metų lapkričio 1 d. ir kitų po ūkinių metų einančių metų kovo 31 d.
- Neeilinis regioninis susirinkimas turi būti šaukiamas, kai to prašo 50 arba 5 % bendrovės draudimo sumos atstovaujančių narių, arba jei valdyba mano, kad tai yra būtina.
- Regioniniai susirinkimai gali taip pat būti rengiami elektroninių ryšių priemonėmis (pvz., telefonu ar vaizdo konferencijos būdu) arba mišriu būdu, daliai narių fiziškai susirenkant į susirinkimą, o kitai daliai narių susirinkime dalyvaujant per vaizdo konferenciją, kitomis vaizdo ir

garso perdavimo priemonėmis ar telefonu.

Valdyba bendru sutarimu su stebėtojų taryba priima sprendžia, ar regioninis susirinkimas vyks naudojant elektroninių ryšių priemones ar mišriu būdu, daliai narių atstovų fiziškai susirenkant į susirinkimą, o kitai daliai narių atstovų dalyvaujant per vaizdo konferenciją, kitomis vaizdo ir garso perdavimo priemonėmis ar telefonu.

4. Jei regioninis susirinkimas vyksta elektroninių ryšių priemonėmis arba mišriu būdu, telefonu ar elektroninių ryšių priemonėmis dalyvaujantys nariai laikomi dalyvaujančiais susirinkime ir gali visas savo teises arba jų dalį visiškai ar iš dalies įgyvendinti elektroninių ryšių priemonėmis.

§ 31 Sprendimai, sprendimų priėmimui reikalingas balsų skaičius

1. Regioninio susirinkimo kvorumas yra, jei jame dalyvauja ne mažiau kaip penki balsavimo teisę turintys nariai.
2. Balsavimui ir rinkimams atitinkamai taikomos šių įstatų 24 straipsnio nuostatos.
3. Bendrovės narių atstovų susirinkime pateiktoms paraiškoms dėl įstatų ir draudimo sąlygų pakeitimo turi pritarti mažiausiai 50 arba 5 % bendrovės draudimo sumos atstovaujančių narių.

§ 32 Bendrovės regioninių skyrių funkcijos

1. Bendrovės regioniniai skyriai:
  - a) siūlo kandidatus į stebėtojų tarybos narius; negali būti siūlomas kandidatas, kuriam vykstant rinkimams atitinkamame bendrovės narių atstovų susirinkime yra sukakę 67 metai;
  - b) renka delegatą į bendrovės narių atstovų susirinkimą ir du jo pavaduotojus;
  - c) renka žalų reguliavimo vertintojus (ekspertus).
2. Bendrovės regioniniai skyriai taip pat atsako už savo narių paraiškų dėl įstatų ir draudimo sąlygų pakeitimų parengimą ir pateikimą.

§ 33 Išlaidos

Bendrovė atlygina delegatams ar jų atstovams išlaidas, atsirandančias jiems dalyvaujant bendrovės narių atstovų susirinkimuose. Be to, bendrovė padengia ir tas pašto, spausdinimo ir kitas vietinės reikšmės išlaidas, kurios atsiranda rengiant regioninius susirinkimus.

V. Išlaidų padengimas

§ 34 Draudimo įmokos

Nariai privalo iš anksto sumokėti vienkartinės arba periodinės draudimo įmokas (avansinės draudimo įmokos) ir, esant reikalui, priemokas; iš pastarųjų kartu su kitomis pajamomis dengiamos bendrovės išlaidos.

§ 35 Priemoka

1. Jei draudimo įmokų ir kitų pajamų nepakanka išlaidoms padengti ir jei patirtas metų nuostolis negali būti padengtas panaudojant atidėjimus, arba jei nebeįmanoma patenkinti riziką ribojančio mo kumo kapitalo reikalavimo ar minimalaus kapitalo reikalavimo, nariai privalo sumokėti priemoką, kurios dydis neviršija nuostolio, sudarančio apskaičiavimo pagrindą, sumos.
2. Be to, jei draudimo įmokų nepakanka išlaidoms padengti, kurios susidaro atskirose valstybėse, regionuose ir (arba) augalų grupėse ir (arba) pagal draudžiamas rizikas, gali būti irgi nustatomos priemokos.
3. Priemoka gali būti nustatoma atsižvelgiant į draudimo šakas, o atskirose draudimo šakose – į valstybes, regionus ir (arba) augalų grupes, ir (arba) draudžiamas rizikas. Bet kokia priemoka apskaičiuojama pagal procentines avansinės draudimo įmokos dalis.
4. Iš bendrovės išstoję nariai ir toliau lieka atsakingi už visų įsipareigojimų bendrovei įvykdymą, įskaitant įsipareigojimą sumokėti priemoką už tuos ūkinius metus, kuriais jie nustojo būti bendrovės nariais. Reikalavimas nariams sumokėti priemoką pateikiamas tokiu pačiu būdu, kaip ir reikalavimas sumokėti avansinės draudimo įmokas. Mokėjimas turi būti atliktas per 4 savaites nuo raštiško reikalavimo sumokėti gavimo. Jei priemoka sumokama pavėluotai, taikomas draudimo sutarties įstatymo 38 straipsnis.
5. Tam tikri, pagal rizikos grupes apibrėžiami narių portfeliai gali būti skiriami konkrečiam tikslui.

VI. Rezervai ir atidėjimai, draudimo įmokų grąžinimas

§ 36 Numatomų išmokėjimų techninis atidėjimas

Numatomų išmokėjimų techninis atidėjimas sudaromas per metus atsirandančių žalų kompensavimui.

§ 37 Draudimo įmokų grąžinimo techninis atidėjimas

1. Į kitus ūkinius metus neperkeliami ūkinių metų pelno dalis privalo būti pervesta į atidėjimą, kuris gali būti naudojamas tik draudimo įmokų grąžinimui nariams. Bendrovės pelnas nustatomas atsižvelgiant į juridinių asmenų pelno mokesčio taisyklės.
2. Draudimo įmokų grąžinimas siejamas su nuostolingumo dinamika ir draudimo sutarties galiojimo trukme. Tam tikri, pagal rizikos grupes apibrėžiami portfeliai gali būti skiriami konkrečiam atsiskaitymo tikslui.
3. Bendrovės narių reikalavimas grąžinti draudimo įmokas priklausomai nuo sumokėtos metinės draudimo įmokos dalies. Jei draudimo sutartis buvo nutrauktos iki išmokėjimo ar atsiskaitymo, draudimo įmokos už šias draudimo sutartis negrąžinamos.
4. Draudimo įmokų grąžinimui ir grąžinimo būdui turi pritarti stebėtojų taryba. Draudimo įmokos turi būti grąžinamos, kai tik draudimo įmokų grąžinimo techninis atidėjimas tampa didesnis nei 20 % pajamų, gaunamų iš draudimo įmokų.

§ 38 Teisės aktuose ir įstatuose numatyti rezervai

1. Ūkinėje veikloje susidarantiems netekimams padengti turi būti sudaromas nuostolių padengimo rezervas, neviršijantis 25 % einamųjų metų apskaitytų draudimo bruto įmokų sumos (maksimali suma).
2. Kol nėra pasiekta maksimali suma, į nuostolių padengimo rezervą turi būti pervadama 15 % metinio pelno, bet ne mažiau kaip 50 tūkst. Eur. Papildomiems pervedimams į šį rezervą ir paėmimams iš šio rezervo turi pritarti stebėtojų taryba.
3. Vienerių ūkinių metų nuostoliams padengti gali būti skiriama iki vieno trečdaliu nuostolių padengimo rezervo sumos, tačiau šis rezervas negali tapti mažesnis nei 15 % einamųjų metų apskaitytų draudimo bruto įmokų sumos (minimali suma).
4. Gali būti sudaromi laisvai disponuojami rezervai. Leidžiami pervedimai į laisvai disponuojamus rezervus, jei nuostolių padengimo rezervas pasiekė arba vėl pasiekė minimalią sumą.

§ 39 Bendrovės turtas

1. Bendrovės turtas turi būti investuojamas laikantis teisės aktų nuostatų ir priežiūros institucijos reikalavimų.
2. Iš bendrovės išstojantys nariai neturi jokių teisių į bendrovės turtą.

VII. Įstatų ir Bendrųjų draudimo sąlygų keitimas

§ 40 Įstatų ir Bendrųjų draudimo sąlygų keitimo sąlygos, pakeitimų poveikis ir įgaliojimai daryti pakeitimus

1. Bendrovės įstatų pakeitimai, turintys poveikį tuo metu esantiems bendrovės nariams, gali būti atliekami ir be aiškaus draudėjo sutikimo, jei šie pakeitimai susiję su draudimo bendrovės pavadinimu, buveine, ūkinės veiklos pobūdžiu ir tikslais, narystė, valdybos sudėtimi ir įgaliojimais, stebėtojų tarybos sudėtimi, jos narių rinkimais, kadencija ir įgaliojimais, bendrovės narių atstovų susirinkimo sudėtimi, rinkimais, kadencija, balsavimo teise ir svarstomais klausimais, bendrovės regioninių skyrių sudėtimi, balsavimo teise, rinkimais, kadencija ir uždaviniais, rezervais, atidėjimais ir draudimo įmokų grąžinimu, taip pat su įstatų ir draudimo sąlygų pakeitimo sąlygomis.
2. Stebėtojų taryba turi teisę keisti įstatus, jei pakeitimai turi įtakos tik įstatų redakcijai. Be to, stebėtojų taryba turi teisę keisti narių atstovų susirinkime priimtus sprendimus, kai to reikalauja priežiūros institucija, prieš patvirtindama įstatus keičiantį sprendimą.
3. Valdyba turi teisę nustatyti arba pakeisti draudimo sąlygas.
4. Bendrosios draudimo sąlygos gali būti keičiamos be teisės nutraukti draudimo sutartį, pakeitimams turint poveikį galiojantiems draudimo santykiams:
  - a) jei keičiami teisės aktai, kuriais grindžiamos draudimo sutarties nuostatos, keičiama su draudimo sutartimi tiesiogiai susijusi teisėjų praktika, Vokietijos federalinės finansų priežiūros institucijos ar konkurencijos tarnybų administracinė praktika, tampa negaliojančiomis draudimo sąlygos, taip pat siekiant išvengti konkurencijos tarnybų ar priežiūros institucijų skundų,
  - b) siekiant išsklaidyti abejones dėl sąlygų teksto aiškinimo, jei nauja versija atitinka ankstesnės sąlygų versijos reikšmę ir esmę ir yra atsižvelgiama į abiejų sutarties šalių objektyvią valią ir interesus, jei šie pakeitimai susiję su draudimo apsaugos apimtimi (draudžiamomis rizikomis, draudžiamomis augalų grupėmis ir rūšimis, draudimo objektais, žalą sukėlusiais įvykiais ir žalų požymiais, draudžiamomis žalomis)

ir draudiko atsakomybe, draudimo sutarties galiojimo laikotarpiu, deklaracija (pasėlių plotų sąrašu ir draudiko atsakomybe pagal preliminarią draudimo vertę), draudimo įmoka ir papildomais mokėjimais, žalos nustatymo procedūra, žalos apskaičiavimu ir žalos apskaičiavimo išlaidomis, taip pat su draudimo išmokos mokėjimu.

Pakeistos draudimo sąlygos draudėjui paskelbiamos raštu su paaiškinimais. Jei draudėjas raštu nepareiškia nesutikimo per vieną mėnesį nuo pakeistų draudimo sąlygų paskelbimo, laikoma, kad joms pritarta. Apie tai draudėjas aiškiai informuojamas, kai jam paskelbiamos pakeistos draudimo sąlygos. Nesutikimas laikomas pateiktu laiku, jeigu jis yra išsiųstas per nurodytą terminą. Jei nesutikimas pareiškiamas laiku, lieka galioti ankstesnės draudimo sutarčių sąlygos. Bet kokių kitų nuostatų pakeitimai turi įtakos galiojantiems draudimo santykiams tik tuomet, kai draudėjas šiems pakeitimams aiškiai pritaria.

VIII. Bendrovės likvidavimas ir susijungimas, draudimo portfelio perkėlimas

§ 41 Bendrovės likvidavimo, susijungimo, draudimo portfelio perkėlimo sąlygos

1. Likviduoti bendrovę, perkelti draudimo portfelį kitai įmonei ar sujungti bendrovę su kita bendrove leidžiama tik esant bendrovės narių atstovų susirinkimo sprendimui.
2. Sprendimai dėl bendrovės sujungimo su kita bendrove, taip pat dėl draudimo portfelio perkėlimo kitai bendrovei ir jos likvidavimo priimami dviejų trečdalių balsų dauguma.
3. Bendrovę likviduoja valdyba, atliekanti likvidatoriaus funkcijas, išskyrus tuos atvejus, kai bendrovės narių atstovų susirinkimo sprendimais paskiriami kiti asmenys.

§ 42 Bendrovės turto paskirstymas

Po bendrovės skolų ir įsipareigojimų padengimo likęs bendrovės turtas paskirstomas pagal paskutinių metų draudimo sumą.

Bendrosios daugelio rizikų draudimo sąlygos – 2021 versija (BDRDS 21)

I. Draudimo apsaugos apimtis § 1 Draudžiamos rizikos § 2 Draudžiamos augalų rūšys ir grupės § 3 Draudimo objektai, draudimo vieta § 4 Draudiminiai įvykiai ir žalos požymiai § 5 Draudžiamos žalos ir draudžiamos išlaidos § 6 Nedraudžiamos žalos ir išlaidos § 7 Bendrosios išimties § 8 Draudiko atsakomybės laikotarpis draudimo laikotarpiu	V. Pasėlių pateikimas draudimui, draudimo suma § 20 Pasėlių plotų pateikimas draudimui § 21 Draudimo suma § 22 Preliminari hektaro vertė
II. Ikisutartinės draudėjo ir draudiko teisės ir pareigos § 9 Draudėjo pareigos iki sudarant draudimo sutartį § 10 Draudiko pareigos iki sudarant draudimo sutartį § 11 Draudiko teisės iki sudarant draudimo sutartį	VI. Draudimo įmoka § 23 Draudimo įmoka ir papildomi mokėjimai § 24 Draudimo įmokos mokėjimas
III. Draudimo santykiai § 12 Draudimo sutartis § 13 Keletas draudimų (dvigubas draudimas) § 14 Draudimo santykių perėjimas § 15 Draudimo sutarties trukmė § 16 Draudimo įmoka sutarties nutraukimo prieš terminą atveju	VII. Žalos nustatymo procedūra § 25 Žalos nustatymo procedūra krušos, liūtis, audros ir iššalimo atvejais § 26 Žalos nustatymo būdai krušos, liūtis, audros ir iššalimo atvejais § 27 Žalos nustatymas stichinės sausros atveju
IV. Draudėjo ir draudiko teisės ir pareigos draudimo sutarties galiojimo laikotarpiu § 17 Teisinės pasekmės draudėjui pažeidus savo pareigas § 18 Draudiko pareigos ir teisės draudimo sutarties galiojimo laikotarpiu § 19 Draudėjo pareigos prieš draudiminį įvykį	VIII. Draudėjo ir draudiko teisės ir pareigos įvykus draudiminiam įvykiui § 28 Draudėjo pareigos įvykus draudiminiam įvykiui § 29 Ypatingos draudėjo pareigos žalos nustatymo procedūros metu § 30 Kiti pareiškimai, papildomi dokumentai
	IX. Draudimo išmoka § 31 Draudimo išmokos mokėjimas § 32 Žalos nustatymo kaštai
	X. Kitos nuostatos § 33 Pranešimai, valios pareiškimai, adresų pakeitimai § 34 Atstovai § 35 Senatnis § 36 Kompetentingas teismas § 37 Taikytina teisė § 38 Draudiko pa(si)keitimas

I. Draudimo apsaugos apimtis

§ 1 Draudžiamos rizikos

1. Bendroji dalis

Daugelio rizikų draudimas augalininkystėje gali būti sudaromas nurodant augalų rūšims. Draudikas pagal šias sąlygas, jeigu nesusitarta kitaip, atlygina kiekybinę žalą, kurią, kaip galima įrodyti, draudžiamoms augalų rūšims padarė oro sąlygų sukelta kruša, liūtis, audra stichinė sausra, ilgalaikis lietus, šalna arba ugnis. Tas pats galioja ir oro sąlygų sukulto augalų iššalimo atveju.

2. Rizikos grupės

Rizikos, jeigu nesusitarta kitaip, negali būti draudžiamos atskirai; jos draudžiamos tik draudiko nustatytais draudimo rizikų paketais (rizikų grupėmis).

3. Draudžiamos rizikos

Šių draudimo sąlygų prasme:

- 3.1 **Kruša** - tai kieti krituliai, turintys ledo gabalėlių formą, minimaliai 5 mm skersmens.
- 3.2 **Liūtis**
- a) meteorologinių sąlygų nulemtas trumpas stiprus lietus, kai per 15 minučių iškrinta daugiau kaip 15 litrų kritulių į vieną kvadratinį metrą (15mm), arba kai per 24 valandas vienam kvadratiniam metrui tenka daugiau kaip 50 litrų kritulių (50 mm), arba
- b) meteorologinių sąlygų nulemti krituliai, kurie iškrenta vis dar skystu pavidalu, kai oro temperatūra žemesnė nei 0 °C ir patekę ant augalų šie lietaus lašai staiga sušąla ir augalai apledėja (susidaro ledo sluoksnis), arba
- c) meteorologinių sąlygų nulemti, kieti krituliai, iškritę ledo kristalų (snaigių) pavidalu, atitinkantys daugiau kaip 20 litrų lietaus ekvivalentą vienam kvadratiniam metrui per 24 valandas.
- Jeigu žalos vietoje negalima nustatyti tokio kritulių kiekio, tai liūtis bus laikoma, jeigu draudėjas įrodys, kad
- greta draudimo vietos esančiuose plotuose liūtis tokios pat rūšies nepriekaištingai augintiems pasėliams padarė tipišką žalą; arba, kad
  - žala nepriekaištingai auginamuose pasėlių plotuose galėjo susidaryti tik dėl liūtis.
- 3.3 **Audra** – tai meteorologinių sąlygų nulemtas oro judėjimas, kai vėjo stiprumas siekia mažiausiai 8 balus pagal Boforto skalę (vėjo greitis yra mažiausiai 63 km/val.). Jeigu negalima nustatyti vėjo stiprumo žalos vietoje, tai laikoma, jog 8 balų vėjo stiprumas buvo, kai draudėjas įrodo, kad

- oro judėjimas, greta draudimo vietos esančiuose plotuose, padarė žalą pastatams arba medžiams, kurie buvo nepriekaištingos būklės, arba kitiems taip pat atspariems daiktams; arba, kad
  - žala nepriekaištingai auginamuose pasėlių plotuose galėjo atsirasti tik dėl audros.
- 3.4 **Stichinė sausra** laikomas tam tikroje pasėlių auginimo teritorijoje per konkretų laikotarpį meteorologinių sąlygų iššauktas kritulių trūkumas, kuris nustatomas remiantis standartizuotu kritulių indeksu SPI 2 (pagal Pasaulinės meteorologijos organizacijos nuostatus). Apdraustam pasėlių plotui galioja tik tos seniūnijos SPI 2 indeksas, kurioje yra apdrausti pasėliai. SPI 2 indekso vertes nustato ir skelbia Lietuvos hidrometeorologinės tarnyba 10-ties dienų ritmu. Stichinė sausra identifiukuojama, kai seniūnijoje nustatyta „SPI 2“ - vertė yra žemesnė ar lygi -1,7 reikšmei draudiko atsakomybės laikotarpio metu (§ 3 Nr. 5 SDRDS).
- 3.5 **Iššalimas** - tai šalčio padaryta žala, ypač besikaitaliojančio šalčio, plikšalos ir stipraus šalčio, taip pat sniego ir ledo dangos, ištirpusio sniego ar kritulių vandens sankaupe, kurios susidarė dėl žemės įšalo, žala žieminių, dar nesubrandinusių augalų pasėliams (žiemkenčiams). Šalčiu laikomas oro temperatūros atvėsimas žemiau 0 °C. Jeigu tokio atšalimo žalos vietoje negalima nustatyti, tai iššalimu bus laikoma, jeigu draudėjas įrodys, kad
- neigiamos temperatūros greta draudimo vietos esančiuose plotuose tokiomis pat aplinkybėmis padarė iššalimo žalą nepriekaištingai augintiems tokios pat rūšies pasėliams; arba, kad
  - nuostoliai nepriekaištingai auginamuose pasėlių plotuose galėjo susidaryti tik dėl iššalimo.
- 3.6 **Ilgalaikiu lietu** laikomas tam tikroje pasėlių auginimo teritorijoje per konkretų laikotarpį meteorologinių sąlygų iššauktas kritulių perteklius, kuris nustatomas remiantis standartizuotu kritulių indeksu SPI 1 (pagal Pasaulinės meteorologijos organizacijos nuostatus). SPI 1 indeksas apskaičiuojamas vieno mėnesio laikotarpiui. SPI 1 galioja toje seniūnijoje, kurioje yra apdrausti pasėliai. Ilgalaikis lietus identifiukuojamas, kai seniūnijoje nustatyta „SPI 1“ - vertė viršija +2 vienetus draudiko atsakomybės laikotarpio metu (§ 3 Nr. 6 SDRDS).
- 3.7 **Šalna** laikomas meteorologinių sąlygų sukeltas oro temperatūros atvėsimas mažiausiai iki - 4 °C, matuojant 2-jų metrų aukštyje virš pasėlio, mažiausiai vieną dieną draudiko atsakomybės laikotarpiu (§ 3 Nr. 7 SDRDS).
- 3.8 **Ugnies rizika** laikoma ugnis, lydima liepsnos be numatomo ugnies židinio apdraustuose pasėliuose, kuri plinta savaime.

§ 2 Draudžiamos augalų rūšys ir grupės

Draudžiamos Specialiosiose daugelio rizikų draudimo sąlygose ar draudimo sutartyje nurodytos augalų grupės.

Augalų grupės šia prasme yra bendru grupės pavadinimu pažymėtos augalų rūšys.

Draudžiamos gali būti išimtinai SDRDS § 4 arba draudimo pasiūlyme, arba draudimo liudijime nurodytos augalų grupės ir ten išvardintos augalų rūšys. Augalų grupės aprašytos SDRDS § 2; augalų rūšių priskirimas augalų grupėms nurodomas SDRDS §§ 2 ir 4.

§ 3 Draudimo objektai, draudimo vieta

1. Draudimo objektai

Draudžiami Specialiosiose daugelio rizikų draudimo sąlygose ir draudimo sutartyje nurodyti objektai.

2. Draudimo vieta

Draudimo apsauga galioja tik draudimo vietoje. Draudimo vieta laikomi visi draudėjo apsėti ar apsodinti pasėlių plotai, jeigu jie apsėti apdraustos augalų grupės augalų rūšimi.

§ 4 Draudiminiai įvykiai ir žalos požymiai

1. Žalos požymiai krušos, liūtės ir audros atvejais

Vieni iš šių sąlygų § 1 Nr. 3.1 iki 3.3 nurodytų draudžiamų gamtos sąlygojamų rizikų turi būti tiesiogiai paveikusi apdraustus pasėlius (augalus).

Draudžiama tik tokia žala, kuri atsiranda, kai augalai ar augalų dalys

- krušos gabaliukų (ledų) yra sudaužomi, nukapojami, nulenkiami, nulaužiami ar sunaikinami,
- dėl liūtės pratrūksta, yra sunaikinami, nulenkiami, sulaužomi, įplėšiami, suplėšomi ar nuplėšiami arba nulenkiami, nulaužiami, įplėšiami ar nuplėšiami dėl ledo ar sniego masės svorio, atsiradusių dėl meteorologinių sąlygų.
- Papildomai prie Nr. 1.b) taip pat draudžiama žala, atsirandanti dėl to, kad augalai ar jų dalys dėl liūtės sukeltos erozijos (dirbamos žemės nuplovimo) išraunami ir nuplauunami, paplaunami ar išplauunami, arba užpilami žemėmis ar rieduliais, arba kai augalai negali išdygti dėl po liūtės susidariusios sukietėjusios dirvos plutos (išdygimo žala).
- dėl audros išraunami, sunaikinami, nulenkiami, nulaužiami, suplėšomi ar nuplėšiami, nutrinami, išplauunami, užpustomi arba nupučiami.

2. Žalos požymiai iššalimo atveju

- Esant iššalimui (§ 1 Nr. 3.5 šių Bendrųjų sąlygų) draudžiamas žalą sukeliantis įvykis turi būti tiesiogiai paveikęs apdraustą augalų rūšį. Draudžiama tik tokia žala, kuri atsiranda, kai peržiemojimo metu (šių Bendrųjų sąlygų § 1 Nr. 3.5) žieminiai augalai ar jų dalys nušąla, išdziūsta, iššunta, iššąla, nupūva dėl ištirpusio sniego ar kritulių vandens sankaupų, kurios susidarė dėl žemės įšalo poveikio arba augalų šaknys dėl besikaitaliojančio šalčio įtakojamo žemės pakilimo ir nusėdimo nutraukiamos nuo viršutinės augalų dalies.

- Žala konstantuojama tik tada, kai aukščiau nurodyto šio paragrafo punkte a) aprašyto iššalimo atveju nurodytų sveikų augalų skaičius m² yra mažesnis nei nurodytas SDRDS § 15 ir to pasekoje yra konstantuojama perarimo būtinybė (šių Bendrųjų sąlygų § 26 Nr. 1).

3. Žalos požymiai stichinės sausros atveju

Stichinės sausros atveju (šių Bendrųjų sąlygų § 1 Nr. 3.4), augalai ar augalų dalys turi būti per anksti žuvę ar sudžiūvę, arba visas derlius turi būti per anksti subrendęs (priverstinė branda).

4. Žalos požymiai šalnos atveju

Šalnos atveju (šių Bendrųjų sąlygų § 1 Nr. 3.7) draudžiamos tokios žalos, kurios atsiranda, kai dėl nušalimo pažeidžiami augalų ar jų dalių audiniai arba dėl šalnos sprogsta augalų audinių ląstelės.

5. Ugnies atveju (šių Bendrųjų sąlygų § 1 Nr. 3.8) draudžiamos tik tokios žalos, kurios atsiranda, kai augalai ar augalų dalys dėl ugnies sudega, išdega (nudega) arba ugnis gali sukelti suodžių ar dūmų žalos, arba kai augalai ar jų dalys pažeidžiami gesinant ugnį.

§ 5 Draudžiamos žalos ir draudžiamos išlaidos

1. Draudžiama žala

- Draudikas, jeigu nesusitarta kitaip ir išskyrus žemiau esantį Nr. 2, atlygina derliui padarytą žalą, kurią tam tikru mastu apdraustai augalų rūšiai, kaip galima įrodyti, padarė viena ar keletas draudimo rizikų (šių Bendrųjų sąlygų § 1 Nr. 3.1-3.4; 3.6–3.8) ar draudiminis įvykis (šių Bendrųjų sąlygų § 1 Nr. 3.5).
- Draudimo apsauga šių Bendrųjų sąlygų § 1 nurodytoms gamtos sąlygojamoms rizikoms, suponuoja, kad draudžiamoms augalų rūšims padaryta žala ar jų sunaikinimas, kaip galima įrodyti, yra vienintelė, tiesioginė ir neišvengiama atitinkamos rizikos poveikio pasekmė, sukėlusį šių Draudimo sąlygų § 4 Nr. 1, 4 ir 5 aprašytą žalą, dėl ko atsirado įrodomi derliaus nuostoliai.
- Draudimo apsauga iššalimo atvejais suponuoja, kad žieminių augalų

rūšių augalams dėl iššalimo buvo padaryta šių Bendrųjų sąlygų § 4 Nr. 2 aprašyta žala ir dėl to, kaip galima įrodyti, atsirado derliaus nuostoliai.

2. Bendroji nuostolių atlyginimo suma

- Bendrųjų sąlygų § 4 Nr. 1 aprašytais krušos, audros, liūtės ir šalnos žalų atvejais, kai draudiminis įvykis atsitinka konkrečiame išsivystymo tarpsnyje (§ 9 SDRDS), ir visais šių Bendrųjų sąlygų § 4 Nr. 2 aprašytais iššalimo žalų atvejais, susidarę derliaus nuostoliai neatlyginami, tačiau išmokamas sutarties sudarymo metu sutartas fiksuotas atšėjimo nuostolių atlyginimo dydis. Šis fiksuotas atšėjimo nuostolių atlyginimo dydis skirtas padengti žalų įvykio išlaidas ir sąnaudas, reikalingas dirvos perarimui ar apdraustų pasėlių sutvarkymui, dirvos paruošimui sėjai, ir išlaidas to paties ploto atšėjimui ta pačia ar kita augalų rūšimi. Ar būtinas toks „Atšėjimas su nuostolių atlyginimo dydžiu“ ir kokią pasėlių dalį reikia atsėti, sprendžia draudikas, apskaičiuodamas nuostolius. Nuo to momento, kai draudikas konstatuoja perarimo būtinybę, sklypas ar sklypo dalis išbraukiamas iš apdraustų sklypų sąrašo, net jeigu draudėjas jo neperaria ar nesutvarko. Naujas pasėlis pateikiamas draudimui pagal Bendrųjų sąlygų § 20 Nr. 3.
- Esant derliaus nuostoliams dėl javų išgulimo (stiebių nulinkimo), kurio vienintelė priežastis buvo liūtis (šių Bendrųjų sąlygų § 1 Nr. 3.2) ir audra (§ 1 Nr. 3.3), derliaus netekimo kiekis nekompensuojamas, o išmokama tik bendroji Specialiosiose daugelio rizikų draudimo sąlygose nustatyta žalos atlyginimo suma, tokiu būdu atlyginant visus dėl javų išgulimo atsiradusius derliaus nuostolius.
- Už patirtas stichinės sausros (šių Bendrųjų sąlygų § 1 Nr. 3.4) arba ilgalaikio lietaus (šių Bendrųjų sąlygų § 1 Nr. 3.6) žalas, neišskiriant kiekybinius ar kokybinius nuostolius, atlyginama, jeigu kitaip nesusitarta, ne daugiau nei SDRDS numatyta procentinė draudimo sumos dalis (didžiausias žalos atlyginimas), nepasaint didesnės žalos įrodymo. Draudimo suma yra laikoma apdraustos rizikos ar įvykio nustatymo dieną esanti draudimo suma.

3. Kumuliacinės žalos

Jeigu apdraustas žalos negalima vienareikšmiškai priskirti prie draudimo rizikos ar prie šios sąlygose aprašytų žalos požymių, tai priskyrimą prie tam tikros apdraustos žalos šių sąlygų prasme lemia dominuojanti tikimybė ar vyraujanti žalos požymio dalis.

4. Papildomas draudimas

Jeigu pagal šias sąlygas apdrausta žala (plg. §5 paragrafo Nr. 1 ir 2) nepilnai padengia draudimo vertę, draudėjas turi teisę sudaryti papildomą draudimo sutartį. Tačiau tokiu atveju visų draudimo sutarčių draudimo suma negali būti didesnė už draudimo vertę.

§ 6 Nedraudžiamos žalos ir išlaidos

1. Nedraudžiamos žalos (nedraudiminiai įvykiai)

Draudikas neatsako už žalos, kurios

- kaip apdraustų rizikų pasekmės jau buvo įvykusios įsigaliojus draudimo sutarčiai;
- atsiranda dėl to, kad nusižengiama geros profesinės praktikos principams arba netaikomos tvarkingo ūkininkavimo priemonės (pvz. nekvalifikuotas, pavėluotas trešimas ar augalų apsaugos priemonių panaudojimas, nepakankamas žemės įdirbimas, grubios auginimo ir sėjomainos klaidos, agrotechninių terminų ir metodų nesilaikymas); atsiranda po žalą sukėlusio įvykio todėl, kad buvo nusižengta gerai profesinei praktikai;
- atsiranda, kai dėl nepalankių oro sąlygų negalima nuimti derliaus (negalima įvažiuoti į laukus);
- atsiranda dėl kitų nei § 1 Nr. 3 apdraustų rizikų, kaip pvz. lauko užtvindymas;
- atsiranda dėl kitų nei § 4 išvardintų žalą sukėlusiu įvykių ir žalos požymių, kaip pvz. vandens susikaupimo ant sklypo dirvos paviršiaus arba augalų, ar jų dalių puvinio susidarymo, jeigu tai yra liūtės ar ilgalaikio lietaus pasekmė;
- atsiranda dėl javų, aliejinių ir ankštinių augalų išgulimo, išskyrus liūtės ar audros sukeltus javų stiebių nulinkimus ir lūžius apatinėje stiebo dalyje;
- atsiranda dėl griekių išgulimo.

2. Nedraudžiamos išlaidos

Draudikas, jeigu nesusitarta kitaip, išskyrus šių Bendrųjų sąlygų § 5 Nr. 2 numatytus atvejus, neatsako už išlaidas, kurios draudėjui atsiranda tvarkant ar naikinant po draudiminio įvykio pažeistas ar sunaikintas augalų rūšis.

§ 7 Bendrosios išimties

- Draudimo apsauga neapima žalų, kurios atsiranda dėl
  - karo, į karą panašių įvykių, pilietinio karo, revoliucijos, maišto ar sukilimo,
  - valstybės vidaus neramumų,

- cc) branduolinės energijos, branduolinio spinduliavimo ar radioaktyvių medžiagų poveikio,
- dd) vyriausybės ar valstybinių žinybų nurodytų pasėlių apribojimų ar draudimo sėti pasėlius nepaisymo.
- b) Draudikas neprivalo atlyginti žalą, kai draudėjas draudiminį įvykį sukelia tyčia.

§ 8 Draudiko atsakomybės laikotarpis draudimo laikotarpiu

Draudiko atsakomybės laikotarpis, jeigu nesusitarta kitaip, yra apdraustos augalų rūšies vegetacijos periodas. Atskiriems žemės ūkio augalams, draudiko atsakomybės pradžia ir pabaiga, vegetacijos periodo metu, nurodoma Specialiųjų daugelio rizikų draudimo sąlygų nuostatomis ir draudimo sutartyje fiksuotais susitarimais.

Bet kokių atveju, draudiko atsakomybė baigiasi su apdraustų augalų rūšių derliaus nuėmimu arba su pasėlių ploto suarimu ar sutvarkymu.

II. Ikisutartinės draudėjo ir draudiko teisės ir pareigos

§ 9 Ikisutartinės draudėjo pareigos

1. Pareiga suteikti teisingą ir pilną informaciją apie rizikos aplinkybes

- a) Informacijos atskleidimo ir pranešimo pareiga
Prieš sudarant draudimo sutartį, draudėjas privalo raštu suteikti draudikui visą žinomą informaciją apie aplinkybes, galinčias turėti esminės įtakos draudiminio įvykio atsitikimo tikimybei ir šio įvykio galimų nuostolių dydžiui (draudimo rizikai), jeigu tos aplinkybės nėra ir neturi būti žinomos draudikui.

Svarbiausiomis aplinkybėmis, apie kurias draudėjas privalo informuoti draudiką, laikomos aplinkybės, nurodytos draudimo sąlygose ir draudimo paraiškoje, taip pat aplinkybės, turinčios reikšmę tokiai informacijai, apie kurią draudikas ar jo atstovas prašė draudėjo pranešti raštu ir kuri yra svarbi draudiko apsisprendimui sudaryti sutarties turinio draudimo sutartį. Draudėjas taip pat yra įpareigotas suteikti informaciją kuomet jau yra pateikęs paraišką sudaryti draudimo sutartį, bet dar prieš jos patenkinimą (sutarties sudarymą), jeigu draudikas teksto forma užduoda klausimus.

Draudėjas turi atskleisti informaciją, ar ir kokia apimtimi apdraudžiamuose pasėliuose yra kokių nors derlingumą mažinančių ar naikinančių pažeidimų ar sunaikinimų; ypatingai svarbu pranešti ar šiuose plotuose buvo ankstesnių žalų, kurių priežastimi buvo draudimo rizikos pagal šių Bendrųjų sąlygų § 1 Nr. 1 antrąjį sakinį ar draudiminis įvykis pagal šių Bendrųjų sąlygų § 1 Nr. 1 trečiąjį sakinį.

- b) Pareiga nurodyti kitas draudimo sutartis
Draudėjas privalo informuoti draudiką ir apie visas draudimo sutartis, kuriomis draudžiami augalai jau apdrausti arba turi būti papildomai apdraudžiami nuo tos pačios rizikos, taip pat pranešti apie šių sutarčių sąlygas (augalų rūšys, draudimo suma ir draudiminiai įvykiai).
- c) Atsakomybė už teisingus duomenis
Draudėjas atsako už draudikui ar jo atstovui pateiktų duomenų teisingumą ir pilnumą.
- d) Pareiga leisti apžiūrėti pasėlių ir augalų plotus
  - aa) Draudėjas privalo sudaryti draudikui galimybę apžiūrėti pasėlių plotus, kuriuose auginamos draudžiamos augalų rūšys. Tam tikslui jis privalo draudikui pareikalavus savo lėšomis parodyti jam pasėlių plotus ir draudžiamus augalus.
  - bb) Draudėjas privalo leisti draudikui ir žalų ekspertams apžiūrėti pasėlių plotus su bepiločiais orlaiviais (UAV) – dronais, sraigtašparniais ar kitais skraidomaisiais aparatais, padaryti pasėlių plotų ir augalų aeronuotraukus bei jas įvertinti ar perduoti įvertinimui.

2. Teisinės pasekmės, dėl neatsargumo pažeidus pareigą suteikti informaciją

- a) Sutarties pakeitimas
Jeigu draudėjas dėl neatsargumo pažeidė šio paragrafo Nr. 1 nurodytas pareigas ir jeigu draudikas, net žinodamas nepraneštas rizikos aplinkybes, būtų sudaręs sutartį kitomis sąlygomis, tai draudikas privalo ne vėliau kaip per du mėnesius nuo šių aplinkybių sužinojimo pasiūlyti draudėjui pakeisti draudimo sutartį, pakeičiant draudimo įmoką. Jeigu draudėjas nesutinka su šiuo pakeitimu arba per vieną mėnesį neatsako į pateiktą pasiūlymą, draudikas turi teisę reikalauti draudimo sutarties nutraukimo.
Jeigu draudėjas dėl neatsargumo pažeidė šio paragrafo Nr. 1 nurodytas pareigas ir jeigu draudikas, net žinodamas nepraneštas rizikos aplinkybes, būtų sudaręs sutartį kitomis sąlygomis, tai įvykus draudiminiam įvykiui draudikas privalo išmokėti draudimo išmokos, kuri būtų išmokama draudėjui įvykdžius šio paragrafo Nr. 1 numatytą pareigą, dalį, proporcingą sutartos draudimo įmokos ir draudimo įmokų, kurios būtų nustatytos draudėjui, jeigu jis būtų įvykdęs šio paragrafo Nr. 1 numatytą pareigą, santykiui.
- b) Draudimo sutarties nutraukimas

Jeigu draudėjas dėl neatsargumo pažeidė šio paragrafo Nr. 1 minėtas pareigas ir jeigu draudikas, žinodamas aplinkybes, apie kurias draudėjas neinformavo dėl neatsargumo, nebūtų sudaręs draudimo sutarties, tai jis per du mėnesius nuo sužinojimo, kad draudėjas pažeidė šio paragrafo Nr. 1 nurodytas pareigas, turi teisę reikalauti nutraukti draudimo sutartį.

Įvykus draudiminiam įvykiui, draudikas turi teisę atsisakyti išmokėti draudimo išmoką, jeigu nei vienas draudikas, žinodamas aplinkybes, kurių draudėjas nenurodė, nebūtų sudaręs tokios draudimo sutarties.

3. Teisinės pasekmės, tyčia pažeidus pareigą suteikti informaciją

Jeigu po draudimo sutarties sudarymo nustatoma, kad draudėjas suteikė draudikui žinomai melagingą ar nepilną informaciją apie aplinkybes, numatytas šio paragrafo Nr. 1, tai draudikas greta šio paragrafo Nr. 2 nurodytų teisių turi teisę reikalauti pripažinti draudimo sutartį negaliojančia. Sutarties pripažinimas negaliojančia negalimas tokiais atvejais, kai aplinkybės, kurias draudėjas tyčia nuslėpė arba apie kurias informavo nepilnai, išnyko iki draudiminio įvykio ar neturėjo įtakos draudiminiam įvykiui.

4. Draudėjo atstovas

Jeigu draudimo sutartį sudaro draudėjo atstovas, tai taikant šio paragrafo Nr. 1 ir 2 reikia įvertinti tiek atstovo žinojimą ir klastą, tiek ir draudėjo žinojimą ir klastą. Draudėjas tik tuomet gali remtis faktu, kad pareigos buvo pažeistos dėl neatsargumo, kai nei atstovas nei draudėjas negali būti apkaltinti dėl tyčios.

§ 10 Ikisutartinės draudiko pareigos

1. Informacijos pateikimas

Draudikas privalo suteikti draudėjui visą sutarties sudarymui reikalingą informaciją, juolab įteikti Draudimo sąlygas. Draudėjas gauna paraišką sudaryti draudimo sutartį kopiją.

2. Pareiga laikytis konfidencialumo

Draudikas privalo konfidencialiai elgtis su informacija, gauta iš draudėjo ar kitų institucijų šio paragrafo Nr. 1 pagrindu, išskyrus įstatymais nustatytas išimtis.

§ 11 Ikisutartinės draudiko teisės

Draudikas turi teisę patikrinti iš draudėjo gautą informaciją, kuri yra svarbi jo apsisprendimui, sudaryti sutarties turinio draudimo sutartį. Be to, draudikas turi teisę gauti informaciją apie pasėlių plotus ir draudžiamus augalus (pvz. duomenis apie žemę ir pasėlius). Draudikas juolab turi teisę apžiūrėti pasėlių plotus, kuriuose auginami draudžiami žemės ūkio augalai. Draudikas turi teisę atimesti draudimo paraišką.

III. Draudiminiai santykiai

§ 12 Draudimo sutartis

1. Sąvoka

Draudimo sutartį sudaro draudimo liudijimas (polisas), Bendrosios draudimo sąlygos, Specialiosios draudimo sąlygos, Papildomos draudimo sąlygos, paraiška sudaryti draudimo sutartį, ir, jeigu susitarta, kitos rašytinės individualios sąlygos.

2. Draudimo sutarties apimtis

Su draudėju kiekvienai augalų grupei (plg. šių sąlygų §2) sudaroma teisiškai savarankiška draudimo sutartis, kuri apima visus draudėjo apšėtus ar apšodintus pasėlių plotus, kurie apšėti ar apšodinti apdraustos augalų grupės augalų rūšimi. Draudimo sutartyje nurodomi draudžiami pasėliai pagal augalų grupę. Apdraustos augalų rūšys nurodomos pranešime apie pasėlių plotus.

3. Paraiška sudaryti draudimo sutartį

Paraiška sudaryti draudimo sutartį turi būti pateikiama raštu. Pateikta paraiška įpareigoja draudėją 3 savaitėms. Paraišką gali pateikti ir įgaliotas asmuo; šis įgaliotinis draudikui turi pateikti įgaliojimo rašto originalą.

4. Paraiškos sudaryti draudimo sutartį turinys

- a) Draudėjas, kaip fizinis asmuo, paraiškoje sudaryti draudimo sutartį turi nurodyti savo pavardę, vardą, gyvenamosios vietos adresą korespondencijai ir asmens kodą, o kaip juridinis asmuo – įmonės pavadinimą, turintį atstovavimo teisę asmenį ir įmonės buveinę; jeigu pati įmonės veiklos vieta yra kitoje vietoje, būtina papildomai nurodyti ir šią įmonės veiklos vietą. Paraiškoje taip pat turi būti nurodoma įmonė, įmonės savininkas ir įmonės kodas. Įmonė šia prasme yra žemės ūkio įmonė, žemės ūkio bendrovė ar ūkininko ūkis. Jeigu draudėjas administruoja įmonę su keliomis veiklos vietomis (gamybos vietomis), tai jis privalo paraiškoje sudaryti draudimo sutartį nurodyti, kurias veiklos vietas draudimas turi apimti.
- b) Paraiškoje sudaryti draudimo sutartį draudėjas dar privalo nurodyti:
  - visų įmonei priklausančių, augalininkystei tinkamų sklypų bendrą plotą hektarais (ha) ir arais (a), net jeigu šiuo momentu šie sklypai nenaudojami augalininkystei (pvz. dėl gamybos nutraukimo);
  - atitinkamai augalų grupei pasirinktą draudimo paketą;

- pirmaisiais draudimo metais – atitinkamos augalų grupės pasėlių plotus ir pasirinktą hektaro draudimo sumą (hektaro vertę) (plg. Bendrųjų daugelio rizikų draudimo sąlygų §21 Nr. 2); šiuo atveju reikia atskirti žieminius ir vasarinius augalus (plg. Specialiųjų daugelio rizikų draudimo sąlygų § 4);
- c) Paraiškoje sudaryti draudimo sutartį reikia nurodyti numatomą sutarties trukmę.

5. Draudimo sutarties įsigaliojimas

Trijų savaičių laikotarpyje draudikas apsisprendžia dėl draudėjo paraiškos sudaryti draudimo sutartį. Draudėjo paraiška patenkinama išduodant draudimo liudijimą - polisą. Draudikas turi teisę atmesti draudėjo paraišką.

6. Draudimo apsaugos pradžia

Draudimo apsauga prasideda kitos dienos, einančios po poliso išrašymo dienos, 00:00 val., jeigu draudimo liudijime nenurodytas kitas laikas.

7. Pirmoji draudimo įmoka

Pirmoji draudimo įmoka reikalaujama kartu su paraiška; ją reikia įmokėti į paraiškoje nurodytą banko sąskaitą per 5 dienas nuo mokestinio pranešimo gavimo.

Mokėjimas laikomas atliktu, kai pinigai įplaukia į draudiko sąskaitą.

Draudėjui nesumokėjus pirmosios draudimo įmokos nurodytais terminais, paraiška laikoma nepriimta, draudimo sutartis tuo atveju laikoma nesudaryta.

8. Pareiga pranešti apie pasėlių plotus

Po draudimo sutarties sudarymo draudėjas privalo pateikti pasėlių plotus, kaip to reikalaujama šių Bendrųjų sąlygų § 20.

9. Bendras draudimo sutarties pakeitimas

Draudikui ir draudėjui raštu susitarus gali būti keičiama draudimo sutartis, nebent dėl ypatingų priežasčių draudimo taisyklių atskiruose paragrafuose jau numatytos tam tikros nuostatos.

§ 13 Keletas draudikų (dvigubas draudimas)

1. Pareiga pranešti

Draudėjas, kuris draudžiamos augalų rūšies pasėlius nuo tos pačios rizikos apdraudžia pas keletą draudikų, apie kitą draudimo sutartį privalo pranešti draudikui per 7 kalendorines dienas. Pranešime turi būti nurodomas kitas draudikas, su juo sudaryta draudimo sutartis ir draudimo suma.

2. Draudimo apsauga ir nuostolių atlyginimas dvigubo draudimo atveju

a) Jeigu tie patys žemės ūkio augalai (draudimo objektas) nuo tos pačios rizikos apdraudžiami keliomis draudimo sutartimis su skirtingais draudikais, egzistuoja dvigubas draudimas. Jeigu tokio dvigubo draudimo atveju draudimo suma viršija draudimo vertę, draudimo išmoka, kurią privalo mokėti kiekvienas draudikas, sumažinama proporcingai draudimo sumos sumažinimui pagal atitinkamą draudimo sutartį. Atitinkamai taikytinos ir šių Bendrųjų sąlygų § 21 Nr. 10 nuostatos dėl draudimo padidintomis sumomis.

b) Draudėjas, sužinojęs apie dvigubą draudimą, privalo nedelsdamas nutraukti draudimo sutartį, dėl kurios atsirado dvigubas draudimas. Tokią pačią teisę su juo sudarytos draudimo sutarties atžvilgiu turi draudikas, jeigu susiduriama su draudimo sutartimi, dėl kurios atsirado dvigubas draudimas.

3. Draudimo vertės mažėjimas

Šio paragrafo Nr. 2 ir Bendrųjų sąlygų § 21 Nr. 10 nuostatos taikytinos ir tuomet, kai dvigubas draudimas atsiranda dėl to, kad po keleto draudimo sutarčių sudarymo sumažėjo draudimo vertė.

Jeigu tokiu atveju draudimo sutartys sudarytos tuo pačiu metu arba su draudikų sutikimu, draudėjas tegali reikalauti tik proporcingo draudimo sumų ir draudimo įmokų sumažinimo.

§ 14 Draudimo santykių perėjimas (teisės į pasėlius ir augalų derlių pasikeitimas)

1. Draudimo sutarties perėjimas

a) Jeigu kas nors pardavimo, uzufrukto teisės pasikeitimo, nuomos sutarties ar panašių teisinių santykių pagrindu įgauna teisę į apdraustų pasėlių ir augalų derlių (taip vadinamas teisės į pasėlių ir augalų derlių pasikeitimas), tai nuo teisių į šį derlių perėmimo momento, jų perėmėjas vietoj draudėjo įgyja iš egzistuojančių draudiminių santykių išplaukiančias teises ir pareigas. Tai galioja taip pat ir nuomos objekto grąžinimo ar panašių santykių pasibaigimo atvejais. Draudimo sutartis pereina naujam teisės į pasėlių ir augalų derlių savininkui su iš egzistuojančių draudiminių santykių išplaukiančiu turiniu tokia apimtimi, kuria teisių perėmėjas įgijo teisę į pasėlių ir augalų derlių.

b) Jeigu teises perimantis ūkininkas jau prieš teisės į pasėlių ir augalų derlių pasikeitimą juose ūkininkauja, atitinkamai galioja šio paragrafo Nr. 1.a).

2. Pareiga mokėti draudimo įmoką draudimo sutarties perėjimo atveju

Ankstesnis draudėjas ir teisių perėmėjas už draudimo laikotarpio, kuriame pereina draudiminiai santykiai, draudimo įmoką, atsako kaip bendrasko-

liai. Dėl atsakomybės nutraukiant draudimo sutartį, kai keičiamos teisės į pasėlių ir augalų derlių, žiūrėti šio paragrafo Nr. 6.

3. Pranešimo ir įrodymo pareiga pasikeitus teisę į pasėlius ir augalų derlių turinčiam asmeniui

Apie pasikeitimą pasėlių ir augalų derliaus teisėje draudėjas ir teisių perėmėjas privalo nedelsiant raštu informuoti draudiką. Šiame pranešime apie pasikeitimą asmens, kuriam priklauso teisė į pasėlius ir augalų derlių, turi būti nurodytas ankstesnio draudėjo ir naujo teisės turėtojo vardas, pavardė arba įmonė bei adresas; be to jame turi būti pranešama, su kuriuo sklypu susijęs pasėlių ir augalų derliaus teisės pasikeitimas ir kokiu momentu jis įvyko. Draudikui pareikalavus, visi šie duomenys turi būti įrodyti. Draudėjas dėl savo kaltės neįvykdęs pranešimo pareigos privalo atlyginti draudiko nuostolius.

4. Draudimo išmokos mokėjimas draudimo sutarties perėjimo atveju

a) Jeigu draudiminis įvykis atsitinka draudimo sutarties perdavimo teisių perėmėjui metu ir draudimo išmoka už su draudimo sutarties perėjimu susijusius sklypus dar nebuvo ar buvo nepilnai išmokėta, tai ankstesnysis draudėjas ir teisių perėmėjas privalo bendrame pareiškime kartu su pranešimu apie pasikeitimą nustatyti, kam ir kokio dydžio turi būti išmokėta ši, dar neišmokėta draudimo išmoka.

b) Kol teisių perėmėjas dar nepranešė draudikui apie draudimo santykių perėjimą, draudimo išmoką, kurią draudikas išmokėjo buvusiam draudėjui, teisių perėmėjas turi traktuoti kaip išmokėtą jam, išskyrus atvejus, kai draudikas žinojo apie pasėlių ir augalų derliaus teisės pasikeitimą atitinkamuose sklypuose.

5. Draudiko teisė nutraukti sutartį

Jeigu yra vienas iš šio paragrafo Nr. 1 aprašytų pasikeitimo pasėlių ir augalų derliaus teisėje atvejų, draudikas turi teisę nutraukti sutartį su teisių perėmėju, laikydamasis vieno mėnesio termino. Draudikas turi teisę nutraukti sutartį tik per vieną mėnesį nuo sužinojimo apie pasikeitimą pasėlių ir augalų derliaus teisėje.

6. Draudimo įmokos skolininkas draudimo sutarties nutraukimo atveju

Jeigu, įvykus pasikeitimui pasėlių ir augalų derliaus teisėje, draudikas nutraukia draudimo santykius (plg. šio paragrafo Nr. 5), tai draudimo įmoką už draudimo laikotarpį, kada nutraukiami draudimo santykiai, draudikui privalo sumokėti tik ankstesnis draudėjas; šiuo atveju teisių perėmėjas neatsako už draudimo įmokos sumokėjimą.

7. Atitinkamas draudimo sutarties nuostatų netaikymas priverstinio teismo sprendimo vykdymo atveju

Jeigu pasikeitimas įvyksta dėl priverstinio teismo sprendimo vykdymo veiksmų, tai šio paragrafo Nr. 1 iki Nr. 6 negalioja.

§ 15 Draudimo sutarties trukmė

1. Draudimo sutarties galiojimo terminas

Draudimo sutartis sudaroma mažiausiai vieneriems metams arba keleriems; ji sudaryta draudimo liudijime nurodytam terminui.

Pasibaigus nustatytam draudimo sutarties terminui, ji prasitęsia automatiškai atitinkamai kitiems metams, jeigu ji nenutraukiama šio paragrafo Nr. 3 nurodytu laiku.

2. Draudimo periodas

Draudimo periodas yra kalendoriniai metai.

3. Draudimo sutarties pasibaigimas

Jeigu draudimo sutartis turi pasibaigti nustatyto sutarties galiojimo termino pabaigoje, apie šį nutraukimą būtina pranešti kitai sutarties šaliai ne vėliau kaip likus vienam mėnesiui iki sutarties pasibaigimo. Sutarties nutraukimas privalo būti apiformintas raštu.

4. Sutarties nutraukimas prieš terminą

a) Vėlesnis galimybės atsitikti draudiminių įvykiui išnykimas Draudimo sutartis gali būti nutraukiama prieš numatytą sutarties galiojimo terminą, jeigu po sutarties sudarymo išnyksta draudiminio įvykio atsitikimo galimybė dėl aplinkybių, kurios nesusiję su draudiminiu įvykiu.

Toks draudiminio įvykio atsitikimo galimybės išnykimas yra tuomet, kai draudimo sutartyje nurodytos augalų rūšys nebegali būti auginamos sklypuose, kadangi sklypai negali būti naudojami augalininkystei (pvz. dirbamos žemės paskirties pakeitimas į žemę statybai). Laikinas dirbamos žemės nenaudojimas arba tam tikro pasėlių ploto išbraukimas iš draudimo draudiminiu laikotarpiu dėl tvarkymo, perarimo ar derliaus nuėmimo, nesąlygoja draudiminio įvykio atsitikimo galimybės išnykimą.

b) Teisės nutraukti draudimo sutartį prieš terminą, kai vienas iš sutarties partnerių pažeidžia savo pareigas, nustatomos šių Bendrųjų sąlygų § 17, o specialūs atvejai apibrėžiami atskiruose šių sąlygų paragrafuose.

§ 16 Draudimo įmoka sutarties nutraukimo prieš terminą atveju

1. Draudimo sutarties nutraukimo prieš pasibaigiant draudimo laikotarpiui atveju, draudikui už šį draudimo laikotarpį priklauso toji draudimo įmokos dalis, kuri yra proporcinga draudimo sutarties galiojimo lai-

- kotarpiui. Jeigu draudėjas prieš terminą nutraukia draudimo sutartį, jau įmokėtos draudimo įmokos draudėjui negrąžinamos.
2. Jeigu prasidėjus draudimui išnyko galimybė atsistoti draudiminiam įvykiui (plg. šių Bendrųjų sąlygų § 15 Nr. 4.a) ir jeigu draudėjas dėl šios priežasties prieš terminą nutraukia draudimo sutartį, draudikui priklauso toji įmokos dalis, kuri yra proporcinga draudimo sutarties galiojimo laikotarpiui.

IV. Draudėjo ir draudiko teisės ir pareigos draudimo sutarties galiojimo laikotarpiu

§ 17 Teisinės pasekmės draudėjui pažeidus savo pareigas

- a) Ir draudikas, ir draudėjas turi teisę nutraukti draudimo sutartį, jeigu vienas iš jų tampa žinoma, kad kita sutarties šalis pažeidė esmines draudimo sutarties sąlygas ir pareigas. Jeigu sutartis nutraukiama draudėjo reikalavimu, draudėjas turi teisę reikalauti draudimo įmokų, už likusį draudimo sutarties galiojimo laikotarpį, grąžinimo, jeigu draudimo sutartis pažeista draudiko kalte. Jeigu draudimo sutartis nutraukiama draudiko reikalavimu, draudėjui, nustačius jo kaltę dėl draudimo sutarties pažeidimo, draudimo įmoka negrąžinama.
- b) Teisinės pareigų pažeidimo pasekmės nustatytos atitinkamuose paragrafuose, kur detalčiau nurodytos ir pačios pareigos.
- c) Draudėjas atsako ir už trečiųjų asmenų, tarp jų ir jo samdomų darbuotojų, kurie vykdo jo sutartinius įsipareigojimus ar jį atstovauja, veiksmus ir draudimo sutarties pažeidimus.

§ 18 Draudiko pareigos ir teisės draudimo sutarties galiojimo laikotarpiu Pareigos

Draudimo sutarties galiojimo laikotarpiu draudikas, draudėjui paprašius, privalo jam išduoti draudimo liudijimą, paraiškos sudaryti draudimo sutartį, draudimo sąlygų ir kitų, su draudimo sutartimi susijusių dokumentų, kopijas, jeigu draudėjas apmoka su tuo susijusias išlaidas.

Draudikas privalo konfidencialiai elgtis su informacija apie draudėją ir jo turtinę padėtį, taip pat su informacija apie kitus asmenis, kurią jis gauna draudimo sutarties pagrindu, išskyrus įstatymuose numatytus atvejus.

Teisės

Draudikas pasilieka teisę rudens apžiūros metu patikrinti apdraustų pasėlių būklę. Dėl pasėlių plotų ar augalų neatitikimo draudimui, draudikas turi teisę išimti iš draudimo atskirus pasėlių plotus ar plotų dalis, grąžindamas draudimo įmoką už šiuos plotus.

§ 19 Draudėjo pareigos prieš draudiminį įvykį

1. Bendras principas

Draudimo sutarties galiojimo laikotarpiu iki įvykstant draudiminiam įvykiui, draudėjas privalo vykdyti visas draudimo sutartyje nustatytas ir Bendrosiose, ir Specialiosiose sąlygose, numatytas pareigas.

2. Bendrai galiojančios pareigos

Draudimo sutarties galiojimo laikotarpiu, draudėjas privalo nedelsdamas informuoti draudiką raštu apie neteisingai ar nepilnai prieš sutarties sudarymą pateiktą informaciją ir ją pakoreguoti. Draudėjas turi bet kuriuo metu suteikti draudikui galimybę patikrinti, ar laikomasi draudimo sutartyje nustatytų ir draudimo sąlygose numatytų pareigų.

3. Ypatingos pareigos

Atitinkamuose paragrafuose detaliam aprašytos ypatingosios pareigos ir nustatytos teisinės šių pareigų pažeidimo pasekmės.

4. Rizikos padidėjimas

- a) Kai draudimo sutarties galiojimo laikotarpiu iš esmės pasikeičia sutartyje nustatytos aplinkybės, dėl kurių padidėja ar gali padidėti draudimo rizika, draudėjas, kai jam tai tampa žinoma, privalo apie tai nedelsdamas informuoti draudiką.
- Draudikas, kuriam buvo pranešta apie draudimo rizikos padidėjimą, turi teisę reikalauti draudimo sutarties sąlygų pakeitimo arba draudimo įmokos padidinimo. Jeigu draudėjas tokiu atveju nesutinka su draudimo sutarties pakeitimu ar su draudimo įmokos padidinimu, draudikas turi teisę kreiptis į teismą su paraiška nutraukti draudimo sutartį arba pritaikyti ją pasikeitusioms esminėms aplinkybėms. Jeigu draudėjas nepraneša draudikui apie rizikos padidėjimą, draudikas turi teisę reikalauti nutraukti draudimo sutartį ir reikalauti nuostolių atlyginimo, kiek jų nepadengia gautos draudimo įmokos.
- b) Draudimo rizikos padidėjimo atvejais laikoma
- dirbamų plotų padidėjimas sutarties galiojimo laikotarpiu, kuriuose auginami apdrausti augalai, jeigu jie nebuvo jau paminėti pranešime apie pasėlių plotus;
  - kitos augalų rūšies auginimas pasėlių plote negu ta, kuri buvo nurodyta pranešime apie pasėlių plotus;
  - bet koks ūkininkavimo rūšies pakeitimas (tradicinis ar ekologinis ūkininkavimas).

- c) Jeigu atsiranda nauji pasėlių plotai arba auginami nauji augalai, draudėjas privalo apie tai papildomai pranešti, kaip tai nurodyta šių Bendrųjų sąlygų § 20 Nr. 3.

V. Pasėlių plotų pateikimas draudimui, draudimo suma

§ 20 Pasėlių plotų pateikimas draudimui

1. Pareiga pateikti pasėlius draudimui

Draudėjas privalo kiekviename draudimo laikotarpyje pranešti apie savo pasėlių plotus.

Draudėjas, drausdamas pasėlius, privalo nurodyti draudikui visus pasėlių plotus, kurie yra apšėti/apsodinti draudžiamos augalų grupės augalų rūšimi. Atskiros augalų rūšys arba sklypai negali būti išskiriami iš draudimo. Be to reikia laikytis šio paragrafo Nr. 5 nurodytų terminų.

2. Pranešimo apie pasėlių plotus turinys

- a) Pranešime apie pasėlių plotus draudėjas privalo nurodyti kiekvieną sklypą, kuris atitinkamame draudimo laikotarpyje buvo apšėtas apdraustos augalų grupės augalų rūšimi arba bus apšėtas draudimo galiojimo laikotarpiu. Sklypas šia prasme - tai draudėjo nuosekliai naudojamą pasėlių plotą, kuriame auginami vienos rūšies žemės ūkio augalai.
- b) Kiekviename pranešime apie pasėlių plotus privaloma nurodyti šiuos duomenis:
- sklypo padėtis, nurodant seniūniją ir savivaldybę,
  - sklypo pavadinimas, lauko bloko nr. bei žemės sklypo nr.,
  - sklype auginama augalų rūšis,
  - sklypo plotas, nurodant hektarais (ha) ir arais (a),
  - atitinkamos augalų rūšies ūkininkavimo būdas.
- c) Pranešime apie pasėlių plotus kiekvienam sklypui turi būti nurodyta hektaro vertė pagal šių Bendrųjų sąlygų § 21 Nr. 2.
- d) Jeigu susitarta, esant tam tikriems augalams bei ypatingiems auginimo metodams, draudikas gali reikalauti papildomų duomenų.

3. Vėlesnis pranešimas apie pasėlių plotus

Apie pasėlių plotus, kuriuos draudėjas pradėjo įdirbinėti jau po įvykusio plotų surašymo, turi būti pranešta vėliau.

Jeigu sklypas, po jau atlikto pranešimo apie pasėlių plotus, iš naujo apšėjamas apdrausta augalų rūšimi, draudėjas privalo apie šį sklypą vėl pranešti draudikui (taip vadinamas vėlesnis pranešimas apie pasėlių plotus), vėliausiai per savaitę nuo sudygimo ar nuo daigų išsodinimo. Šiame pranešime turi būti visi šio paragrafo Nr. 2.b) iki 2.d) nurodyti duomenys. Draudimo apsauga, pagal šį vėlesnį pranešimą apie pasėlių plotus, prasideda pagal šio paragrafo Nr. 6.

4. Pranešimo apie pasėlių plotus forma

Pranešimas apie pasėlių plotus, jeigu nesusitarta kitaip, turi būti atliktas raštu arba elektroniniu būdu.

5. Pranešimo terminai

Pranešimą apie pasėlių plotus būtina pateikti kiekvienais metais kuo anksčiau, o vėliausiai Specialiosiose daugelio rizikų draudimo sąlygose § 5 ar draudimo sutartyje nustatytais terminais.

Pirmaisiais draudimo metais pranešimas apie pasėlius pateikiamas kartu su paraiška sudaryti draudimo sutartį. Jeigu pateikiant paraišką sudaryti draudimo sutartį pirmajame pranešime apie pasėlių plotus figūroja tik žieminiai augalai, vasarinius augalus draudėjas privalo nurodyti kitame pranešime apie pasėlių plotus, Specialiųjų daugelio rizikų draudimo sąlygų § 5 nurodytu laiku.

6. Su pranešimu apie pasėlių plotus susijusi draudimo apsauga

Su pranešimu apie pasėlių plotus susijusi draudiko atsakomybė prasideda tik įregistravus pranešimą apie pasėlių plotus (pagrindinis pasėlių įregistravimas); tai galioja ir papildomam pranešimui apie pasėlių plotus. Draudimo apsauga pagal pranešimą apie pasėlių plotus, prasideda 12.00 valandą dienos dvi dienos po to, kai draudikas gauna pranešimą apie pasėlių plotus, jeigu draudimo apsauga pagal šių Bendrųjų sąlygų § 12 Nr. 6 jau buvo prasidėjusi, jeigu draudimo apsauga nesustabdoma (pagal šių Bendrųjų sąlygų § 24 Nr. 4) ir patenka į draudiko atsakomybės laikotarpį (pagal šių Bendrųjų sąlygų § 8).

7. Teisinės pasekmės nesilaikant pranešimo apie pasėlių plotus pateikimo tvarkos

- a) Nepilnas, neteisingas pranešimas apie pasėlių plotus
- Jeigu pateiktas pranešimas apie pasėlių plotus yra nepilnas ar neteisingas, draudėjas privalo nedelsdamas ištaisyti tą klaidą, kai tik jis ją pastebėjo. Dėl draudimo apsaugos pagal pataisytą pranešimą žiūrėti šio paragrafo Nr. 6.
- Jeigu draudikas, ryšium su draudiminiu įvykiu ar tikrindamas pateiktus pasėlių plotus, nustato, kad pranešimas apie pasėlių plotus yra nepilnas ar neteisingas, ir, jeigu draudėjas šį nepilnumą ar neteisingumą galėjo pastebėti, tačiau nepaisant to neatliko jokių papildomo ar pataisymo veiksmų, draudikas turi teisę apskaičiuoti draudimo įmoką

pagal tokią draudimo sumą, kuri būtų buvusi, jeigu draudėjas pranešime apie pasėlių plotus būtų nurodęs teisingus ir pilnus duomenis, išskyrus tuos atvejus, kai draudėjas už nepilnumą ir neteisingumą neatsako.

Draudiko atsakomybė, kol jis draudėjo pranešime apie pasėlių plotus nenustatė trūkumų ar neteisingumų, apsiriboja neteisingame ir nepilname pranešime apie pasėlių plotus nurodytais sklypais ir augalais. Draudiko atsakomybė už pranešime apie pasėlių plotus nenurodytus augalus, kuriems draudikas apskaičiavo draudimo įmoką, prasideda 12.00 valandą dienos dvi dienos po to, kai draudikas surado klaidą, jeigu draudimo apsauga pagal šią Bendrųjų sąlygų § 12 Nr. 6 jau buvo prasidėjusi, jeigu draudimo apsauga nesustabdoma (pagal šią Bendrųjų sąlygų § 24 Nr. 4) ir patenka į draudiko atsakomybės laikotarpį (pagal šią Bendrųjų sąlygų § 8).

- b) Pavėluotas pranešimas apie pasėlių plotus
Jeigu draudėjas nustatytu laiku nepraneša apie pasėlių plotus (plg. Specialiųjų daugelio rizikų draudimo sąlygų § 5), draudikas neprivalo skaičiuoti draudimo įmoką pagal pavėluotą pranešimą apie pasėlių plotus; vietoj to, jis draudimo įmoką gali apskaičiuoti pagal preliminarią hektaro vertę (plg. šią Bendrųjų sąlygų § 22 Nr. 1) arba, pirmaisiais draudimo metais, pagal paraišką sudaryti draudimo sutartį.
- c) Nepateiktas pranešimas apie pasėlių plotus
Jeigu draudėjas neatlieka savo pareigos nepateikdamas pranešimo apie pasėlių plotus, draudikas turi teisę apskaičiuoti draudimo įmoką pagal draudimo sumą, apskaičiuotą pagal preliminarią hektaro vertę (plg. šią Bendrųjų sąlygų § 22 Nr. 1) arba, pirmaisiais draudimo metais, pagal paraišką sudaryti draudimo sutartį.

8. Papildomi prie pranešimo pridedami raštai

Draudėjas, draudikui pareikalavus, kartu su pranešimu apie pasėlių plotus (plg. šio paragrafo Nr. 1) privalo pateikti informaciją apie pranešimus, susijusius su žemės darbais ir informaciją apie paraišką valstybinėms institucijoms, juolab apie paraišką paramai gauti (pateikiant pvz. pasėlių plotų naudojimą įrodantį raštą). Jeigu tokie duomenys yra skaitmeninėje formoje, tai duomenis reikia persiųsti.

§ 21 Draudimo suma

1. Draudimo suma

Draudimo suma sudaroma pagal hektaro vertę. Hektaro vertė, jeigu nesutarta kitaip, nustatoma kartu su pranešimu apie pasėlių plotus (plg. šią Bendrųjų sąlygų § 20 Nr. 2.c).

Kiekvienam tam tikra augalų rūšimi apšėtam sklypui apskaičiuojama atskira draudimo suma, sudauginus pasirinktą hektaro vertę ir plotą, suapvalinant ją matematiškai iki sveikų skaičių. Pagal pranešimą apie pasėlių plotus nustatyta draudimo suma galioja nuo draudimo apsaugos pagal pranešimą apie pasėlių plotus pradžios (pagal šią Bendrųjų sąlygų § 20 Nr. 6).

2. Hektaro vertė

Draudėjas turi nurodyti hektaro draudimo sumą (hektaro vertę) kiekvienu draudimo periodu, nustatant ją pagal laukiamo derliaus vertę iš vieno hektaro. Šiuo atveju jis turi nustatyti derlingumo vertę pagal laukiamo derliaus kiekį iš vieno hektaro ir už tą derliaus kiekį gautinos preliminaros rinkos kainos.

Kiekvienam tam tikra augalų rūšimi apšėtam sklypui reikia nurodyti hektaro vertę, suapvalinant ją iki 100-tų eurų.

3. Bendra atsakomybės suma

Sklypo draudimo suma yra bendra atsakomybės suma visai rizikos grupei (plg. šią Bendrųjų sąlygų § 1 Nr. 2). Hektaro vertės padidėjimai ir sumažėjimai turi atitinkamą poveikį visoms rizikos grupėje apdraustoms rizikoms.

4. Draudimo sumos sunaudojimas

Jeigu dėl tos pačios apdraustos rizikos ar dėl skirtingų apdraustų tam tikros rizikos grupės rizikų vienu draudimo laikotarpiu atsitinka daug žalų, tai draudimo suma draudimo laikotarpiu kiekvienam sklypui sumažėja jau išmokėtomis sumomis. Atskirai atitinkamo draudiminio įvykio žalų dydžių procentais apskaičiavimui imama po išmokėtų sumų atskaitymo likusi bendros draudimo sumos dalis.

5. Draudimo vertė esant daug draudimo objektų

Jeigu viena augalų rūšis pasiskirsčiusi daugelyje draudimo objektų, draudimo suma reikia nurodyti kiekvienam draudimo objektui atskirai.

6. Žemiausia ir aukščiausia hektaro vertė

Draudikas kiekvienai augalų rūšiai kiekvienais metais gali nustatyti žemiausią ir aukščiausią vieno hektaro draudimo vertę. Jeigu draudėjo pranešime apie pasėlius nurodyta žemės sklypo hektaro vertė yra mažesnė už nustatytą žemiausią hektaro vertę, tuomet draudikas turi teisę paaukštinti nurodytą hektaro vertę iki nustatytos žemiausios hektaro vertės. Jeigu draudėjo pranešime apie pasėlius nurodyta žemės sklypo hektaro vertė viršija nustatytą aukščiausią hektaro vertę, tuomet draudikas turi teisę, nurodytą hektaro vertę sumažinti iki nustatytos aukščiausios hektaro vertės.

7. Pasėlių pateikimas draudimui mažesne draudimo verte

Jeigu pranešime apie pasėlius vienos sutarties nurodyta draudimo suma mažesnė daugiau nei 25 % už praėjusių metų arba paskutinio pasėlių pranešimo draudimo sumą, arba pirmaisiais draudimo metais paraiškoje nurodytą draudimo sumą, tuomet draudėjas privalo pagrįsti šį sumažėjimą, nurodant, kas sąlygojo šį draudimo sumos kritimą ir, draudikui pareikalavus, tai įrodyti. Jeigu draudėjas, pareikalavus draudikui, negali dviejų savičių bėgyje įrodyti, kad šis nukrypimas pateisinamas, tuomet draudikas turi teisę apskaičiuoti draudimo įmoką pagal draudimo sumą, nurodytą praėjusiais metais arba paskutiniam pasėlių pranešime, arba pirmaisiais draudimo metais draudimo paraiškoje.

8. Vėlesnis hektaro vertės padidinimas

Draudėjas ir po atlikto pranešimo apie pasėlių plotus gali paprašyti jo nau nustatytos hektaro vertės padidinimo, jeigu paaiškėja, kad, draudikui gavus jo pranešimą apie pasėlių plotus, laukiama derliaus vertė yra žymiai didesnė negu jo pranešime nurodyta atitinkama pradinė hektaro vertė. Šis padidinimas galioja tik laikotarpiui po pranešimo apie padidinimą gavimo, negalioja atgaline data ir negalioja jau įvykusiam draudimui įvykiui. Padidinta hektaro vertė įsigalioja kitą dieną nuo 12.00 valandos dienos, po to, kai draudikas gavo pranešimą apie hektaro vertės padidinimą.

9. Vėlesnis hektaro vertės sumažinimas

Draudėjas gali reikalauti hektaro vertės sumažinimo, jeigu po atlikto pranešimo apie pasėlių plotus paaiškėja, kad laukiama sklypo derliaus vertė yra žymiai mažesnė, negu jo pranešime nurodyta atitinkama hektaro vertė. Draudėjas gali reikalauti sumažinimo tik tuomet, jeigu laukiama derlingumo vertė mažesnė daugiau kaip 25 %. Jeigu didelį hektaro vertės sumažėjimą, palyginus su laukiamu derlingumu, sąlygoja pagal šias sąlygas apdraustas draudimui įvykis, toks hektaro vertės sumažinimas negalimas. Sumažinta draudimo suma įsigalioja kitą dieną nuo 12.00 valandos, po to, kai draudikas gavo pranešimą apie draudimo sumos sumažinimą. Terminai, iki kurių galimas draudimo sumos sumažinimas, priklauso nuo Specialiųjų daugelio rizikų draudimo sąlygų ir nuo draudimo sutarties nuostatų.

10. Draudimas padidintomis sumomis

a) Kai draudimo sutartyje nurodyta draudimo suma viršija draudimo vertę, draudimo sutartis negalioja ta dalimi, kuria viršijama draudimo vertė. Draudimas padidintomis sumomis yra tuomet, kai sklypo draudimo suma laukiamą derliaus vertę viršija daugiau nei 25 %.

Jeigu draudimo padidintomis sumomis nustatymo momentu draudimo įmoka dar nėra visiškai sumokėta, likusi draudimo įmokos dalis sumažinama proporcingai draudimo sumos sumažinimo dydžiui. Jau sumokėtos draudimo įmokos draudėjui negrąžinamos.

b) Jeigu draudimo suma buvo padidinta dėl draudėjo apgaulės, draudikas turi teisę reikalauti draudimo sutartį pripažinti negaliojančia ir atlyginti jam padarytus nuostolius, kiek jų nepadengia gauta draudimo įmoka.

11. Nevisiškas draudimas

Jeigu nustatyta draudimo suma mažesnė už draudimo vertę, tai, įvykus draudimui įvykiui, draudikas privalo atlyginti draudėjui (naudos gavėjui) jo patirtų nuostolių dalį, proporcingą draudimo sumos ir draudimo vertės santykiui.

§ 22 Preliminari hektaro vertė

1. Draudimo apsauga prieš pranešimą apie pasėlių plotus

Kiekviename draudimo laikotarpyje draudikas suteikia, jeigu nesutarta kitaip, draudimo apsaugą ribotam laikotarpiui, preliminaros hektaro vertės pagrindu.

2. Preliminarios hektaro vertės sudarymas

Preliminari hektaro vertė, nuo kurios apskaičiuojama kiekvieno sklypo preliminarini draudimo suma, priklauso nuo Specialiųjų daugelio rizikų draudimo sąlygų § 6 ir nuo draudimo sutarties nuostatų.

3. Draudimo apsaugos pagal preliminarią hektaro vertę laikotarpis

a) Draudimo apsauga, preliminaros hektaro vertės pagrindu, prasideda kartu su draudiko atsakomybės pagal šią Bendrųjų sąlygų § 8 pradžia; konkrečiai ji prasideda Specialiųjų daugelio rizikų draudimo sąlygų § 3 nurodytais terminais. Ši draudimo apsauga pagal šio paragrafo Nr. 1, pirmaisiais draudimo metais prasideda kartu su draudimo apsaugos pradžia (šią Bendrųjų sąlygų § 12 Nr. 6) ir ne anksčiau.

b) Draudimo apsauga pagal preliminarią hektaro vertę, baigiasi prasidėjus atsakomybei pagal atitinkamą pranešimą apie pasėlių plotus (šią Bendrųjų sąlygų § 20 Nr. 6). Tai galioja ir tokiu atveju, kai įteikiamas tik nepilnas pranešimas apie pasėlių plotus. Kitais atvejais draudimo apsauga pagal šio paragrafo Nr. 1 baigiasi vėliausiai Specialiųjų daugelio rizikų draudimo sąlygų § 6 Nr. 1.b) nurodytais terminais.

c) Laikotarpiui tarp atsakomybės pagal preliminarią hektaro vertę pabaigos (plg. Specialiųjų daugelio rizikų draudimo sąlygų § 6 Nr. 1. b) ir atsakomybės pradžios pagal pavėluotą pranešimą apie pasėlių plotus su galutine hektaro verte, draudimo apsauga neegzistuoja.

VI. Draudimo įmoka

§ 23 Draudimo įmoka ir papildomi mokėjimai

1. Metinė draudimo įmoka

Metinė draudimo įmoka apskaičiuojama tokiu būdu:

- Draudimo įmoka apskaičiuojama pagal įmokos tarifą. Įmokos tarifas nustatomas pagal draudžiamo pasėlio vietos riziką ir pagal atskirų augalų rūšių jautrumą draudžiamoms rizikoms: Draudimo įmoka apskaičiuojama vienam šimtui (100) draudimo sumos eurų.
- Jeigu keičiasi vietos rizika arba atskirų augalų rūšių jautrumas draudžiamoms rizikoms: tokiu atveju ateinančio draudimo periodo pradžioje gali keistis draudimo įmokos dydis.
- Draudimo įmokos apskaičiavimo pagrindas yra kiekvieno draudimo laikotarpio pranešimo apie pasėlių plotus draudimo suma, jeigu pagal šių Bendrųjų sąlygų § 20 Nr. 7 nenustatyta kitaip.
- Draudimo įmokos priedai nustatomi pagal atitinkamą susitarimą.
- Draudimo įmoka nustatoma vadovaujantis šių sąlygų nuostatomis, Specialiųjų daugelio rizikų draudimo sąlygomis, draudimo įmokos apskaičiavimo nuostatomis, taip pat atskirais atvejais priimtais ypatingais susitarimais.

2. Žalų nebuvimo klasės

Apskaičiuojant įmoką reikia taikyti žalų nebuvimo klasės koeficientą. Žalų nebuvimo klasė nustatoma pagal Specialiųjų daugelio rizikų draudimo sąlygas. Po žalos atlyginimo, kitiems derliaus metams žalų nebuvimo klasė keičiasi pagal Specialiųjų daugelio rizikų draudimo sąlygas.

3. Papildomi mokėjimai

Šalia draudimo įmokos reikia mokėti įstatymu ar valstybės nutarimais numatytas ir susitartas sumas.

§ 24 Draudimo įmokos mokėjimas

1. Įmokos mokėjimas

Draudimo įmoka yra nurodyta pinigų suma, kurią draudėjas, draudimo sutarties sąlygomis, moka draudikui už visam draudimo sutarties galiojimo laikotarpiui suteiktą draudimo apsaugą. Draudikas turi teisę reikalauti mokėti draudimo įmoką dalimis arba reikalauti avansinių mokėjimų.

Visos draudimo įmokos mokamos gavus sąskaitą (mokestinį pranešimą). Pateiktą sąskaitą reikia apmokėti joje nurodytais terminais.

2. Draudimo įmokos nesumokėjimas pasibaigus mokėjimo terminui

- Draudėjui nesumokėjus draudimo įmokos mokestiniame pranešime nustatytu laiku, draudikas turi šio paragrafo Nr. 3 ir Nr. 4 numatytas teises.
- Nesumokėjus iki nurodyto termino, draudėjas privalo mokėti sutartyje nustatytus delspinigius arba bent įstatymais numatytus delspinigius.

3. Pranešimas dėl draudimo įmokos nesumokėjimo

Draudėjui nesumokėjus draudimo įmokos draudimo sutartyje nustatytu terminu, draudikas apie tai (draudėjo sąskaita) privalo pranešti draudėjui raštu, nurodydamas, jog per 15 dienų nuo pranešimo gavimo draudėjui nesumokėjus draudimo įmokos, draudimo apsauga bus sustabdyta ir atnaujinta tik draudėjui sumokėjus draudimo įmoką ar jos dalį. Pranešime draudėjui turi būti pateikta tokia informacija: nesumokėtos draudimo įmokos sumos, palūkanos ir išlaidos atskirai pagal kiekvieną sutartį, taip pat draudimo apsaugos sustabdymo teisinės pasekmės ir nurodymas į teisę vienašališkai nutraukti draudimo sutartį, kai nesilaikoma mokėjimo terminų. Pranešimas siunčiamas paštu ir 10 kalendorinių dienų po išsiuntimo laikoma, kad draudėjas jį jau gavo. Jeigu draudikas tokio pranešimo neišsiunčia, draudimo sutartis išlieka galioti iki nustatyto sutarties galiojimo termino pabaigos. Jeigu tokiu atveju įvyksta draudiminis įvykis, iš draudimo išmokos atskaitomos nesumokėtos draudimo įmokos.

4. Draudiko teisė nemokėti ir nutraukti sutartį po pranešimo

- Jeigu pasibaigus pranešime nustatytam mokėjimo terminui įvyksta draudiminis įvykis, o draudėjas, įvykus draudiminiam įvykiui, vėluoja mokėti draudimo įmoką ar atitinkamą jos dalį, tai draudikas atleidžiamas nuo pareigos išmokėti draudimo išmoką, draudiminiam įvykiui įvykus draudimo apsaugos sustabdymo metu.
- Draudikas, pasibaigus pranešime nustatytam mokėjimo terminui, turi teisę vienašališkai nutraukti draudimo sutartį, nesilaikydamas nutraukimo terminų ir šiam nutraukimui iškart įsigaliojant, jei draudimo apsaugos sustabdymas dėl draudimo įmokos nesumokėjimo tęsiasi ilgiau nei 3 mėnesius ir draudėjas dar nesumokėjo skolingą draudimo įmoką ar atitinkamą jos dalį.

VII. Žalos nustatymo procedūra

§ 25 Žalos nustatymo procedūra krušos, liūtys, audros ir iššalimo atvejais

1. Bendrosios nuostatos

- Žalos dydis nustatomas vertinant šiais būdais
  - paprastuoju būdu,
  - formalioju būdu arba
  - per vyriausią arbitrą.
 Draudikas, atitinkamos procedūros atveju, nustato vertinimo laiką. Techniniam darbų atlikimui jis gali kviestis kompetentingą asmenį. Jeigu draudėjas negali dalyvauti vertinant paprastuoju būdu, jis privalo paskirti įgaliotą asmenį. Jeigu jis to nepadaro, vertinama be draudėjo.
- Pirminė apžiūra
 Draudikas savo nuomonę dėl draudiminio įvykio gali pirmiausia susidaryti pirminės apžiūros metu.
- Revizija
 Draudikas gali vietoje patikrinti, kaip buvo atliktas paprastas vertinimo būdas, ir jeigu reikia, jį panaikinti ir paskirti naują paprastąjį ar formalųjį vertinimą.
- Įvertinimo privalomumas
 Vertinant formalioju būdu ar per arbitrą nei draudikas, nei draudėjas neturi prieštaravimo teisės. Įvertinimas privalomas abejoms šalims, jeigu jis akivaizdžiai žymiai nenukrypsta nuo realios padėties.
- Žalos nustatymo procedūra – ne pripažinimas
 Žalos nustatymo procedūros panaudojimas ir nuostolingumo dydžio procentais nustatymas dar nereiškia pripažinimo mokėti draudimo išmoką.

2. Paprastas žalos nustatymo būdas

- Paprastasis žalos nustatymo būdas naudojamas tuomet, kai nei viena sutarties šalis nereikalauja formaliojo būdo. Šį žalos įvertinimą atlieka vienas ar keletas draudiko paskirtų ekspertų (draudiko žalos vertinimo ekspertai). Po žalos nustatymo pagal šių Bendrųjų sąlygų § 26, draudėjui pranešamas nustatytas nuostolingumo dydis procentais; draudėjas ir draudikas tuomet turi susitarti dėl vieningo nuostolingumo dydžio procentais.
- Paprastasis žalos nustatymo būdas kartojamas, jeigu prieš tai vykęs paprastas būdas po revizijos (plg. šio paragrafo Nr. 1. c) buvo anuliuotas.

3. Formalusis būdas

- Formalusis žalos nustatymo būdas naudojamas, išskyrus šio paragrafo Nr. 1.c) ir 2.a) pirmajame sakinyje nurodytus atvejus, jeigu paprastuoju žalos nustatymo būdu nebuvo prieita iki vieningo nuostolingumo dydžio procentais. Draudėjas, po nesutarimo dėl vieningo nuostolingumo dydžio procentais konstatavimo, pagal šių Bendrųjų sąlygų § 29 turi pateikti paraišką dėl formaliojo būdo, kadangi kitaip žalos nustatymo paprastuoju būdu rezultatas pripažįstamas kaip galutinis. Žalos nustatymai pagal šių Bendrųjų sąlygų § 26 Nr. 1 atliekami vienu metu ir, jeigu būtina, tuo pačiu nustatomas ir atskaitymo nuo žalos atlyginimo dydis pagal šių Bendrųjų sąlygų § 26 Nr. 3.
- Ekspertų ir vyriausiojo arbitro paskyrimas
 Draudikas ir draudėjas paskiria po vieną ekspertą. Prieš pradėdami nustatinėti žalą formalioju būdu, abu formaliojo žalos nustatymo būdo ekspertai turi iš specialaus ekspertų sąrašo išsirinkti vyriausią arbitrą, kuris bus naudojamas, jei ekspertai negalės susitarti dėl vieningo nuostolingumo dydžio procentais. Net jeigu ekspertai nesusitaria kurį asmenį paskirti vyriausiu arbitru, jie vis vien privalo atlikti įvertinimą.

4. Vyriausio arbitro žalos nustatymo būdas

Vyriausio arbitro žalos nustatymo būdas naudojamas tuomet, kai formalusis būdo ekspertai nesutaria dėl padarytos žalos dydžio. Jeigu ekspertai nesusitaria ir dėl to kurį asmenį paskirti vyriausiu arbitru, tai draudėjas paskiria vyriausią arbitrą iš trijų pasirinkimui pateiktų ekspertų. Jeigu jis per 48 valandas to pasirinkimo nepadaro, tai ši pasirinkimo teisė pereina draudikui. Vyriausiasis arbitras, išskyrus šio paragrafo Nr. 1.d) 2-įjį sakinį, priima galutinį sprendimą ginčytiniais klausimais. Jeigu draudikas vyriausiojo arbitro būdu gautą rezultatą nelaiko sau privalomu, kadangi jis jo nuomone akivaizdžiai žymiai nukrypsta nuo realios situacijos, tai draudėjas turi teisę per dvi savaites nutraukti draudimo sutartį, ir šis nutraukimas įsigalioja iškart.

§ 26 Žalos nustatymo būdai krušos, liūtės, audros, stichinės sausros, šalnos, ugnies ir iššalimo atvejais

1. Ką reikia nustatyti žalos atveju

- a) Ekspertai privalo nustatyti, ar apdraustos visos augalų grupės rūšys, dėl kurių pareikštos pretenzijos į žalos atlyginimą. Kiekvieno nuo apdraustos rizikos nukentėjusio užregistruoto sklypo atveju reikia nustatyti:
- aa) koks žalą sukėlęs įvykis koku būdu ir kokia apimtimi, ir kokiame augalų augimo tarpsnyje pažeidė ar sunaikino apdraustus augalus, ir kokie yra žalos požymiai;
  - bb) ar teisingai nurodytas pasėlių plotas;
  - cc) kokia pasėlių ploto dalis hektarais (ha) ir arais (a) pažeista žalą sukėlusio įvykio (šių Bendrųjų sąlygų § 4);
  - dd) koks kiekio atžvilgiu būtų buvęs apdraustų augalų derlius atitinkame pasėlių plote, jeigu jo nebūtų paveikusi apdrausta rizika ir ar nėra nevisiško draudimo, ar draudimo padidintomis sumomis pagal šių Bendrųjų sąlygų § 21 Nr. 10 ir 11;
  - ee) ar buvo padaryta žala, kurią sukėlė neapdraustos rizikos, ir jeigu buvo, tai kokia apimtimi;
  - ff) kokio dydžio yra pagal šių Bendrųjų sąlygų § 5 apdrausta žala ir kokie kiekio atžvilgiu apdraustų pasėlių derliaus nuostoliai dėl apdraustos rizikos, ir iš jos rezultuojančio žalą sukėlusio įvykio procentais nuo pagal aukščiau esantį punktą Nr. 1.a.dd) apskaičiuoto derliaus (nuostolingumo dydis procentais), atskirai pagal draudimo objektus;
  - gg) ar yra prielaidos ploto perarimui ar sutvarkymui.
- b) Kiti nustatymai iššalimo žalos atveju
- aa) Žieminiams augalams šie nustatymai liečia draudiminio įvykio - iššalimo apimtį ir su juo susijusius apdraustus nuostolius (plg. šių Bendrųjų sąlygų § 5 Nr. 2).
  - bb) Žala konstantuojama tik tada, kai augalų skaičius m^2 sumažėja. Draudikas šį sumažėjimą konstantuoja kaip žalos įvykį ir leidžia pažeistą paselį atsėti, kai prasidėjus pavasario vegetacijai sveikų augalų m^2 pažeistame žemės sklype ar sklypo dalyje, kai augalų išsivystymas ir pasiskirstymas geras, yra mažiau nei:
    - 1) 100 augalų – žieminiams miežiams,
    - 2) 100 augalų – žieminiams kviečiams,
    - 3) 100 augalų – žieminiams kvietrugiams,
    - 4) 80 augalų – žieminiams rugiams,
    - 5) 10 augalų – žieminiams rapsams,
    - 6) 20 augalai – žieminiams rapsukams
 , o kai augalų išsivystymas ir/arba pasiskirstymas blogas, yra mažiau nei:
    - 1) 120 augalų – žieminiams miežiams,
    - 2) 120 augalų – žieminiams kviečiams,
    - 3) 120 augalų – žieminiams kvietrugiams,
    - 4) 100 augalų – žieminiams rugiams,
    - 5) 15 augalų – žieminiams rapsams,
    - 6) 25 augalai – žieminiams rapsukams.
- c) Ekspertai turi teisę padalinti žalos paliestus sklypus ir taip sudarytom sklypo dalim atskirai nustatyti žalas.

2. Pirminė apžiūra

Draudikas, norėdamas susidaryti preliminarų žalą sukėlusio įvykio ir žalos požymių vaizdą, prieš žalos nustatymą paprastu ar formaliu būdu, turi teisę iš anksto apžiūrėti žalą ir be pačio draudėjo. Ekspertai gali tuo metu jau preliminariai nustatinėti faktus pagal šio paragrafo Nr. 1.a.aa) iki 1.a.ee).

3. Kiti nustatymai

Jeigu kuris nors pasėlių plotas iš anksto leidžiamas sutvarkyti ar perarti, reikia atsižvelgti į draudėjui dėl šio leidimo atsiradusių ekonominių naudų, atitinkamai išskaičiuojant iš žalos atlyginimo sumos. Ekonominė nauda šia prasme laikomos sutaupytos išlaidos tolimesnei priežiūrai, derliaus nuėmimui ir pardavimui. Ekonominės naudos kiekį apskaičiuoja ekspertai. Visa tai galioja ir visais kitais atvejais, kada draudėjas dėl draudiminio įvykio sutaupto tam tikras sąnaudas. Tačiau, nepriklausomai nuo faktiškai sutaupyto lėšų, galioja susitartas aukščiausio nuostolių atlyginimo ribos (plg. šių Bendrųjų sąlygų § 31 Nr. 5).

4. Nuostatos ypatingoms situacijoms

Sklypas išbraukiamas iš apdraustų sklypų sąrašo tą dieną, kai draudėją pasiekia draudikui patvirtintas leidimas lauko sutvarkymui ar perarimui, kurio draudėjas buvo paprašęs.

5. Keli draudiminiai įvykiai vieno draudimo laikotarpio metu

Jeigu ta pati vieno sklypo augalų rūšis pakartotinai nukentėjusi nuo apdraustų rizikų, ir jeigu žalos nustatymas tam tikru būdu tuo metu dar nebuvo užbaigtas, tokiu atveju nustatoma bendra žala (bendras žalos dydis procentais). Jeigu draudiminis įvykis šiame sklype tai pačiai augalų rūšiai atsitinka pakartotinai po žalos nustatymo (plg. šio paragrafo Nr. 1), draudikas už šią žalą atsako tik likusia draudimo sumos dalimi. Kiekvienai žalai atitinkama

draudimo suma nustatoma pagal susitartą apskaičiavimo metodą. Aukščiau nurodytuose šio paragrafo punktuose 1.a.ff) ar 1.c) apskaičiuotinių procentų nustatymui svarbiausia yra draudimo suma, kuri lieka atskaičius iš jos jau nustatytas žalas.

6. Kumuliacinės žalos

Jeigu draudiminiai įvykiai susiję (kumuliacinė rizika) taip, kad nėra gali-mybės atskirti, kokia apdrausta rizika sukėlė atskiras žalas, tai įvykusioms rizikoms nustatomas bendras žalos dydis arba žala priskiriama pagal priežastis vyraujančiai rizikai.

§ 27 Žalos nustatymas ilgalaikio lietaus atveju

1. Jei ilgalaikio lietaus įvykis (šių Bendrųjų sąlygų § 1 Nr. 3.6) atsitinka prieš pat derliaus nuėmimą, kur yra apdrausti pasėliai, tuomet vykdoma atsitiktinė apdraustų pasėlių apžiūra.
2. Jei draudimo periode ilgalaikis lietus nustatomas keletą kartų, už patirtą žalą draudikas atlygina ne daugiau nei sutartyje numatyta procentinė draudimo sumos dalis (didžiausias žalos atlyginimas).
3. Jei prie nustatyto ilgalaikio lietaus įvykio, atsitinka ir kitų rizikų draudiminiai įvykiai, draudikas atlygina kitų rizikų nuostolius nuo likusios draudimo sumos.

VIII. Draudėjo ir draudiko teisės ir pareigos įvykiu draudiminiam įvykiui

§ 28 Draudėjo pareigos įvykiu draudiminiam įvykiui

1. Pranešimas apie žalą krušos, liūtės, audros, iššalimo, stichinės sausros, šalnos, ugnies ir ilgalaikio lietaus atvejais

- a) Pareigos
- aa) Apie draudiminį įvykį draudikui būtina pranešti nedelsiant teksto forma. Pranešimas turi būti išsiųstas vėliausiai per keturias dienas. Apie apdraustos rizikos – iššalimo - žalos būtina pranešti vėliausiai per tris darbo dienas nuo akivaizdžiai matomų žalos požymių. Stichinės sausros ir ilgalaikio lietaus atveju apie žalą turi būti pranešama per keturias dienas nuo Lietuvos hidrometeorologinės tarnybos nustatyto vertės paskelbimo (šių Bendrųjų sąlygų § 1 Nr. 3.4 arba Nr. 3.6) Apie žalą būtina papildomai iš anksto pranešti telefonu, jei apdrausta rizika pažeidžia (plg. šių Bendrųjų sąlygų § 4) tam tikrą augalų rūšį prieš pat derliaus nuėmimą.
  - bb) Pranešime apie žalą draudėjas privalo nurodyti draudiminį įvykį sukėlusią apdraustą riziką, draudiminio įvykio datą, nuo draudiminio įvykio nukentėjusių augalų rūšį ir visus sklypus, už kuriuos bus reikalaujama draudimo išmokų. Pranešime apie žalą draudėjas privalo, be kita ko, nurodyti nuo draudiminio įvykio nukentėjusio sklypo padėtį, nurodydamas seniūniją, lauko bloko numerį, sklypo pavadinimą ir numerį, jo dydį, jame auginamą augalų rūšį hektarais (ha) ir arais (a) ir, jeigu reikalinga, šios auginamos augalų rūšies priežiūrėjimo tvarką.
  - cc) Jeigu atsitikus draudiminiam įvykiui pažeisto sklypo pranešimas apie pasėlio plotą dar nebuvo pateiktas arba atsakomybė pagal pranešimą apie pasėlių plotus dar nebuvo prasidėjusi (plg. šių Bendrųjų sąlygų § 20 Nr. 6), draudėjas kartu su pranešimu apie žalą privalo nurodyti kiekvieno nukentėjusio sklypo hektaro vertę pagal šių Bendrųjų sąlygų § 21 Nr. 2 reikalavimus.
- b) Teisinės pasekmės pažeidus pareigas dėl neatsargumo
- Jeigu draudėjas dėl neatsargumo nevykdo savo šiame paragrafe nurodytų pranešimo apie draudiminį įvykį pareigų, draudikas, atsižvelgdamas į šiuo pažeidimu sukeltas pasekmes žalos dydžiui, turi teisę sumažinti draudimo išmoką. Šios teisės jis neturi jei yra įrodyta, kad draudikas laiku sužinojo apie draudiminį įvykį ir gavo visus reikalingus duomenis apie nuo draudiminio įvykio nukentėjusius augalus, arba kai nepranešimas apie draudiminį įvykį neturi įtakos draudiko pareigai išmokėti draudimo išmoką.
- c) Teisinės pasekmės pažeidus pareigas tyčia
- Jeigu draudėjas tyčia nevykdo savo šiame paragrafe nurodytų pranešimo apie draudiminį įvykį pareigų ir tokiu būdu apsunkina žalos, žalos priežasties ar kitų aplinkybių nustatymą arba trukdo sumažinti žalos pasekmes, draudikas turi teisę visiškai atsisakyti išmokėti draudimo išmoką. Kitais tyčinio nepranešimo apie žalą atvejais, draudikas turi teisę priklausomai nuo situacijos sumažinti draudimo išmoką. Šios teisės jis neturi jei yra įrodyta, kad draudikas laiku sužinojo apie draudiminį įvykį ir gavo visus reikalingus duomenis apie nuo draudiminio įvykio nukentėjusius augalus, arba kai nepranešimas apie draudiminį įvykį neturi įtakos draudiko pareigai išmokėti draudimo išmoką. Jei draudėjas per vieną mėnesį po draudiminio įvykio nepraneša apie apdraustų rizikų krušos, liūtės ar audros padarytą žalą apdraustiems augalams arba per vieną mėnesį po atsakomybės laikotarpio apie

iššalimo žalą ir šis vėlavimas grindžiamas aplaidžiu elgesiu, draudikas neįpareigotas mokėti draudimo išmoką. Kitu atveju galioja bendrieji teisiniai senaties terminai.

2. Draudiminis įvykis prieš pranešimą apie pasėlių plotus

- a) Pareigos
Jeigu atsitikus draudiminiam įvykiui draudėjas dar nebuvo įteikęs pranešimo apie pasėlių plotus, jis tai privalo atlikti nedelsdamas.
- b) Teisinės pasekmės pažeidus pareigas dėl neatsargumo
Jeigu draudėjas aplaidžiai nevykdo savo šiame paragrafe nurodytų pareigų dėl pranešimo apie pasėlių plotus įteikimo, draudikas, atsižvelgdamas į šiuo pažeidimu sukeltas pasekmes žalos dydžiui, turi teisę sumažinti draudimo išmoką.
- c) Teisinės pasekmės pažeidus pareigas tyčia
Jeigu draudėjas tyčia nevykdo savo šiame paragrafe nurodytų pranešimo apie pasėlių plotus įteikimo pareigų ir tokiu būdu apsunkina žalą, žalą priežasties ar kitų aplinkybių nustatymą arba trukdo sumažinti žalą pasekmes, draudikas turi teisę visiškai atsisakyti išmokėti draudimo išmoką. Kitais atvejais draudikas turi teisę, priklausomai nuo situacijos, sumažinti draudimo išmoką. Šios teisės jis neturi jei yra įrodyta, kad nepateiktas pranešimas apie pasėlių plotus neturėjo įtakos draudiko pareigai išmokėti draudimo išmoką.

3. Draudimas ką nors keisti, pavyzdiniai laukeliai, tolimesnė pasėlių priežiūra, informacija, pateisinantys dokumentai, tyrimai

- a) Pareigos
  - aa) Iki žalos nustatymo draudėjas be draudiko sutikimo, nuo draudiminio įvykio nukentėjusiuose plotuose, su šiame paragrafe nurodyta sąlyga Nr. 3.a) cc), gali atlikti tik tokius pakeitimus, kurių negalima atidėlioti pagal tvarkingo ūkininkavimo ir geros profesinės praktikos principus. Su šio paragrafo Nr. 3.a.bb) išlyga, draudėjui draudžiama be draudiko sutikimo nuimti nuo draudiminio įvykio nukentėjusių augalų derlių ar tuos augalus pašalinti, ar tą lauką perarti.
  - bb) Jeigu prieš žalą įvertinimą turi būti nuimamas pribrendusių augalų derlius, tai pasėlių plotų galuose ir viduryje būtina palikti kvadratinis pavyzdinius laukelius, bent jau tokio dydžio, kaip nurodyta Specialiosiose daugelio rizikų draudimo sąlygose.
  - cc) Draudėjas privalo nuo žalos nukentėjusių augalų priežiūrai bei tolimesniam auginimui ir toliau savo lėšomis atlikti visus pagal geros profesinės praktikos taisyklės privalomus darbus.
  - dd) Draudėjas privalo suteikti bet kokią informaciją, kuri reikalaujama žalą ir draudiko draudimo išmokos dydžio nustatymui.
  - ee) Draudėjas privalo draudikui pateikti reikalaujamus pateisinančius dokumentus, jeigu tokių dokumentų gavimo galima iš draudėjo teisėtai tikėtis.
  - ff) Draudėjas privalo savo lėšomis parodyti pagal šio paragrafo Nr. 1.a) nukentėjusiais užregistruotus pasėlių plotus arba pavesti tai kitam asmeniui.
  - gg) Draudėjas privalo leisti draudikui atlikti bet kokius tyrimus, nustatant žalą priežastis, žalą dydį ir atlygintino nuostolio apimtį. Kartu su pranešimu apie žalą, draudėjas duoda sutikimą, kad draudikas bet kuriuo metu iki atsakomybės pabaigos ir iki visų su žala susijusių reikalų sutvarkymo, gali patekti į nuo žalą nukentėjusių pasėlių plotus, ir kad jis turi teisę imti dirvos ir joje auginamųjų augalų mėginius, ir juos tirti ar atiduoti ištirti kitiems.
- b) Teisinės pasekmės pažeidus pareigas dėl neatsargumo
Jeigu draudėjas dėl neatsargumo nevykdo savo šiame paragrafe Nr. 3.a.aa) iki gg) nurodytų pareigų, draudikas, atsižvelgdamas į šiuo pažeidimu sukeltas pasekmes žalos dydžiui, turi teisę sumažinti draudimo išmoką.
- c) Teisinės pasekmės pažeidus pareigas tyčia
Jeigu draudėjas tyčia nevykdo savo šiame paragrafe Nr. 3.a.aa) iki gg) nurodytų pareigų ir tokiu būdu apsunkina žalą, žalą priežasties ar kitų aplinkybių nustatymą arba trukdo sumažinti žalą pasekmes, draudikas turi teisę visiškai atsisakyti išmokėti draudimo išmoką. Kitais atvejais draudikas turi teisę, priklausomai nuo situacijos, sumažinti draudimo išmoką. Šios teisės jis neturi jei yra įrodyta, kad nepadarytas pranešimas apie pasėlių plotus neturėjo įtakos draudiko pareigai išmokėti draudimo išmoką.

4. Žalos mažinimas

- a) Pareigos
Draudėjas, atsitikus draudiminiam įvykiui ir po jo, privalo imtis jam prieinamų protingų priemonių žalą sumažinimui. Draudėjas šiuo atveju privalo nedelsdamas tinkamais būdais gauti draudiko nurodymus ir jų laikytis. Ugnies sukeltą žalą atveju, draudėjas apie gaisrą privalo pranešti priešgaisrinei gelbėjimo tarnybai.
- b) Žalos mažinimo pareigų pažeidimas

- Draudikas neprivalo atlyginti žalą, kuri atsirado sąmoningai pažeidus šiame paragrafe nurodytas žalos mažinimo ar jos išvengimo pareigas. Su žalos mažinimu susijusios išlaidos
- c) Būtinai išlaidas, draudėjo turėtas mažinant žalą ar vykdant draudiko nurodymus, turi atlyginti draudikas, neatsižvelgdamas į tai, kad atitinkamos priemonės nedavė teigiamo rezultato. Tokios išlaidos atlyginamos proporcingai draudimo sumos ir draudimo vertės santykiui, neatsižvelgiant į tai, kad išlaidos kartu su žalos dydžiu viršija draudimo sumą.

§ 29 Ypatingos draudėjo pareigos žalos nustatymo procedūros metu

1.a) Pareigos po žalą nustatymo paprastuoju būdu

- aa) Jeigu vertinant paprastuoju žalą nustatymo būdu draudikas ir draudėjas nepriėjo vieningos nuomonės dėl nuostolingumo dydžio procentais, draudėjas per 24 valandas po to, kai buvo konstatuotas vieningos nuomonės dėl nuostolingumo dydžio procentais nebuvimas, turi pateikti (išsiųsti) paraišką raštu dėl formaliojo žalą nustatymo būdo.
  - bb) Pareikalavus draudikui, draudėjas per 48 valandas turi paskirti savo formalus žalą nustatymo būdo ekspertą; jei žala pažeidžia pribrendusį augalų derlių, tai turi įvykti per 24 valandas.
- #### b) Teisinės pareigų pažeidimo pasekmės (formalusis būdas)
- aa) Jeigu draudėjas per šio paragrafo Nr. 1.a.aa) nurodytą terminą nepateikė paraišką dėl formaliojo žalą nustatymo, paprastuoju būdu nustatytas rezultatas laikomas galutiniu.
  - bb) Jeigu draudėjas nepaskiria eksperto arba jis nepaskiriamas per šio paragrafo Nr. 1.a.bb) nustatytą terminą, arba jeigu paskirto eksperto nebūna įvertinimo metu, teisė paskirti šį ekspertą pereina draudikui.

§ 30 Kiti pareiškimai, papildomi dokumentai

- a) Sklypams, kurie prieš terminą turi būti sutvarkomi ar perariami, leidimą tam reikia užsakyti kartu su pranešimu apie žalą. Jeigu jų sutvarkymas ar perarimas neatliekamas, draudėjas privalo nedelsdamas apie tai raštu informuoti draudiką.
- b) Jeigu draudėjas savo dispozicijoje turi valstybinei įstaigai sudarytą žemės ūkio naudmenų sąrašą (pvz. pasėlių plotų naudojimą įrodantį sąrašą), jis, draudikui pareikalavus, privalo jam leisti su juo susipažinti.

IX. Draudimo išmoka

§ 31 Draudimo išmokos mokėjimas

1. Draudimo išmokos mokėjimo terminas

Draudimo išmoka privalo būti išmokėta ne vėliau kaip per 30 dienų nuo tos dienos, kai gaunama visa informacija, būtina nustatant draudžiamąjį įvykio faktą, aplinkybes, pasekmes ir draudimo išmokos dydį. Būtina informacija laikomas žalą nustatymas pagal šiu Bendrųjų sąlygų §26. Jeigu įvykus draudiminiam įvykiui pranešimas apie pasėlių plotus dar nebuvo įteiktas, draudėjas privalo nedelsiant inicijuoti pranešimą apie pasėlių plotus pagal šiu Bendrųjų sąlygų § 20 Nr. 2. Jeigu žalą atlyginimas neišmokamas per 30 dienų nuo pranešimo apie žalą gavimo, tai draudikas privalo raštu išsamiai informuoti draudėją apie visą su draudiminiu įvykiu susijusių procesų tyrimo eigą. Jeigu, nustačius, kad įvykis yra draudžiamasis, o draudėjas ir draudikas nesutaria dėl draudimo išmokos dydžio ir tikslaus žalą dydžio nustatymas užsitęsia ilgiau kaip 3 mėnesius, gavus draudėjo pageidavimą raštu, draudikas privalo išmokėti sumą, lygią šalių neginčijamai draudimo išmokai. Jeigu dėl draudiko kaltės žalą atlyginimas neišmokamas per 30 dienų nuo visos reikalingos informacijos gavimo, tai draudikas privalo kartu su nuostolių atlyginimo suma sumokėti 5 procentus metinių palūkanų. Palūkanos skaičiuojamos nuo vėliausio leidžiamo mokėjimo termino iki faktinio išmokėjimo dienos.

2. Draudimo išmokos atidėjimas

Draudikas turi teisę atidėti draudimo išmokos išmokėjimą:

- kol draudėjas nesuteikė visos draudiminį įvykį įrodančios informacijos, kurios reikavo draudikas;
- kol galutinai neišaiškinti draudiminio įvykio faktai, jo aplinkybės, jo pasekmės ir nenustatytos draudimo išmokos;
- jeigu, dėl su draudiminiu įvykiu susijusių aplinkybių, prieš draudėją (naudos gavėją) arba jo atstovą pradėtas ikiteisminis tyrimas, arba baudiama civilinis procesas, iki proceso pasibaigimo, jeigu proceso rezultatas turi reikšmę draudiminio įvykio ar žalą dydžio nustatymui;
- kitais draudimo sutartyje įstatymuose nustatytais atvejais.

3. Draudimo išmokos sumažinimas / jos neišmokėjimas

Draudikas turi teisę sumažinti draudimo išmoką ar atsisakyti ją išmokėti, jeigu

- a) draudiko draudiminio įvykio tyrimų metu draudėjas pateikia suklas-

- totus dokumentus arba mėgina manipuliuoti žalos atlyginimo dydžio nustatymui svarbiomis aplinkybėmis;
- b) draudėjas tyčia ar dėl didelio neatsargumo pažeidžia vieną iš savo pareigų, net jeigu draudikui dėl to ir neatsiranda jokių nuostolių;
- c) jeigu pažeidžiama viena iš pareigų pagal šių Bendrųjų sąlygų § 28 ir nustatyta, kad draudikas dėl to turi nuostolių.

Jeigu draudėjui pažeidus draudimo sutarties sąlygas draudikas atsisako išmokėti draudimo išmoką arba ją sumažina, jis privalo įrodyti draudėjo kaltę, draudimo sutarties sąlygų pažeidimo sunkumą, šio pažeidimo priežastinumo ryšį su draudiminiu įvykiu ir dėl šio pažeidimo atsiradusios žalos dydį.

4. Draudimas praturtėti

Draudikas atlygina nuostolius ne daugiau kaip iki atitinkamos draudimo sumos arba iki sutartyje nustatytos žalos atlyginimo ribos (plg. šio paragrafo Nr. 5). Pardavimų pajamos arba panaudojimas savo ir ūkio reikmėms, mokėjimai žalai padengti, įskaitant pagal šią draudimo sutartį išmokamą žalą išmoką, mokėjimai iš nacionalinių ar europinių (valstybinių) bei kitų šaltinių turi būti nurodomi ir gali būti pridėti prie žalos atlyginimo. Jeigu draudėjas kompensaciją už tą pačią žalą gauna ir pagal kitas draudimo sutartis, tai jo reikalavimo teisė pagal šią sutartį sumažėja tiek, kad nuostolių atlyginimas pagal visas draudimo sutartis bendrai neviršija jo žalos; dėl žalos atlyginimo esant dvigubam draudimui nurodoma šių Bendrųjų sąlygų § 13 Nr. 2.

5. Franšizės, nuostolių atlyginimo ribos

Draudimo išmoka sumažinama sutartomis franšizėmis. Nuostolingumo dydžiai procentais ar žala atlyginimai, gali būti ribojami franšizėmis ar nuostatomis dėl didžiausio žalos atlyginimo pagal Specialiąsias daugelio rizikų draudimo sąlygas.

Jeigu susitarta, žalos atlyginimo suma, nepaisant didesnės žalos įrodymo, ribojama sutarta bendra suma.

6. Tarpusavio įskaitymai

Draudikas, turintis piniginius reikalavimus, nepaisant jų įvykdymo atidėjimo, turi teisę juos įskaityti atlygindamas žalą.

§ 32 Žalos nustatymo kaštai

1. Bendrinis kaštų padengimas

Žalos nustatymo išlaidas dengia draudikas.

2. Išlaidų kompensavimas

- a) Draudikas gali reikalauti savo išlaidų kompensacijos, jeigu:
- žala pripažįstama kaip neatlygintina, o pranešimas apie žalą pasirodo kaip sąmoningai melagingas, arba
  - jeigu draudėjas, po žalos nustatymo paprastuoju būdu, užsakė žalos nustatymą formaliu būdu arba prireikė vyriausio arbitro, o žalos nustatymo rezultatas bent jau viename sklype nėra bent dešimčia procentinių punktų aukštesnis už rezultatą, nustatytą paprastuoju būdu.
- b) Draudikas gali reikalauti papildomų išlaidų kompensavimo, kurios jam susidarė todėl, kad draudėjas laiku nepranešė apie draudiminį įvykį.

X. Kitos nuostatos

§ 33 Pranešimai, valios pareiškimai, adresų pakeitimai

1. Forma

Kol įstatymais nereikalaujama rašytinės formos ir kol šiose draudimo sąlygose ar susitarimuose dėl draudimo sutarties nenustatyta kas nors kitaip, su draudimo santykiais susiję tiesioginiai draudikui skiriami pareiškimai ir pranešimai turi būti pateikiami teksto forma.

Draudiko pareiškimų ir pranešimų gavimas apibrėžtas įstatymuose nustatytomis taisyklėmis. Pareiškimai ir pranešimai gali būti pateikiami draudiko buveinei arba draudimo liudijime ar jo prieduose nurodytu atsakingos vietos adresu.

2. Nepranešimas apie adresą ar pavardės pasikeitimą

Jeigu draudėjas nepranešė draudikui apie savo adresą pasikeitimą, tai draudikui, norinčiam pateikti savo valios pareiškimą draudėjui, pakanka išsiųsti jį registruotu laišku paskutiniui draudikui žinomam adresu. Tas pat galioja ir draudikui nepranešto pavardės pakeitimo atveju. Pareiškimas laikomas gautu, praėjus 10 dienų po laiško išsiuntimo.

3. Nepranešimas apie verslo vietos perkėlimą

Jeigu draudėjas sudarė draudimo sutartį, nurodydamas savo įmonės adresą, tai jo įmonės perkėlimą į kitą vietą atveju, atitinkamai taikomos šio paragrafo Nr. 2 nuostatos.

§ 34 Atstovai

Draudėjas yra atsakingas už savo atstovų veiksmus, vykdamus šią draudimo sutartį.

§ 35 Senatės

Iš draudimo teisinių santykių atsirandantiems reikalavimams taikomas vienerių metų ieškinio senaties terminas. Senatės terminas prasideda nuo tos dienos, kurią draudėjas ar draudikas sužinojo arba turėjo sužinoti

apie savo teisės pažeidimą.

§ 36 Kompetentingas teismas

1. Ieškiniai prieš draudiką ar prieš draudimo tarpininką

Iš draudimo sutarties ar draudimo tarpininkavimo kylantys ieškiniai nagrinėjami arba kompetentinguose civilinio proceso kodekso teismuose, arba teisme pagal draudėjo gyvenamąją vietą ieškinio iškėlimo metu.

2. Ieškiniai prieš draudėją

Ieškiniai, kylantys iš draudimo sutarties ar draudimo tarpininkavimo prieš draudėją, gali būti pareiškiami išimtinai tik teisme, pagal draudėjo gyvenamąją vietą ieškinio iškėlimo metu, draudėjui esant fiziniu asmeniu, ar pagal įmonės buveinę, draudėjui esant juridiniu asmeniu.

3. Draudėjo gyvenamosios vietos perkėlimas

Jeigu draudėjas, po sutarties sudarymo, iškėlė savo gyvenamąją vietą ar įmonės buveinę iš teritorijos, kurioje galioja Lietuvos Respublikos įstatymai, arba jeigu jo gyvenamoji vieta ar įprastinė buvimo vieta ar įmonės buveinė ieškinio iškėlimo metu yra nežinomi, tai esant su draudimo sutartimi susijusiems ieškiniams kompetentingas teismas nustatomas

- esant ieškiniams prieš draudiką ar draudėją, išimtinai tik pagal draudiko ar jo už draudimo sutartį atsakančio skyriaus buveinę;
- esant ieškiniams prieš draudimo atstovą, išimtinai tik pagal jo verslo buveinę ar jo gyvenamąją vietą Lietuvos Respublikoje.

§ 37 Taikytina teisė

Draudimo sutarčiai taikoma Lietuvos Respublikos teisė.

§ 38 Draudiko pa(si)keitimas

Jeigu draudikas savo sutartines pareigas ir teises ketina perleisti kitiems draudikams, galioja LR civilinio kodekso 6.1008. straipsnio nuostatos ir LR draudimo įstatymo 41. ir 42. straipsniai.

§ 1	Draudimo objektai
§ 2	Augalų grupės
§ 3	Draudiko atsakomybės pradžia ir pabaiga
§ 4	Draudžiamos augalų grupės ir rūšys
§ 5	Pasėlių pateikimo draudimui terminai
§ 6	Atsakomybė pagal preliminarią hektaro vertę
§ 7	BBCH kodas
§ 8	Franšizės taisyklės (FT 13)
§ 9	Fiksuotas žalos atlyginimo dydis ir draudimo įmokos grąžinimas (FŽADDJG 12)
§ 10	Pavyzdiniai laukeliai
§ 11	Vėlesnis hektaro vertės sumažinimas
§ 12	Papildomas draudimas draudžiant bulves
§ 13	Ekologiniai pasėliai
§ 14	Draudimo įmokos nustatymo nuostatos
§ 15	Nedraudžiamos žalos iššalimo atveju

§ 1 Draudimo objektai

- Draudimas apima, jeigu nesusitarta kitaip, auginant javus, ankštinius augalus, aliejinius augalus – grūdus, auginant kukurūzus – grūdus, burbuoles ir žaliają masę, auginant runkelius – runkelių šakniavaisius, auginant bulves – bulvių gumbus, auginant pluoštinius augalus - pluoštą.
- Auginant cukrinius runkelius kartu apdraudžiamas cukringumo praradimas, o auginant bulves, skirtas tik krakmolo išgavimui, apdraudžiami ir krakmolingumo nuostoliai.
- Jeigu šalia aukščiau paminėtų augalų yra atskiri draudimo objektai su atskira draudimo suma, tai kiekvienas toks draudimo objektas turi būti apdraudžiamas atskirai.

§ 2 Augalų grupės

Augalų grupės Bendrųjų daugelio rizikų draudimo sąlygų § 2 prasme yra: Augalų grupės žemės ūkyje (ŽŪ) yra šios:

Javai
Ankštiniai augalai grūdams
Bulvės
Kukurūzai
Sėklos
Spec. energetiniai ir pašariniai augalai
Aliejiniai augalai
Runkeliai
Pluoštiniai augalai

§ 3 Draudiko atsakomybės pradžia ir pabaiga**1. Krušos nuostoliai**

- Draudiko atsakomybė prasideda, jeigu nesusitarta kitaip, pasėjus žemės ūkio augalus ar išsodinusi sodinukus derliaus metais, tačiau bulvių atveju, jas pasodinus.
- Žeminių aliejinių augalų ir žeminių javų atveju, draudiko atsakomybė prasideda juos pasėjus prieš derliaus nuėmimo metus.
- Draudiko atsakomybė baigiasi su derliaus nuėmimu, tačiau ne vėliau kaip derliaus metų lapkričio 15-ą dieną.

2. Iššalimo nuostoliai

- Draudiko atsakomybė prasideda kartu su sėja, tačiau anksčiausiai sėjos metų spalio 1-ą dieną ir
- baigiasi vėliausiai derliaus metų balandžio 30-ą dieną, arba draudikui nustačius nuostolius dėl iššalimo.

3. Liūtės nuostoliai

- Draudiko atsakomybė prasideda kartu su sėja, snygio ir lijondros atvejais anksčiausiai nuo derliaus metų gegužės 1-os dienos.
- Draudiko atsakomybė baigiasi su derliaus nuėmimu, tačiau ne vėliau kaip derliaus metų lapkričio 15-ą dieną.
- Auginant grikius, draudiko atsakomybė baigiasi su derliaus nuėmimu, tačiau vėliausiai derliaus metų spalio 10-ą dieną.

4. Audros nuostoliai

- Draudiko atsakomybė prasideda kartu su sėja.
- Draudiko atsakomybė baigiasi su derliaus nuėmimu, tačiau ne vėliau kaip derliaus metų lapkričio 15-ą dieną.
- Auginant grikius, draudiko atsakomybė baigiasi su derliaus nuėmimu, tačiau vėliausiai derliaus metų spalio 10-ą dieną.

5. Stichinės sausros žalos

- Draudiko atsakomybė dėl stichinės sausros rizikos prasideda derliaus metų kovo 1-ą dieną (taikant SPI-2 nuo 3-osios balandžio dekados), tačiau anksčiausiai nuo pilno apdraustų augalų rūšių sudygimo.
- Draudiko atsakomybė baigiasi su derliaus nuėmimu, tačiau bet kuriuo atveju derliaus metų rugsėjo 30-ą dieną (taikant SPI-2 3-ąją rugsėjo dekadą).

6. Ilgalaikio lietaus žalos

- Draudiko atsakomybė dėl ilgalaikio lietaus rizikos prasideda derliaus metų liepos 1-ą dieną (taikant SPI 1 3-ąją liepos dekadą).
- Draudiko atsakomybė baigiasi su derliaus nuėmimu, tačiau bet kuriuo atveju derliaus metų rugsėjo 30-ą dieną.

7. Šalnos žalos

- Draudiko atsakomybė dėl šalnos rizikos, išskyrus žeminių augalų rūšis, prasideda 15-ą dieną po pasėlių pateikimo draudimui, anksčiausiai derliaus metų gegužės 1-ą dieną. Draudiko atsakomybė žeminių augalų rūšims prasideda 15-ą dieną nuo pasėlių pateikimo draudimui, anksčiausiai nuo akivaizdžiai matomo 2-ojo bambalėjimo vystymosi tarpsnio (BBCH 32).
- Draudiko atsakomybė baigiasi su derliaus nuėmimu, tačiau bet kuriuo atveju derliaus metų rugsėjo 30-ą dieną

8. Ugnies žalos

- Draudiko atsakomybė dėl ugnies rizikos prasideda derliaus metų balandžio 1-ą dieną.
- Draudiko atsakomybė baigiasi derliaus metų rugsėjo 30-ą dieną.

9. Ypatinga draudimo apsaugos pabaiga

Kaip nurodyta ankstesniuose punktuose, draudiko atsakomybė baigiasi nuėmus derlių, konkrečiai tai yra:

- nupjovus javų ar aliejinių augalų derlių į pradalgės tada, kai javų varpos ar rapsų viršutinė dalis su ankštaromis atskiriama nuo apatinės stiebo dalies, o pluoštinius augalus išrovus.
- vėliausiai tuo metu, kada derlius šioje vietovėje būtų buvęs nuimtas pagal geros ūkininkavimo praktikos reikalavimus, nepaisant ar tuo metu yra derliaus nuėmimo sunkumų dėl negalėjimo įvažiuoti į laukus ar dėl ilgalaikio lietaus.
- Jvykus ilgalaikio lietaus draudimui įvykiui ir išmokėjus draudimo išmoką pažeistiems pasėliams, baigiasi tiems pasėliams draudiko atsakomybė ilgalaikio lietaus rizikai.

10. Bendra draudiko atsakomybės pabaiga

Draudiko atsakomybė baigiasi visoms rizikoms ir iššalimui, draudikui nustačius, kad būtinas apdraustų augalų persėjimas, perarimas ar priešlaikinis sutvarkymas, nepriklausomai nuo to, ar draudėjas perarimą ar sutvarkymą iš tikrųjų atliks.

§ 4 Draudžiamos augalų grupės ir rūšys

- Nuo krušos rizikos gali būti apdraustos visos Specialiųjų daugelio rizikų draudimo sąlygų § 2 išvardintos augalų grupės.
- Iš Specialiųjų draudimo nuo daugelio rizikų sąlygų § 2 išvardintų augininkystės augalų grupių nuo liūtės, audros ir stichinės sausros gali būti apdrausti javai, kukurūzai, cukriniai runkeliai, bulvės, taip pat aliejiniai augalai; papildomai nuo iššalimo - žeminiai augalai: žeminiai javai ir žeminiai aliejiniai augalai. Draudžiamos augalų rūšys nurodytos lentelėje „Draudžiamos augalų rūšys DRD“. Ankštiniai augalai grūdams ir pluoštiniai augalai draudžiami tik nuo krušos.
- Tarp nurodytų augalų grupių ir rūšių, draudžiamos tik lentelėje „Draudžiamos augalų rūšys DRD“ išvardintos augalų rūšys nuo nurodytų rizikų ir įvykių.
- Visuomet privalo būti draudžiami visi ūkininko / įmonės auginamų tos pačios augalų grupės pasėlių plotai.

Draudžiamos augalų rūšys DRD (ARDRD 20)**a) Žieminiai augalai**

Žieminiai augalai yra žieminiai javai ir žieminiai aliejiniai augalai.

b) Vasariniai augalai

Vasariniai augalai yra visi likusieji augalai, kurie nėra žieminiai augalai.

c) Suvestinė

Draudžiamos augalų rūšys DRD (ARDRD20)		
Sutrumpinimai		
Kruša (K), audra (A), liūtis (L), iššalimas (I), stichinė sausra (S), , ilgalaikis lietus (IL), šalna (Š), ugnis (U)		
Augalų grupė (AG)/Augalų rūšis (AR)	AR-	Draudžiamos rizikos
AG pluoštiniai augalai		
Pluoštiniai linai	330	K
Pluoštinės kanapės	331	K
Kiti pluoštiniai augalai	332	K
AG Javai		
Žieminiai rugiai	101	K-A-L-I-S-U-Š-IL
Žieminiai kviečiai	102	K-A-L-I-S-U-Š-IL
Žieminiai miežiai	103	K-A-L-I-S-U-Š-IL
Žieminiai kvietrugiai	104	K-A-L-I-S-U-Š-IL
Žieminės avižos	105	K-A-L-I-S-U-Š-IL
Vasariniai rugiai	111	K-A-L-S-U-Š-IL
Vasariniai kviečiai	112	K-A-L-S-U-Š-IL
Vasariniai miežiai	113	K-A-L-S-U-Š-IL
Vasariniai kvietrugiai	114	K-A-L-S-U-Š-IL
Vasarinės avižos	121	K-A-L-S-U-Š-IL
Kietieji kviečiai	123	K-A-L-S-U-Š-IL
Spelta	124	K-A-L-I-S-U-Š-IL
Vasariųjų varpinių augalų mišinys	130	K - A - L
Žieminių varpinių augalų mišinys	131	K - A - L - I
Varpiniai augalai silosui	145	K - A - L
Grikliai	320	K-A-L-S-U-Š-IL
Soros (grūdams)	321	K-A-L-S-U-Š-IL
AG Ankštiniai augalai		
Žirniai grūdams	170	K-A-L-S
Pupelės grūdams	171	K - A - L
Daržo pupelės grūdams	172	K - A - L
Sojų pupelės (ne aliejaus gamybai)	173	K - A - L
Lauko pupos	174	K-A-L-S
Lęšiai grūdams	175	K - A - L
Vikiai grūdams	176	K - A - L
Pašariniai žirniai grūdams	177	K - A - L
Lubinai	179	K - A - L
Kiti ankštinių augalų mišiniai	180	K - A - L
Žieminiai žirniai grūdams	181	K - A - L
Žieminės daržo pupelės grūdams	182	K - A - L
Pupelių ir varpinių mišinys	190	K - A - L
Žirnių ir varpinių mišinys	191	K - A - L
Ankštinių ir varpinių mišinys	192	K - A - L
Lubinų ir varpinių mišinys	193	K - A - L
AG Bulvės		
Topinambai	151	K-A-L-Š
Bulvės sėklai	450	K-A-L-Š
Valgomosios bulvės	451	K-A-L-Š
Ankstyvosios bulvės	452	K-A-L-Š
Bulvės	453	K-A-L-Š
Krakmolinės bulvės	454	K-A-L-Š
AG Kukurūzai		
Kukurūzų žaliai masei atsėlis	195	K-A-L-S-Š
Kukurūzai grūdams	201	K-A-L-S-Š
Kukurūzai pašarams	203	K-A-L-S-Š
Kukurūzų mišinys	276	K-A-L-S-Š
AG Aliejiniai augalai		
Žieminiai rapsai	301	K-A-L-I-S-U-Š-IL
Vasariniai rapsai	302	K-A-L-S-U-Š-IL
Žieminiai rapsukai	303	K-A-L-I-S-U-Š-IL
Vasariniai rapsukai	304	K-A-L-S-U-Š-IL
Aliejiniai linai	305	K-A-L-S-U-Š-IL
Aguonos aliejaus gamybai	306	K-A-L-S-U-Š-IL
Saulėgražos aliejaus gamybai	307	K-A-L-S-U-Š-IL
Garstyčios (rudosios/baltosios)	308	K-A-L-S-U-Š-IL
Sojų pupelės aliejaus gamybai	309	K-A-L-S-U-Š-IL
Ridikai aliejaus gamybai	310	K-A-L-S-U-Š-IL
Kiti aliejiniai augalai	311	K-A-L-S-U-Š-IL

Draudžiamos augalų rūšys DRD (ARDRD 20)**Sutrumpinimai**

Kruša (K), audra (A), liūtis (L), iššalimas (I), stichinė sausra (S), ilgalaikis lietus (IL), šalna (Š), ugnis (U)

Augalų grupė (AG)/Augalų rūšis (AR)	AR-	Draudžiamos rizikos
AG Runkeliai		
Cukriniai runkeliai	401	K-A-L-Š
Pašariniai runkeliai/pašarinės morkos	402	K-A-L-Š
Kaliaropės pašarui	403	K-A-L-Š
Trūkažolė inulino gavimui	930	K-A-L-Š
AG Spec. energetiniai ir pašariniai augalai		
Sudanžolė	128	K - A - L
Žolės/prieskoniai	140	K - A - L
Pašariniai lapiniai kopūstai	150	K - A - L
Greitai augantys medėjantys augalai	159	K - A - L
Drambliažolės	160	K - A - L
Geltonžiedžiai legestai	161	K - A - L
Kiti termiškai apdorjami energetiniai augalai	230	K - A - L
Kiti energetiniai augalai biokorui gamybai	231	K - A - L
Kiti energetiniai augalai biodujų gamybai	232	K - A - L
AG Sėklos		
Morkų sėklos (pašarinių morkų)	370	K
Pašarinių runkelių sėklos	371	K
Vienanarės žolės sėklų gavimui	372	K
Pašarinės žolės sėklų gavimui	373	K

§ 5 Pasėlių pateikimo draudimui terminai

Pranešimą apie pasėlių plotus būtina pateikti draudimui kuo anksčiau.

Pranešimą apie žieminių javų ir žieminių aliejinių augalų (žiemkenčių) pasėlių plotus būtina pateikti draudimui vėliausiai iki sėjos metų lapkričio 15-os dienos. Pranešimą apie visų kitų augalų rūšių (vasarojaus) pasėlių plotus reikia pateikti draudimui vėliausiai iki derliaus metų gegužės 31-os dienos.

§ 6 Atsakomybė pagal preliminarą hektaro vertę**1. Laikotarpis**

a) Draudimo apsauga pagal preliminarą hektaro vertę (plg. Bendrųjų daugelio rizikų draudimo sąlygų § 22, preliminarą hektaro vertę) prasideda, jeigu nesusitarta kitaip, kartu su atitinkama draudimo atsakomybės pradžia, pagal Specialiųjų daugelio rizikų draudimo sąlygų § 3 Nr. 1 iki Nr. 5, ir baigiasi prasidėjus atsakomybei pagal pranešimą apie pasėlių plotus (plg. Bendrųjų daugelio rizikų draudimo sąlygų § 20 Nr. 6).

b) Kitu atveju draudimo apsauga, pagal preliminarą hektaro vertę, baigiasi: žieminiams augalams, jeigu pranešimas apie pasėlių plotus nebuvo pateiktas iki sėjos metų lapkričio 15-tos dienos, vėliausiai sulig sėjos metų gruodžio 3-ios dienos pabaiga; visoms kitoms augalų rūšims, jeigu pranešimas apie pasėlių plotus nebuvo pateiktas iki derliaus metų gegužės 31-os dienos, vėliausiai sulig derliaus metų birželio 3-ios dienos pabaiga.

2. Preliminari hektaro vertė žieminiams augalams

Preliminari hektaro vertė žieminiams augalams (žieminiams aliejiniams augalams ir žieminiams javams, plg. Specialiųjų daugelio rizikų draudimo sąlygų § 4) apskaičiuojama taip:

Jeigu praėjusių metų žieminių augalų bendra draudimo suma yra didesnė negu įskaitinių sėjos metų pagal pranešimą apie pasėlių plotus gauta bendra žieminių augalų draudimo suma arba jeigu abi bendrosios draudimo sumos yra vienodos, preliminarą draudimo suma žieminiams augalams priklauso nuo paskutiniame pranešime apie žieminių augalų pasėlių plotus nurodytos sklypo hektaro vertės; jeigu abiejų bendrųjų žieminių augalų draudimo sumų palyginimas parodo, kad praeitų metų žieminių augalų draudimo suma yra mažesnė negu įskaitinių metų, preliminarą hektaro vertę, kiekvienam žieminiams augalams apskaitant sklypui, bus apskaičiuojama pagal šią formulę: Bendroji praeitų metų žieminių augalų draudimo suma dalinama iš įskaitinių metų bendrosios žieminių augalų draudimo sumos; dalmens vertė dauginama iš įskaitinių metų pranešime apie žieminių augalų pasėlių plotus atskiram sklypui nurodytos draudimo sumos.

3. Preliminari hektaro vertė vasariniams augalams

Preliminari hektaro vertė vasariniams augalams (plg. Specialiųjų daugelio rizikų draudimo sąlygų § 4) apskaičiuojama taip:

Jeigu praėjusių metų vasarinių augalų bendra draudimo suma yra didesnė negu įskaitinių sėjos metų pagal pranešimą apie pasėlių plotus gauta ben-

dra vasarinių augalų draudimo suma arba jeigu abi bendrosios draudimo sumos yra vienodos, preliminari draudimo suma vasariniams augalams priklauso nuo paskutiniame pranešime apie vasarinių augalų pasėlių plotus nurodytos sklypo hektaro vertės; jeigu abiejų bendrųjų vasarinių augalų draudimo sumų palyginimas parodo, kad praeitų metų vasarinių augalų draudimo suma yra mažesnė negu įskaitinių metų, preliminari hektaro vertė, kiekvienam vasariniams augalais apšėtam sklypui, bus apskaičiuojama pagal šią formulę:

Bendroji praeitų metų vasarinių augalų draudimo suma dalinama iš įskaitinių metų bendrosios vasarinių augalų draudimo sumos; dalmens vertė dauginama iš įskaitinių metų pranešime apie vasarinių augalų pasėlių plotus atskiram sklypui nurodytos draudimo sumos.

4. Preliminari hektaro vertė pirmaisiais metais

Pirmaisiais draudimo metais preliminari hektaro vertė žieminiams augalams apskaičiuojama pagal šio paragrafo Nr. 2, o vasariniams augalams – pagal šio paragrafo Nr. 3, tačiau vietoj praeitų metų draudimo sumos imama bendroji draudimo suma, paaiškėjanti, atitinkamai žieminiams ar vasariniams augalams, iš paraiškos sudaryti draudimo sutartį (plg. Bendrųjų daugelio rizikų draudimo sąlygų § 12 Nr. 4).

Jeigu paraiškoje sudaryti draudimo sutartį nenustatyta preliminari hektaro vertė nei žieminiams, nei vasariniams augalams ir jeigu dėl tos priežasties pagal paraišką sudaryti draudimo sutartį negali būti nustatyta ir bendra draudimo suma žieminiams ar vasariniams augalams, draudėjas turi pateikti specialią paraišką draudimui dėl draudiko atsakomybės pagal preliminarią draudimo vertę (taip vadinama paraiška dėl draudiko atsakomybės pagal preliminarią draudimo vertę) ir, šioje paraiškoje žieminiams ar vasariniams augalams, nurodyti atitinkamą bendrą draudimo sumą ir atitinkamą bendrą plotą, kadangi kitaip pagal preliminarią hektaro vertę nebus draudiko atsakomybės.

§ 7 Žalų BBCH kodas

Nuorodos šiose sąlygose į vegetacijos tarpsnių pavadinimus „BBCH“ remiasi bendru mono- ir dikotilinių augalų fenologinių augimo tarpsnių kodavimu, atliktu bendradarbiaujant Vokietijos Federacinės Respublikos (VFR) federacinei biologinei žemės ir miškų ūkio įstaigai, VFR federacinei rūšių tarnybai ir VFR agrarinės industrijos asociacijai bei kitoms institucijoms.

§ 8 Franšizės taisyklės (SB 20)

1. Franšizė

- Sąlyginė franšizė
- Besąlyginė franšizė
- Didžiausias žalos atlyginimas
- Nedidelius plotus apėmusių žalų franšizė

2. Bendrosios taisyklės

Franšizės – sąlyginė ir besąlyginė franšizė ar didžiausias žalos atlyginimas - kai nustatomas derliaus nuostolis, siejama tik su nustatytu bendru nuostolių dydžiu.

Visoms žaloms, kuriose nustatomas fiksuotas žalos atlyginimo dydis (žr. BDRDS § 5 Nr. 2), šiame paragrafe aprašytos franšizių taisyklės ir § 14 Nr. 3 taisyklės yra netaikomos.

Franšizių taisyklės taikomos kiekvieno pažeisto žemės sklypo ar jo dalies nustatytam nuostolių dydžiui.

Jei viename žemės sklype yra keletas augalų rūšių pasėlių, tai franšizių taisyklės taikomos atskiram pasėliui.

Jei kiekvienai žalai nustatomas atskiras nuostolių dydis, tai franšizių taisyklės taikomos tam atskiram nuostolių dydžiui, jei nustatomas bendras žalos dydis, tai franšizių taisyklės taikomas bendram žalos nuostolių dydžiui.

Bendru žalos nuostolių dydžiu laikomas žalos dydis, kai krušos draudimo atveju įvyksta keletas draudiminių atvejų ir nustatomas bendras krušos rizikos nuostolių dydis. Daugelio rizikų draudimo atveju bendras žalos nuostolių dydis nustatomas, kai viename draudimo pakete įvyksta keletas vienos apdraustos rizikos draudiminių atvejų arba keletas skirtingų rizikų draudiminių atvejų.

Jei apdraustai augalų rūšiai taikoma besąlyginė franšizė ir yra nustatytas didžiausias žalos atlyginimas, tai pirmiausiai taikoma besąlyginė franšizė, o tada didžiausias žalos atlyginimo dydis. Didžiausias žalos atlyginimo dydis yra didžiausias galimas procentinis nuostolių dydis apdraustam derliaus nuostolių dydžiui. Besąlyginė franšizė ir didžiausias žalos atlyginimo dydis apskaičiuojamas galutinio žalų vertinimo metu nustatčius nuostolių dydžius.

3. Sąlyginė franšizė

Draudėjas pats atsako už nuostolius, kurie nesiekia susitarto procentinio nuostolių dydžio.

4. Besąlyginė franšizė

Draudėjas prisiima nustatytą procentinių punktų dalį nuo kiekvienos žalos dydžio. Iš bendro žalos nuostolių dydžio atimami procentiniai punktai.

5. Didžiausias žalos atlyginimas

Už apdraustą žalą atlyginama ne didesnė negu sutartyje numatyta procenti-

nė draudimo sumos dalis (didžiausias žalos atlyginimas). Sekantys kitų žalų nuostolių skaičiavimai mažinami šia procentine draudimo sumos dalimi.

6. Nedidelius plotus apėmusių žalų franšizė

Jeigu iššalimo žalos (plg. Bendrųjų daugelio rizikų draudimo sąlygų § 4 Nr. 2), liūtys arba audros sukeltos žalos (plg. Bendrųjų daugelio rizikų draudimo sąlygų § 4 Nr. 1.c), apima tik sklypo dalis, ir jeigu šios dalys kartu paėmus mažesnės nei 8 % bendro to sklypo ploto, ir nesudaro daugiau nei 5 ha to sklypo ploto, nuostolius dengia pats draudėjas.

	Draudžiama rizika	Sąlyginė franšizė	Besąlyginė franšizė	Didžiausias žalos atlyginimas
Visos augalų grupės	Kruša	8%	–	100%
	Audra	8%	–	100%
	Liūtis	8%	–	100%
	Ilgalaikis lietus	Bendras žalos atlyginimo dydis (SDRDS § 9 Nr. 6)		
	Iššalimas	Bendras žalos atlyginimo dydis (SDRDS § 9 Nr. 1-2)		
	Šalna	8%	–	100%
	Ugnis	8%	–	80%
	Stichinė sausra	Bendras žalos atlyginimo dydis (SDRDS § 9 Nr. 5)		
Išimtys:			–	
AG Bulvės	Kruša, audra, liūtis, šalna	8%	–	80%
AG Sėklos	Kruša	8%	–	80%

§ 9 Fiksuotas žalos atlyginimo dydis ir draudimo įmokos grąžinimas (EP)

1. Bendras fiksuotas žalos atlyginimo dydis „15 %“ (BŽAS 15):

Bendras fiksuotas žalos atlyginimo dydis vienam hektarui pagal Bendrųjų daugelio rizikų draudimo sąlygų § 5 Nr. 2.a), jeigu nesutarta kitaip - krušos, audros, liūtys ir šalnos žalos atveju žieminiams augalams iki krūmijimosi pabaigos (makrostadija 29 pagal BBCH), o vasariniams augalams iki sudygimo (makrostadija 09 pagal BBCH), bei iššalimo žalos atveju, Bendrųjų daugelio rizikų draudimo sąlygų § 4 Nr. 2 prasme, sudaro 15 % nuo žalų nukentėjusio sklypo ar jo dalies draudimo sumos.

2. Padidintas fiksuotas žalos atlyginimo dydis „20%“ (PŽAD 20) ir „25 %“ (PŽAD 25):

Bendras fiksuotas žalos atlyginimo dydis gali būti padidintas 20% arba 25 % kiekvienai draudimo sutarčiai, taikant priemoną draudimo įmokai.

3. Draudimo įmokos grąžinimas

- Jei iki derliaus metų gegužės 1 d. atsirado perarimo būtinybė ir draudėjas apie tai pranešė draudikui arba draudikas nustatė perarimo būtinybę, draudėjui gali būti grąžinama dalis draudimo įmokos. Draudimo įmokos grąžinimas, jei nesutarta kitaip, draudimo paketais su apdrausta stichinės sausras rizika sudaro 40 %, o be stichinės sausras – 20 % draudimo įmokos perartam žemės sklypui ar jo daliai.
- Jeigu perarimos tik sklypo dalys arba, jeigu draudikas konstatuoja šią būtinybę ir, jeigu šie ploteliai kartu paėmus mažesni nei 8 % bendro to sklypo ploto ir nesudaro 5 ha sklypo ploto, draudimo įmokos dalis negrąžinama.

4. Bendrasis žalos atlyginimo dydis javų išgulimo atveju

Javų išgulimas kaip liūtys ir audros rizikų pasekmė (Bendrųjų daugelio rizikų draudimo sąlygų § 1 Nr. 3.2, Nr. 3.3), pagal Bendrųjų daugelio rizikų draudimo sąlygų § 5 Nr. 2.b) kompensuojamas fiksuotu dydžiu:

žalų atvejais nuo „Žydėjimo pradžios“ (BBCH 60) iki augimo tarpsnio „Vaškinės brandos“ pabaigos išmokama bendroji žalos atlyginimo suma – 15% nuo žalos nukentėjusio sklypo ar sklypo dalies draudimo sumos. §14 Nr. 3 esančios besąlyginės franšizės nuostatos netaikomos.

5. Bendrasis žalos atlyginimo dydis stichinės sausras atveju

Už patirtą žalą dėl stichinės sausras žalos atlyginimo dydis apskaičiuojamas pagal tris draudimo išmokos klases:

- jei derliaus nuostolio dydis yra tarp 21% ir 40% išmokama 15 % fiksuota žalos atlyginimo suma,
- jei nuostolio dydis tarp 41% ir 60%, išmokama 30% fiksuota žalos atlyginimo suma
- nuostolių dydžiu viršijus 61%, išmokama 60% fiksuota žalos atlyginimo suma nuo pažeisto pasėlių sklypo draudimo sumos.

Draudėjas už nuostolius, nesiekiančius 21 % nuostolių dydžio, atsako pats.

6. Bendrasis žalos atlyginimo dydis ilgalaikio lietaus atveju

a) Jeigu nesutarta kitaip, kiekvienam apdraustų pasėlių sklypui, atskirai pagal draudimo objektus ar derlius, už patirtą žalą atlyginama ne daugiau

nei sutartyje numatyta procentinė draudimo sumos dalis (didžiausias žalos atlyginimas). Draudimo suma yra laikoma apdraustos rizikos ar įvykio nustatymo dieną esanti draudimo suma.

b) Žalos atlyginimo dydis išmokamas nepriklausomai nuo iš tikrųjų patirtos žalos dydžio ir nepaisant didesnės žalos įrodymo. Žalos atlyginimas įvyksta išmokant apskaičiuotas pinigines sumas už patirtas žalas.

c) Žalos atlyginimo dydis ribojamas iki 10 % pažeisto pasėlių sklypo draudimo sumos.

d) Įvykus draudiminiam įvykiui keletą kartų vieno vegetacijos periodo metu, maksimaliai išmokama 10% nuo draudimo sumos.

§ 10 Pavyzdiniai laukeliai

Jeigu subrendusių augalų rūšių derlius turi būti nuimamas prieš žalos įvertinimą, draudėjas atitinkamo sklypo galuose ir viduryje privalo palikti kvadrato formos laukelius su nenuimtu derliumi. Kiekvienas pavyzdinis laukelis turi užimti mažiausiai 100 kvadratinį metrų plotą. Jeigu pasėlių plotas mažesnis nei 50 arų, atitinkamai reikia palikti mažesnius laukelius.

§ 11 Vėlesnis hektaro vertės sumažinimas

Hektaro vertės sumažinimas po pranešimo apie pasėlių plotus pateikimo, visoms augalų rūšims leidžiamas iki derliaus metų birželio 15-os dienos.

§ 12 Papildomas draudimas “Bulvės Plus“ draudžiant bulves

Draudikas suteikia bulvėms, jei toks papildomas draudimas sudaromas, pagal sudarytą draudimo sutartį papildomai prie kiekybinių derliaus praradimų taip pat ir kokybinių derliaus nuostolių atlyginimą (plg. Bendrųjų daugelio rizikų draudimo sąlygų § 5 Nr. 1.a), jeigu kiekybiniai derliaus praradimai buvo sąlygoti vienos ar daugiau apdraustų rizikų - krušos, liūtis, audros arba šalnos. Tokiu atveju – išskyrus didesnę žalos- kokybiniai praradimai, padidėjusios rūšiavimo išlaidos ir kitos papildomos išlaidos apdraudžiamos fiksuotu žalų nuostolio dydžio padidiniu pasirinktinai 30% ar 50 % kiekybinių derliaus nuostolių. Šiuo atveju bendra atlyginama suma (kiekybinių ir kokybinių nuostolių dydis) ribojama iki 80 % nukentėjusio sklypo draudimo sumos.

§ 13 Ekologiniai pasėliai

Ekologiškai auginami augalai, išskyrus ankštinius ir pluoštinius augalus, draudžiami nuo krušos, liūtis ir audros. Ekologiškai auginami ankštiniai ir pluoštiniai augalai draudžiami tik nuo krušos. Ekologinių augalų draudimo įmokai taikoma 15 % priemoka.

§ 14 Draudimo įmokos nustatymo nuostatos

1. Žalų nebuvimo klasės (ŽNK07)

Kiekviena draudimo sutartis priskiriama tam tikrai žalų nebuvimo klasei (SF-kategorija). Iš žalų nebuvimo klasės seka mokėtinos draudimo įmokos procentinė vertė.

Žalų nebuvimo klasės B00 procentinė vertė yra 100 %. Žalų nebuvimo klasė M rodo, kad žalų buvo ir todėl reikia papildomai mokėti, o B rodo, kad žalų buvo mažai arba visai nebuvo. Atskiros žalų nebuvimo klasės su atitinkamomis procentinėmis vertėmis seka iš žalų nebuvimo klasių lentelės. Žalų nebuvimo klasės keičiasi priklausomai nuo draudimo sutarties galiojimo metu įvykusių žalų.

Po kiekvienų metų, kuriais nebuvo žalų pakyla žalų nebuvimo viena klase B žalų nebuvimo srityje aukščiau ar atitinkamai krenta žalų nebuvimo klasė M žalų nebuvimo klasės srityje po to einančių draudiminių metų žalų nebuvimo klasės lentelės pagrindu.

Žalų nebuvimo klasės B žalų nebuvimo klasės srityje kilimas ar M žalų nebuvimo klasės srityje kritimas nutraukiamas, jeigudraudimo metais nebuvo pasėta draudimo sutarties augalų grupė.

nebuvo klasių lentelė		Žalingumo sritis		
		S 1	S 2	S 3
ŽN-klasė	Procentinė vertė	iki 5%	6% iki 25%	nuo 26%
M 10	150 %	M 10	M 10	M 10
M 09	145 %	M 10	M 10	M 10
M 08	140 %	M 10	M 10	M 10
M 07	135 %	M 10	M 10	M 10
M 06	130 %	M 09	M 10	M 10
M 05	125 %	M 08	M 09	M 10
M 04	120 %	M 07	M 08	M 10
M 03	115 %	M 06	M 07	M 09

M 02	110 %	M 05	M 06	M 08
M 01	105 %	M 04	M 05	M 07
B 00	100 %	M 03	M 04	M 06
B 01	100 %	M 03	M 04	M 06
B 02	100 %	M 03	M 04	M 06
B 03	100 %	M 03	M 04	M 06
B 04	100 %	M 03	M 04	M 06
B 05	100 %	M 02	M 03	M 05
B 06	100 %	M 02	M 03	M 05
B 07	100 %	M 02	M 03	M 05
B 08	100 %	M 02	M 03	M 05
B 09	100 %	M 02	M 03	M 05
B 10	100 %	B 00	M 02	M 04
B 11	100 %	B 00	M 02	M 04
B 12	100 %	B 00	M 02	M 04
B 13	100 %	B 00	M 02	M 04
B 14	100 %	B 00	M 02	M 04
B 15	100 %	B 00	M 02	M 04
B 16	100 %	B 00	M 02	M 04
B 17	100 %	B 00	M 02	M 04
B 18	100 %	B 00	M 02	M 04
B 19	100 %	B 00	M 02	M 04
B 20	100 %	B 00	M 01	M 03

2. Žalų nebuvimo klasės pasikeitimas po nuostolių atlyginimo:

- a) Sumokėjus draudimo išmoką, draudimo sutartis, priklausomai nuo žalingumo koeficiento, priskiriama prie žalingumo sričių S1, S2 ar S3. Žalingumo koeficientas apskaičiuojamas kiekvienais metams kaip santykis tarp bendros netto išmokėjimų pagal draudimo sutartį sumos ir bendros sutarties draudimo sumos. Taip apskaičiuotas koeficientas suapvalinamas iki sveikojo skaičiaus.
- b) Augalininkystės augalų draudimo sutartis, esant žalingumo koeficientui iki 5%, priskiriama prie žalingumo srities S1, esant žalingumo koeficientui iki 25%, priskiriama prie žalingumo srities S2, ir esant žalingumo koeficientui nuo 26%, priskiriama prie žalingumo srities S3.
- c) Sumokėjus draudimo išmoką ir priskyrus draudimo sutartį žalingumo sričiai, draudimo sutartis kitais metais pagal žalų nebuvimo klasių lentelę priskiriama prie tam tikros žalų nebuvimo klasės kategorijos.

3. Draudimo įmokos sumažinimas dėl besąlyginių franšizių (DJSBF)

Draudėjas prisiima tokią atsakomybę už žalas, įvykusias draudimo periodo metu visoms apdraustoms augalų grupių sutartims, nurodytoms bendrame draudimo liudijime, kokią pasirenka besąlyginę franšizę nuo apdraustų augalų grupių bendros draudimo sumos žemiau nurodytoje lentelėje ir tokiu atveju atitinkamai gauna draudimo įmokos sumažinimą.

Besąlyginė franšizė	Įmokos sumažinimas
1 %	10 %
3 %	25 %
5 %	35 %

4. Draudimo įmokos sumažinimas žalų išmokų už praeitus derliaus metus neturėjusiai sutarčiai (DJSZINS)

Jei vienais draudimo metais sutarčiai nebuvo išmokėta draudimo išmoka, sekanciais draudimo metais tai augalų grupės draudimo sutarčiai suteikiama 10% nuolaida mokėtinai draudimo įmokai.

§ 15 Nedraudžiamos žalos iššalimo atveju

- a) draudikas, jeigu kitaip nesusitarta, neatsako už pasėlio žalas, jeigu pasėlis prieš rudenio vegetacijos pabaigą nebuvo pasiekęs tam tikro išsivystymo tarpsnio ir nebuvo galima nustatyti pakankamo augalų skaičiaus m²:
  - 1) Žieminiai miežiai – 3-jų lapelių išsivystymo tarpsnis ir mažiausiai 230 augalų,
  - 2) Žieminiai rugiai – 3-jų lapelių išsivystymo tarpsnis ir mažiausiai

- 180 augalų,
- 3) Žieminiai kvietrugiai – 3-jų lapelių išsivystymo tarpsnis ir mažiausiai 200 augalų,
  - 4) Žieminiai kviečiai – 3-jų lapelių išsivystymo tarpsnis ir mažiausiai 250 augalų,
  - 5) Žieminiai rapsai – 8-ų lapelių išsivystymo tarpsnis ir mažiausiai 30 augalų,
  - 6) Žieminiai rapsukai – 8-ų lapelių išsivystymo tarpsnis ir mažiausiai 60 augalų.
- b) Draudikas turi teisę rudenį apžiūrėti apdraustus pasėlių plotus (vad. monitoringu). Jei pasėlio apžiūros metu nustatoma, kad pasėlio būklė neatitinka a) pastraipoje nustatytų rodiklių, draudikas gali atsisakyti drausti atskirus žemės sklypus ar jų dalis, grąžinant už juos sumokėtą draudimo įmoką. Šis prieš tai sakiniuose aprašytas metodas taikomas ir draudėjui pareiškus norą.
- c) Jei draudikas neatlieka monitoringo arba nepraneša apie planuojamą jo atlikimą, draudėjas privalo vėliausiai iki kiekvienų einamųjų metų gruodžio mėn. 10 d. be atskiro prašymo pateikti pasėlių duomenis draudimui, neatitinkančius šio paragrafo punkte a) nurodytus parametrus. Jei draudikas po šio pranešimo ir toliau neatlieka monitoringo, tai pagal šio paragrafo punkto c) pirmąjį sakinį, draudimui pateikti pasėliai turi draudimo apsaugą.
- d) jei draudėjas nepranešė pasėlių, neatitinkančių šio paragrafo punkte a) nurodytus kriterijus pagal šio paragrafo c) pirmame sakinyje nurodytus terminus, einančių draudiminių metų pavasarį praneša iššalimo žalą, draudikas, turėdamas įrodymą apie šio paragrafo punkte a) nurodytų kriterijų neišpildymą – iššalusiesiems pasėliams - turi teisę už šią iššalimo žalą neišmokėti draudimo išmokos. Draudėjas neturi teisės reikalauti draudimo įmokos dalies grąžinimo už nepanaudotas rizikas.

§ 16 Specialusis draudimas (SD LT)

(Šios sąlygos galioja, pasirinkus draudimą „Specialusis draudimas“ (SD LT)).

1. Bendroji dalis

„Specialusis draudimas“ (SD LT) gali būti sudaromas su žemės ūkio subjektams, kurių ūkio draudžiamas plotas ne didesnis nei 50 ha, draudžiant tik nuo krušos rizikos (draudimas nuo krušos) arba bendrai nuo krušos, audros ir liūtės rizikų (daugelio rizikų draudimas) ir tik kartu javų, aliejinių augalų, ankštinių augalų grūdams, kukurūzų, runkelių ir bulvių augalų grupės. Visoms išvardintoms augalų grupėms sudaroma 3 kalendoriniais metams viena

3. Pasėlių plotų pateikimas draudimui (pasėlių sąrašas)

a) Preliminarus pasėlių plotų pateikimas draudimui
Nukrypstant nuo BDRDS §20, draudėjas, draudžiant pasėlius „Specialiuoju draudimu (SD LT), privalo pirmiems draudimo metams pateikti „Preliminarų pasėlių sąrašą“.

Šis „preliminarus pasėlių sąrašas“ privalo turėti šiuos duomenis: bendrą kiekvienos augalų grupės kiekvienos augalų rūšies pasėlių plotą (hektarais ir arais), vietovę (seniūniją ir savivaldybę), hektaro vertės vidurkį kiekvienai augalų grupei eurais vienam hektarui. Hektaro vertės vidurkio nuostatų detalės apibrėžtos šių sąlygų Nr. 5.

Augalų rūšys priskiriamos augalų grupėms pagal galiojantį augalų rūšių sąrašą.

b) Galutinis pasėlių plotų pateikimas draudimui

Galutiniam draudžiamų augalų rūšių pasėlių draudimui pateikimui, draudėjas,

pasirašydamas paraišką sudaryti pasėlių draudimo sutartį, pasirašo pasėlių duomenų teikimo sutikimą. Pasėlių duomenys gaunami iš ŽŪKVIC, kur draudėjas kiekvienais metais savo pasėlius deklaruoja ES tiesioginių išmokų gavimui.

Pasėlių duomenys iš ŽŪKVIC gaunami elektroniniu būdu ir privalo būti nurodyti šie duomenys:

- žemės sklypo bloko numeris,
- žemės sklypo padėtis, nurodant seniūniją, savivaldybę ir geokoordinates,
- žemės sklypo plotas, nurodant hektarais (ha) ir arais (a),
- žemės sklype auginama augalų rūšis.

Draudikui pareikalavus apie pasėlius turi būti pateikta ir papildoma informacija.

Pasėlių duomenys galioja su Nr. 4 nurodyta sąlyga tik vieniems derliaus metams ir kitais metais tokiu pat būdu (duomenų importu) turi būti atnaujinama.

Jeigu preliminarus pasėlių sąrašo pasėlių duomenys skiriasi su pasėlių duomenimis iš galutinio pasėlių sąrašo, yra neteisingi arba duomenys pateikti nepilnai, seka teisinės pasekmės pagal BDRDS §20 Nr. 7.

4. Bendro pasėlių plotų pakeitimas

Jei pasikeičia „Specialiojo draudimo (SD LT)“ Nr. 1 nustatytas bendras apšėtas/apsodintas pasėlių plotas, lyginant su draudimo paraiškoje pateiktu plotu arba su paskutiniu bendru pasėlių ploto pateikimu, daugiau nei 5 ha, draudėjas privalo nedelsiant apie tai raštu pranešti draudikui. Jei pranešimas apie ploto pasikeitimą nepateikiamas arba nepateikiamas laiku ir prieš tai įvyksta draudiminis įvykis, draudimo išmoka skaičiuojama pagal draudiko tai dienai turimo pasėlių ploto ir faktiško ploto santykį. Draudimo apsauga po plotų pakeitimo prasideda kitos dienos 12:00 val., draudikui gavus pranešimą apie plotų pasikeitimą.

5. Hektaro vertės vidurkis

„Specialiajame draudime (SD LT)“ draudėjas pats nusistato kiekvienai augalų grupei hektaro vertės vidurkį. Hektaro vertės vidurkis paaiškėja iš laukiamo tam tikros augalų grupės derliaus kiekio vidurkio iš vieno hektaro augalų grupės. Augalų rūšių, priklausančių Nr. 1 išvardintoms augalų grupėms, draudimo suma ir įmoka apskaičiuojama pagal pasirinktas hektaro vertes augalų grupei. Hektaro vertės vidurkis galioja sutarties trukmei, su šių sąlygų Nr. 6 nurodyta sąlyga, ir apvalinamas iki 100-tų eurų.

6. Hektaro vertės vidurkio pakeitimas

Jei draudėjas draudimo sutarties eigoje nori nustatyti hektaro vertės vidurkio pakeitimą, jis gali bet kuriuo draudimo periode metu padidinti hektaro vertės vidurkį. Šis padidinimas negalioja atgaline data jau įvykusiam draudiminių įvykiui. Jau nustatytos hektaro vertės vidurkis sumažinimas galimas iki derliaus metų gegužės 31-os dienos ir tik tada kai laukiama sklypo derliaus vertė yra žymiai žemesnė, negu jo nurodyta hektaro vertė. Draudimo atsakomybė pagal pakeistą hektaro vertės vidurkį įsigalioja kitą dieną nuo 12.00 valandos, po to, kai draudikas gavo pranešimą apie padidintą hektaro vertės vidurkį.

7. Žemiausias ir aukščiausias hektaro vertės vidurkis

Remiantis BDRDS § 21 Nr. 6 draudikas kiekvienais metais nustato žemiausią ir aukščiausią hektaro vertės vidurkį. Jeigu draudėjo draudimo paraiškoje sudaryti pasėlių draudimo sutartį nurodytas arba vėliau pakeistas hektaro vertės vidurkis yra žemesnis už draudiko nustatytą žemiausią hektaro vertės vidurkį, tuomet draudikas turi teisę paaukštinti nurodytą hektaro vertės vidurkį iki nustatyto žemiausio hektaro vertės vidurkio, o jei hektaro vertės vidurkis viršija nustatytą aukščiausią hektaro vertės vidurkį, tuomet draudikas turi teisę, nurodytą hektaro vertės vidurkį sumažinti iki nustatyto aukščiausio hektaro vertės vidurkio.

8. Draudimo sumos apskaičiavimas

Nukrypstant nuo BDRDS § 21, draudimo suma skaičiuojama pagal draudėjo draudimo paraiškoje sudaryti draudimo sutartį nustatytą arba vėliau pakeistą hektaro vertės vidurkį. Šis hektaro vertės vidurkis yra derliaus vertė hektarui kiekvienai augalų grupei. Kiekvienam pasėlių sklypui draudimo suma suapvalinama iki 100-tų eurų.

9. Draudimo sumos pakeitimas

Kiekviename draudimo laikotarpyje draudimo išmoka yra apribota pasirinktai draudimo sumai kiekvienam žemės sklypui. Remiantis BDRDS § 21 Nr. 10, draudimas padidintomis sumomis yra tuomet, kai žemės sklypo draudimo suma pagal draudėjo pasirinktą hektaro vertės vidurkį laukiamą derliaus vertę viršija daugiau nei 25 %. BDRDS § 21 Nr. 7 (Pasėlių pateikimas draudimui mažesne draudimo verte), Nr. 8 (Vėlesnis hektaro vertės padidinimas), Nr. 9 (Vėlesnis hektaro vertės sumažinimas) taip pat ir BDRDS § 22 (Preliminari hektaro vertė) nuostatos „Specialiajam draudimui (SD LT)“ negalioja.

10. Pasėlių pateikimas

Papildant BDRDS § 28 Nr. 1 draudėjas, atsitikus draudiminių įvykiui ir pareikalavus draudikui, privalo prieš žalos nustatymą draudikui pateikti aktualų savo ūkio pasėlių sąrašą pagal BDRDS § 20 Nr. 2.a ir 2.b nustatytus reikalavimus. „Pasėlių sąrašas“ pateikiami visų draudėjo draudžiamų žemės sklypų pasėlių duomenys – plotas, augalų rūšis, sklypo padėtis. Draudėjui pažeidus pareigas, galioja BDRDS § 21 Nr. 1.b ir 1.c nurodytos teisinės pasekmės.

11. Draudimo įmoka

Nukrypstant nuo BDRDS § 23, draudimo įmoka apskaičiuojama iš draudikui pateikto hektaro vertės vidurkio ir jam pateikto šių sąlygų Nr. 3 b) pateiktų augalų rūšių ploto.

12. Specialiojo draudimo keitimas į standartinį krušos ar daugelio rizikų draudimą

Pateikus pareiškimą, tiek draudėjas, tiek draudikas turi teisę galiojančio sutarties laikotarpio metu „Specialųjį draudimą (SD LT)“, nekeičiant šio draudimo

specifiškumo, pakeisti į standartinį krušos ar daugelio rizikų draudimą. Šis pareiškimas kt. sutarties šaliai turi būti pateiktas iki sutarties metų rugsėjo mėn.

30 d. ir galioja kitam ateinančiam draudimo laikotarpiui. Specialiojo drau-

dimo keitimo į standartinio krušos ar daugelio rizikų draudimą draudimo apsauga galioja remiantis BDRDS § 22 pagal preliminarią hektaro vertę. Todėl draudėjas įsipareigoja vykdyti BDRDS § 20 - pasėlių pateikimas draudimui, pateikti pasėlius

draudimui pagal BDRDS. Papildant BDRDS § 14, sutariama, jog „Specialiojo draudimo (SD LT)“ keitimas į standartinį krušos ar daugelio rizikų draudimą įvyksta automatiškai, draudimo santykiai pereina pagal BDRDS § 14 nuostatas, tačiau „Specialiojo draudimo (SD LT)“ papildomos sąlygos į naują sutartį neperimamos.

13. Draudimo apsaugos pakeitimai

Draudimo apsaugos pakeitimas dėl kitų papildomų sąlygų susitarimo yra apribotas. Jei nesusitarta kitaip, netaikoma ši nuostata: Draudimo įmokos sumažinimas dėl besąlyginių franšizių (DJSBF) pagal SDRDS §14 Nr. 3.

14. Žalų reguliavimo ir draudimo išmokos nuostatos

Bendras fiksuotas žalos atlyginimo dydis pagal SDRDS §9 Nr. 1 visoms bendrai apdraustoms augalų grupėms sudaro 15 % draudimo sumos. Didžiausias žalos atlyginimas bulvėms pagal SDRDS §8 Nr. 2 sudaro 80% draudimo sumos.

15. Ilgametės sutarties nuolaida

Visam draudimo sutarties laikotarpiui taikoma 10% ilgametės sutarties nuolaida įmokos tarifui. Jei draudimo sutartis nutraukiama nepasibaigus tretiesiems sutarties metams, gali būti pareikalauta grąžinti draudimo sutarties pirminiam laikotarpiui suteiktą ilgametės sutarties nuolaidą.

16. Fiksuotas įmokos tarifas

Nukrypstant nuo SDRDS §14 Nr. 2, draudimo įmokos tarifas dėl draudimo išmokos nepadidėja.

17. Įmokos tarifas

Draudimo sutarties sudarymo metu nustatytas įmokos tarifas galioja visam sutarties laikotarpiui.

18. Avansinis mokėjimas

Po draudimo sutarties sudarymo pirmaisiais draudimo metais įmokamas nustatytas draudimo įmokos avansinis mokėjimas.

Papildomos draudimo sąlygosžemės ūkio produkcijos nuostolių draudimui (pasėlių ir augalų draudimas) – 2019 versija (PDS19)

§ 1	Papildomos draudimo sąlygos (PDS)
§ 2	Žemės ūkio produkcijos draudimas
§ 3	Žalos nustatymas
§ 4	Draudimo suma
§ 5	Vidutinė žemės ūkio produkcijos vertė

§ 1 Papildomos draudimo sąlygos (PDS)

Žemės ūkio produkcijos nuostolių draudimui (derliaus draudimui) galioja Bendrosios daugelio rizikų draudimo sąlygos (BDRDS) ir Specialiosios daugelio rizikų draudimo sąlygos (SDRDS) su šių Papildomų draudimo sąlygų papildymais ir nuostatomis.

§ 2 Žemės ūkio produkcijos draudimas

„Papildomų draudimo sąlygų (PDS)“ pagrindas yra „Pasėlių ir augalų draudimo“ taisyklės, kai augalų ir pasėlių draudimo įmokos dalies kompensavimas vykdomas pagal 2016 m. gegužės 25 d. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymą 3D-327, kuriuo tvirtinamos Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos priemonės „Rizikos valdymas“ veiklos srities „Pasėlių, gyvūnų ir augalų draudimo įmokos“, susijusios su pasėlių ir augalų draudimo įmokų kompensavimu, įgyvendinimo taisyklės (toliau – KPP Taisyklės). Pagal šias KPP Taisykles, remiantis programos priemone „Rizikos valdymas“ kompensuojama augalų ir pasėlių draudimo įmokos dalis aktyviam žemės ūkio veiklos subjektui, kuris draudžia savo produkciją nuo iššalimo ir/arba sausros rizikų.

§ 3 Žalos nustatymas

Augalų ir pasėlių draudimas remiasi prieš tai įvardintomis KPP Taisyklėmis. Pvz.:

Numatomi padengti nuostoliai, kai dėl vieno iš meteorologinių reiškinių, t.y. iššalimo ir (arba) stichinės sausros, sunaikinama daugiau kaip 20 proc. ūkininko vidutinės metinės praėjusių trejų metų laikotarpio produkcijos. Aktyvaus žemės ūkio veiklos subjekto kiekvienos apdraustos produkcijos rūšies vidutinė metinė trejų metų produkcija apskaičiuojama pagal tos savivaldybės, kurioje yra registruotas aktyvaus žemės ūkio veiklos subjekto ūkis, Lietuvos statistikos departamento oficialiai skelbiamą vidutinį metinį praėjusių trejų metų produkcijos rūšies derlingumą tonomis iš hektaro.

Pasėliai ir augalai, už kurių draudimą prašoma paramos, turi būti auginami Lietuvos Respublikos teritorijoje. Stichinės sausros ir iššalimo kriterijai apibrėžti įvardintose KPP taisyklėse su nuorodomis į atitinkamus įsakymus. Draudimo išmoka gali būti išmokama, kai išpildomi visi apdraustų rizikų „stichinės sausros“ ir/arba „iššalimo“ kriterijai, nurodyti Lietuvos Respublikos įsakymuose.

§ 4 Draudimo suma

Apdraustų augalų draudimo vertė apskaičiuojama kiekvienai augalų rūšiai pagal kiekvienos augalų rūšies pasėlio plotui pasirinktą hektaro vertę.

§ 5 Vidutinė žemės ūkio produkcijos vertė

Draudėjas turi pateikti duomenis apie kiekvienos augalų rūšies produkciją: 20 proc. vidutinės produkcijos vertės tonomis hektarui (t/ha) savivaldybėje, kurioje yra registruotas aktyvaus žemės ūkio veiklos subjekto ūkis.

